

2 10 011 014 003 075

ΕΙΡΗΝΗ/Νταλά

25

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ 1972
ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ

261
Νταλά

ΓΡΑΦΕΙΟ: ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Τ.Θ. 24401, 1705 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΤΗΛ.: 22409502 - 22409507
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 3/01/2023

ΑΙΤΗΤΗΣ: MARCUJI LIMITED
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Φ/ΔΙ Τ.Θ.23851,
1687 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

128500
ΛΗΦΘΗΚΕ
19 JAN. 2023
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

19/1/23

ΑΡ.ΑΙΤΗΣΕΩΣ: ΛΕΜ/02325/2021

ΗΜΕΡ.ΛΗΨΕΩΣ: 16/12/2021
Φ/ΣΧ: 0 2-207-341

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΙΚΤΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΓΡΑΦΕΙΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ:

Αρ.Τεμ.: 548 669

ΠΟΛΗ/ΧΩΡΙΟ: ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑ

Τμήμα: 2

Η Πολεοδομική Αρχή με το παρόν εγκρίνει την αίτηση για πολεοδομική άδεια για την ανάπτυξη που αναφέρεται πιο πάνω και που περιγράφεται λεπτομερώς στην αίτηση που υποβλήθηκε, με βάση τα σχέδια που έχουν εγκριθεί (με οποιοδήποτε τυχόν τροποποιήσεις που δείχνονται πάνω σ' αυτά) και με την προϋπόθεση τηρήσεως των όρων του Παραρτήματος που επισυνάπτεται.

Κοι.: Δήμαρχο Γερμασογείας
Επαρχιακό Νοταρχό Νταλά
Τε. Πάρεω & Οικητές
Διεύ. Τε. Περιβαλλοντικής ✓
Αν. Διεύ. Τε. Δημοτική Γραμ.

(Υπ.) Μαρκέλλα Χατζηδά

για ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΗΣΕΩΣ

Πολεοδομική Αρχή

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Η άδεια αυτή δεν περιλαμβάνει χορήγηση άδειας με βάση τον περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο ή άλλο Νόμο. Είναι ευθύνη του αιτητή να αποταθεί ξεχωριστά για την εξασφάλιση των άλλων αδειών που απαιτούνται.
2. Αν θεωρείτε ότι τα νόμιμα συμφέροντα σας παραβλάπτονται από την απόφαση αυτή, μπορείτε, μέσα σε 30 μέρες το αργότερο από την ημερομηνία κοινοποίησεως της αποφάσεως, να υποβάλετε Ιεραρχική Προσφυγή στο Υπουργείο Εσωτερικών. Η Προσφυγή ασκείται με την κατάθεση εγγράφου μέσα στηνπιο πάνω προθεσμία, στο Υπουργείο Εσωτερικών, που περιέχει τους λόγους για τους οποίους γίνεται η Προσφυγή και με κοινοποίηση, μέσα στην ίδια προθεσμία, αντιγράφου της Προσφυγής στην Πολεοδομική Αρχή.
3. Για να καταστεί δυνατή η εξέταση της Ιεραρχικής Προσφυγής θα πρέπει να καταβάλετε στο γραφείο της Πολεοδομικής Αρχής τα δικαιώματα που έχουν καθοριστεί για τις Ιεραρχικές Προσφυγές, με βάση τους περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Δικαιώματα) Κανονισμούς του 2013 (Κ.Δ.Π. 29/2013) και να επισυνάψετε αντίγραφο της απόδειξης στην Ιεραρχική Προσφυγή που θα υποβληθεί στο Υπουργείο Εσωτερικών.

128560

ΟΡΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΑΔΕΙΑΣ

Αρ. Αιτήσεως : ΔΕΜ/02325/2021
ΟΝΟΜΑ ΑΙΤΗΤΗ : MARCUJI LIMITED

(1) Η ισχύς της άδειας αυτής λήγει μετά την παρέλευση έξι (6) ετών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης χορήγησης της άδειας. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 28(3) του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου (Τροποπ.2011) η περίοδος ισχύος της πολεοδομικής άδειας μπορεί, κατόπιν αίτησης, να παραταθεί μία ή περισσότερες φορές με την έκδοση έγκρισης παράτασης άδειας. Σε περίπτωση που οι πρόνοιες του δημοσιευμένου Σχεδίου Ανάπτυξης, που αφορούν στην ιδιοκτησία της ανάπτυξης, έχουν τροποποιηθεί σε σύγκριση με τις πρόνοιες που ίσχυαν κατά τη χορήγηση της αρχικής άδειας, ώστε η ανάπτυξη να μην είναι πλέον επιτρεπόμενη, τότε η αίτηση για έκδοση έγκρισης παράτασης άδειας θα πρέπει να υποβληθεί το αργότερο μέσα σε διάστημα τριών μηνών πριν από την ημερομηνία λήξης της άδειας.

Επισημαίνεται ότι, η συνολική χρονική διάρκεια της ισχύος της άδειας αυτής, λαμβάνοντας υπόψη τη συνολική χρονική διάρκεια των παρατάσεων ισχύος της, δεν θα ξεπερνά με βάση τις πρόνοιες του Άρθρου 28(5) του Νόμου (Τροποπ. 2011), τα δώδεκα (12) έτη.

- (12) Η ανάπτυξη να μην τεθεί σε χρήση εκτός αν εκτελεστούν όλοι οι όροι της άδειας αυτής.
- (13) Τα τεμάχια στα οποία αναφέρεται η παρούσα πολεοδομική άδεια να ενοποιηθούν και να εγγραφούν σε ένα τίτλο ιδιοκτησίας.
- (14) Τα σύνορα τεμαχίου/ων σε σχέση με την εκτέλεση των όρων της παρούσας άδειας είναι αυτά που θα προκύψουν μετά την παραχώρηση γης για σκοπούς διάνοιξης, διεύρυνσης ή συνέχισης δημόσιας οδού (δρόμος, πεζόδρομος κλπ.) ή παραχώρησης προς το δημόσιο χώρου για δημιουργία δημόσιας πλατείας, χώρου πρασίνου κλπ.
- (15) Με την παρούσα πολεοδομική άδεια δεν εγκρίνεται οποιαδήποτε διαίρεση της ακίνητης ιδιοκτησίας.
- (20) Η χρήση της ανάπτυξης και των επιμέρους χώρων της να είναι όπως δείχνεται στα σχέδια που εγκρίθηκαν.
- (32) Ο/Οι εκθεσιακός/οί χώρος/οι να χρησιμοποιείται/ούνται αποκλειστικά για τους τύπους εμπορικών επιχειρήσεων που αναφέρονται στο Παράρτημα Α που επισυνάπτεται.
- (39) Κανένα μέρος χώρου που δείχνεται ως χώρος στάθμευσης στα εγκεκριμένα σχέδια να τεθεί σε οποιαδήποτε άλλη χρήση.

ΟΡΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΑΔΕΙΑΣ

Αρ. Αιτήσεως : ΑΕΜ/02325/2021
ΟΝΟΜΑ ΑΙΤΗΤΗ : MARCUJI LIMITED

- (40) Η ανάπτυξη να πραγματοποιηθεί στη θέση που δείχνεται στα εγκριμένα σχέδια.
- (42) Σε καμία περίπτωση οποιοδήποτε μέρος κύριας οικοδομής ή ακάλυπτη βεράντα ή επιχωμάτωση, σε ύψος μεγαλύτερο από 1,20m από τη στάθμη του φυσικού συνεχόμενου εδάφους, να ανεγερθεί/εκτελεστεί σε απόσταση μικρότερη από 3,00m από τα σύνορα του/των τεμαχίου/ων.
- (120) Να διαμορφωθούν και διατηρούνται στο τεμάχιο όλοι οι χώροι στάθμευσης, στις θέσεις και με τις διαστάσεις / γεωμετρικά χαρακτηριστικά που φαίνονται στα εγκριμένα σχέδια.
- (121) Η αφετηρία του κεκλιμένου επιπέδου της ράμπας να βρίσκεται σε απόσταση τουλάχιστον 3,00m από το οδικό σύνορο του τεμαχίου. Η κλίση της ράμπας να μην είναι μεγαλύτερη από αυτή που φαίνεται στα εγκριμένα σχέδια.
- (130) Να αφεθεί είσοδος/έξοδος οχημάτων μόνο στη/στις θέση/εις και με το/τα πλάτος/η που δείχνεται/ονται στα εγκριμένα σχέδια.
- (142) Να μην προεξέχουν ούτε να είναι ορατά σίδερα οπλισμού (αναμονές) για τυχόν μελλοντική επέκταση οικοδομής.
- (210) Το περίφραγμα κατά μήκος των οδικών συνόρων (δρόμος, πεζόδρομος, χώρος πρασίνου, δημόσια πλατεία κλπ) και μέχρι απόστασης 3,00m από αυτά, να μην υπερβαίνει σε ύψος τα 1,20m από τη στάθμη του συνεχόμενου εδάφους.
- (263) Ο χώρος που δείχνεται με κόκκινο χρώμα στα εγκριμένα χωρομετρικά σχέδια να διασφαλισθεί για την ανέγερση ηλεκτρικού υποσταθμού, σύμφωνα με τις υποδείξεις του Επαρχιακού Μηχανικού της Α.Η.Κ.
- (314) Ο υπόγειος χώρος της οικοδομής να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για βοηθητικές χρήσεις και δεν θα τεθεί σε οποιαδήποτε κύρια χρήση.
- (333) Σε περίπτωση εγκατάστασης ηλιακού θερμοσίφωνα, συσκευών κλιματισμού, ντεποζίτων νερού, αντένων, δορυφορικών αντένων κλπ. αυτά να ενσωματωθούν στη στέγη ή σε άλλο μέρος της οικοδομής και να αποτελέσουν αναπόσπαστο και αρμονικό μέρος της.

ΟΡΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΑΔΕΙΑΣ

=====

- (411) Τα υφιστάμενα δημόσια πεζοδρόμια, οδοί ή πεζόδρομοι να επιδιορθωθούν/αποκατασταθούν με την αποπεράτωση της ανάπτυξης ώστε να επαναφερθούν στην αρχική τους κατάσταση.
- (412) Κατά τη διεξαγωγή των εργασιών της ανάπτυξης να ληφθεί ειδική πρόνοια ώστε να μην επηρεασθούν γειτονικά κτίρια/αυλές/δημόσιοι δρόμοι/χώροι πρασίνου κλπ.
- (417) Τα νερά της βροχής να μην διοχετεύονται με οποιονδήποτε τρόπο σε ξένες ιδιοκτησίες.
- (422) Να υλοποιηθούν όλοι οι όροι και απαιτήσεις της Α.Η.Κ, σύμφωνα με το σχετικό Παράρτημα που επισυνάπτεται.
- (456) Η έξοδος οχημάτων από το χώρο στάθμευσης προς τον δημόσιο δρόμο θα γίνεται με κίνηση προς τα εμπρός, όπως δείχνεται στο εγκριμένο χωροταξικό σχέδιο και δεν θα διενεργείται με κίνηση προς τα πίσω.
- (458) Τα στηθαία που θα ανεγερθούν στο ισόγειο, στους ορόφους και στη ταράτσα της οικοδομής (όπου απαιτείται) να έχουν ελάχιστο καθαρό ύψος 1.10μ.
- (500) Η παρούσα Πολεοδομική Άδεια αφορά στην ανέγερση 8όροφης Εμπορικής Ανάπτυξης, η οποία περιλαμβάνει εκθεσιακό χώρο με μεσοπάτωμα και κοινόχρηστο χώρο εισόδου για τα γραφεία στο ισόγειο, 2 υπόγειους χώρους στάθμευσης με βοηθητικές χρήσεις (συμπεριλαμβανομένου υποσταθμού της ΑΗΚ), 7 ορόφους με γραφεία και κήπο οροφής εντός των τεμαχίων με αρ. 548 και 669, Φ/Σχ.: 0/ 2-207-341, Τμήμα: 02, στον Δήμο Γερμασόγειας, της Επαρχίας Λεμεσού.
- (501) Σε σχέση με τον όρο με αρ. (120) πιο πάνω, να διαμορφωθούν συνολικά εβδομήντα δύο (72) χώροι στάθμευσης, για τις ανάγκες των χρηστών και επισκεπτών της ανάπτυξης, εκ των οποίων τέσσερις (4) χώροι στάθμευσης να χρησιμοποιούνται από ΑΜΕΑ. Επίσης να διαμορφωθούν χώροι στάθμευσης ποδηλάτων. Το δάπεδο των χώρων στάθμευσης να επιστρωθεί με κατάλληλα υλικά και να γίνουν όλες οι απαραίτητες σημάνσεις.
- (502) Για την υλοποίηση της παρούσας ανάπτυξης να τηρηθούν/υλοποιηθούν όλοι οι όροι/δεσμεύσεις της πολεοδομικής άδειας με αρ. ΛΕΜ/267/2019 ημερ. 28/07/2021, η οποία αφορά την οικοπεδοποίηση των υπό ανάπτυξη τεμαχίων.
- (503) Να μην εκδοθεί Πιστοποιητικό έγκρισης για την ανάπτυξη που εγκρίνεται με την παρούσα άδεια εάν δεν εκδοθεί τέτοιο για την οικοπεδοποίηση των υπό ανάπτυξη τεμαχίων για την οποία χορηγήθηκε η πολεοδομική άδεια με

ΟΡΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΑΔΕΙΑΣ

Αρ. Αιτήσεως : ΛΕΜ/02325/2021
ΟΝΟΜΑ ΑΙΤΗΤΗ : MARCUJI LIMITED

αρ. ΛΕΜ/267/2019, ημερομηνίας 28/07/2021.

- (504) Κατά το στάδιο της μελέτης της αίτησης για έκδοση άδειας οικοδομής από την αρμόδια Αρχή να γίνει εκ νέου διαβούλευση με την Πυροσβεστική Υπηρεσία και να τηρηθούν τυχόν όροι που θα τεθούν.
- (505) Οι πορείες διακίνησης οχημάτων, να καθοριστούν επί του δαπέδου με ανεξίτηλες γραμμές.
- (506) Να τηρηθούν πιστά τα προτεινόμενα υψόμετρα που αναγράφονται στα εγκριμένα σχέδια σε σχέση με τα υψόμετρα του φυσικού συνεχόμενου εδάφους.
- (507) Να τηρούνται όλοι οι Νόμοι/Κανονισμοί σε σχέση με την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών πλασιών στην οροφή της οικοδομής.
- (508) Να διαφυλαχθεί το δικαίωμα διαβάσεως, πλάτους 6,10 μέτρων, στο οποίο υπόκειται το υπό ανάπτυξη τεμάχιο με αρ. 548, Φ/Σχ.: 0/ 2-207-341, Τμήμα: 02, προς όφελος συγκεκριμένων παρακείμενων τεμαχίων.
- (509) Να ελεγχθεί κατά πόσο η ανάπτυξη εμπίπτει στις πρόνοιες του άρθρου 9Δ του περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των κτιρίων Νόμου που αφορά την ηλεκτροκίνηση, και σε τέτοια περίπτωση να εγκατασταθούν το/τα απαιτούμενο/α σημείο/α φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και οι σχετικές πρόνοιες για εγκατάσταση υποδομής/ καλωδίωσης για μελλοντική εγκατάσταση σημείων επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.
- (510) Η παρούσα πολεοδομική άδεια χορηγείται με όρο ότι δεν δύναται να εκδοθεί η απαιτούμενη άδεια οικοδομής με βάση τον περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμο, αν δεν διευθετηθεί η υπέρβαση του συντελεστή δόμησης, εμβαδού 116 τ.μ., με μεταφορά από διατηρητέα οικοδομή και την υποβολή των νέων τίτλων ιδιοκτησίας. Περαιτέρω, εννοείται ότι με την κατάθεση της αίτησης για εξασφάλιση της άδειας οικοδομής θα υποβάλλεται και η βεβαίωση ή η έγκριση της αίτησης για μεταφορά συντελεστή δόμησης.
- (511) Η παρούσα πολεοδομική άδεια χορηγείται με βάση την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 86.498 και ημερομηνία 18.12.2018 και τις μετέπειτα επικαιροποιήσεις της και η έγκριμένη υπέρβαση στο συντελεστή δόμησης ανέρχεται σε 403 τ.μ. Η εκτιμημένη από το αρμόδιο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας αγοραία αξία με βάση τη Γενική Εκτίμηση, του καθορισμένου, για τον τύπο της ανάπτυξης, ποσοστού υπέρβασης του συντελεστή δόμησης που παρέχεται ως κίνητρο (20% υπέρβασης του συντελεστή δόμησης = 80,60τ.μ.) θα κατατεθεί σε Ειδικό Ταμείο του

ΟΡΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΑΔΕΙΑΣ

Αρ. Αιτήσεως : ΛΕΜ/02325/2021
ΟΝΟΜΑ ΑΙΤΗΤΗ : MARCUJI LIMITED

Κυπριακού Οργανισμού Ανάπτυξης Γης (Κ.Ο.Α.Γ.), για σκοπούς ενίσχυσης της στεγαστικής πολιτικής του κράτους και η σχετική απόδειξη να κατατεθεί στην αρμόδια Οικοδομική Αρχή πριν την έκδοση της άδειας οικοδομής.

Σχετικό Έντυπο όπου αναγράφεται η εγκριμένη με βάση τα Κίνητρα υπέρβαση του συντελεστή δόμησης, επισυνάπτεται στην παρούσα Γνωστοποίηση Χορήγησης Πολεοδομικής Άδειας, για διευκόλυνση της διαδικασίας εκτίμησης κατά το στάδιο έκδοσης της άδειας οικοδομής.

(512) Η αίτηση για εξασφάλιση άδειας οικοδομής για την ανάπτυξη, να κατατεθεί στην Αρμόδια Αρχή (Δήμο Γερμασόγειας) εντός ενός (1) έτους, το μέγιστο, από την ημερομηνία κοινοποίησης της Γνωστοποίησης Χορήγησης της παρούσας πολεοδομικής άδειας, στον αιτητή σύμφωνα με το Σχέδιο Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων του Υπουργικού Συμβουλίου (Επικαιροποιημένη Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου, ημερομηνίας 17.02.2021).

Σε αντίθετη περίπτωση που η αίτηση κατατεθεί σε μεταγενέστερο χρόνο, από τον πιο πάνω αναφερόμενο χρόνο, θα πρέπει να κατατεθεί σε Ειδικό ταμείο του Κυπριακού Οργανισμού Ανάπτυξης Γης (Κ.Ο.Α.Γ.), για σκοπούς ενίσχυσης της στεγαστικής πολιτικής του κράτους, επιπρόσθετο αντισταθμιστικό ποσό [πέραν του ποσού που καταγράφεται στον όρο (511) πιο πάνω] το οποίο θα αντιστοιχεί στο 5% της εκτιμημένης, από το αρμόδιο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, με βάση την τελευταία Γενική Εκτίμηση, αγοραίας αξίας της υπέρβασης του συντελεστή δόμησης που παρέχει το Σχέδιο Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων [5% της υπέρβασης του συντελεστή δόμησης (403 τ.μ.) = 20,25 τ.μ.]. Η σχετική απόδειξη θα κατατεθεί στην αρμόδια Αρχή πριν την έκδοση της άδειας οικοδομής.

(513) Η ανάπτυξη που εξουσιοδοτείται με την παρούσα πολεοδομική άδεια θα πρέπει να υλοποιηθεί/ολοκληρωθεί σε περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τα τέσσερα (4) χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης της άδειας οικοδομής, σύμφωνα με το Σχέδιο Παροχής Κινήτρων του Υπουργικού Συμβουλίου (Επικαιροποιημένη Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου, ημερομηνίας 17.02.2021)

(514) Να υλοποιηθεί το περιεχόμενο της Συμφωνίας ημερομηνίας 30/12/2022, η οποία έχει συναφθεί μεταξύ της Πολεοδομικής Αρχής και των Αιτητών, με βάση το άρθρο 43(1) του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, αναφορικά με την αύξηση του συντελεστή δόμησης κατά 5% νοουμένου ότι οι ενεργειακές ανάγκες της ανάπτυξης θα καλυφθούν από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας βάσει της Εντολή 1/2020 του Υπουργού Εσωτερικών (Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε Σχέση με Αναπτύξεις). Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που για οποιουδήποτε λόγους αρθεί η συμφωνία, η ισχύς της πολεοδομικής άδειας θα τερματιστεί.

(515) Πριν την έκδοση άδειας οικοδομής από την αρμόδια Αρχή να διευθετηθούν

ΟΡΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΑΔΕΙΑΣ

Αρ. Αιτήσεως : ΛΕΜ/02325/2021
ΟΝΟΜΑ ΑΙΤΗΤΗ : MARCUJI LIMITED

τυχόν αντισταθμιστικά μέτρα που θα απαιτηθούν από την αρμόδια Αρχή (Δήμος Γερμασόγειας), ως η επιστολή του Δημάρχου Γερμασόγειας, ημερ. 30/06/2022.

- (516) Οι τοίχοι αντιστήριξης να μην υπερβαίνουν τα 2,00m πάνω από το συνεχόμενο φυσικό έδαφος. Όπου προκύπτουν υψομετρικές διαφορές μεγαλύτερες από 2,00m, τότε ο τοίχος αντιστήριξης να κατασκευάζεται με κλιμακωτή διάταξη έτσι ώστε το ύψος του να μην υπερβαίνει τα 2,00m.
- (517) Να τηρηθούν όλοι οι όροι και προϋποθέσεις που τίθενται από τα αρμόδια Τμήματα/Υπηρεσίες που αναφέρονται πιο κάτω, όπως αυτοί/ές διατυπώνονται στις συνημμένες επιστολές τους:
- i. Όροι/Προϋποθέσεις Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, επιστολή ημερ. 16/11/2021, η οποία επισυνάπτεται ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.
  - ii. Όροι/Προϋποθέσεις Τμήματος Δημοσίων Έργων, επιστολή ημερ. 20/10/2022, η οποία επισυνάπτεται ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ.
  - iii. Όροι/Προϋποθέσεις Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, οι οποίοι επισυνάπτονται ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ.
  - iv. Όροι/Προϋποθέσεις Τμήματος Περιβάλλοντος, γνωμοδότηση ημερ. 28/11/2022, η οποία επισυνάπτεται ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε.
  - v. Όροι/Προϋποθέσεις Δήμου Γερμασόγειας, επιστολή ημερ. 30/06/2022, η οποία επισυνάπτεται ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΠΡΟΣ ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΑΙΤΗΤΕΣ

- (1) Η παρούσα πολεοδομική άδεια χορηγείται με βάση την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου αναφορικά με το Σχέδιο Παροχής Πολεοδομικών Κινήτρων για σκοπούς Ανάκαμψης της Αναπτυξιακής Δραστηριότητας στην Κύπρο ("Κίνητρα") ημερομηνίας 17.02.2021 (αύξηση κατά 0,20:1 του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης, δηλαδή 2.014τ.μ. ~~X~~ 0,20 = 403 τ.μ.).
- (2) Η παρούσα ανάπτυξη έχει επωφεληθεί από το πολεοδομικό Κίνητρο για αύξηση του συντελεστή δόμησης υπό την προϋπόθεση ότι οι ενεργειακές ανάγκες της ανάπτυξης θα καλυφθούν από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας βάσει της Εντολής 51/2020 του Υπουργού Εσωτερικών (Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε Σχέση με Αναπτύξεις). Η εγκριμένη υπέρβαση στο δομήσιμο εμβαδόν της ανάπτυξης, ανέρχεται σε 124 τ.μ.
- (3) Η αίτηση δεν έχει αξιολογηθεί σε σχέση με άλλα θέματα που αφορούν πρόνοιες νομοθεσιών άλλων από τον Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμο.

ΟΡΟΙ ΧΟΡΗΓΗΣΕΩΣ ΑΔΕΙΑΣ

=====

Αρ. Αιτήσεως : ΔΕΜ/02325/2021
ΟΝΟΜΑ ΑΙΤΗΤΗ : MARCUJI LIMITED

(4) Η ανάπτυξη να ελεγχθεί κατά το στάδιο της μελέτης της αίτησης για έκδοση άδειας οικοδομής, κατά πόσο ικανοποιεί τους περί ~~Ρυθμίσεων~~ *με* Ρυθμίσεων Οδών και Οικοδομών Κανονισμούς για χρήση οικοδομών από άτομα με αναπηρίες.

(5) Εφίσταται η προσοχή σας στην τήρηση των όρων 501, 502, 503, 504, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514 και 515 πιο πάνω.

(6) Σε περίπτωση που απαιτείται τροποποίηση των εγκριμένων με την παρούσα πολεοδομική άδεια σχεδίων, λόγω εφαρμογής των Οικοδομικών Κανονισμών ή απόψεων άλλων Τμημάτων/Υπηρεσιών για τις οποίες απαιτείται η χορήγηση νέας πολεοδομικής άδειας/έγκρισης να υποβληθούν στην Πολεοδομική Αρχή τροποποιημένα σχέδια για έγκριση.

(Υπ.) Μαρκέλλα Χατζηδά

(Μαρκέλλα Χατζηδά)
για Διευθυντή
Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως

Γ.Χ./Κ.Σ.
Λευκωσία, 03.01.2023

**ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΔΟΜΗΣΗΣ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ
(ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΜΕ ΑΡ. 86.498, ΗΜΕΡ. 18/12/2018)**

ΑΠΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΡΧΗ
(ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ / ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟ ..... ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΗΣΕΩΣ)

Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΤΗΣΗΣ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΙΤΗΣΗ ΜΕ ΑΡ. ΔΕΛ ..... / 2325 ..... / 2021 .....
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ: 8 / 10 / 2021 .....
 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΧΟΡΗΣΗΓΗΣ: 3 / 1 / 2023 .....
 ΑΡ. ΤΕΜ.: 548 ..... Φ/Σχ.: -12-207-341 ..... ΤΜΗΜΑ: 2 ..... ΕΠΑΡΧΙΑ: Λεβαδεία .....

Β. ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ (Παρ. 8 και 9 της Πρότασης που εγκρίθηκε με την πιο πάνω Απόφαση)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΜΒΑΔΟΝ ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΗ
☐ Επέκταση σε υφιστάμενη τουριστική μονάδα (10%της υπέρβασης συντελεστή δόμησης)	..... τ.μ.	.....τ.μ.X10%= ..... τ.μ.
☐ Ανέγερση νέας τουριστικής ανάπτυξης (15%της υπέρβασης συντελεστή δόμησης)	..... τ.μ.	.....τ.μ.X15%= ..... τ.μ.
☒ Λοιπές αναπτύξεις (20%της υπέρβασης συντελεστή δόμησης)	403 ..... τ.μ.	403 .....τ.μ.X20%= 80,60 ..... τ.μ.

Ημερομηνία: 3 / 1 / 2023 .....
 Υπογραφή Υπεύθυνου Λειτουργού: ~~ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ~~ .....
 (για Πολεοδομική Αρχή)
 (Υπ.) Μαρκέλλα Χατζηδά
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
 ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΗΣΕΩΣ
 Τ.Θ. 24401, 1705 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
 Σφραγίδα Πολεοδομικής Αρχής

Γ. ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ
(άρθρο 2 του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου)

ΚΟΣΤΟΣ ΕΞΑΓΟΡΑΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΜΑΤΟΣ: € ..... / τ.μ. <small>(με βάση τη Γενική Εκτίμηση που ισχύει για την περιοχή της ιδιοκτησίας)</small>	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ: € ..... Χ ..... τ.μ. = € .....
---	---

Υπογραφή Υπεύθυνου Λειτουργού .....
 (για αρμόδια Αρχή)
 Ημερομηνία: ..... / ..... / .....

- 13.5.3.3 Υπερκατάστημα:** θεωρείται το κατάστημα με μικτό εμβαδόν μεγαλύτερο από 750 τ.μ. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνεται και το Υπερκατάστημα για Είδη Κατοικίας, Κήπου και άλλων Συναφών Ειδών τύπου *DIY*, που αφορά ενιαίο από κτιριολογική και λειτουργική άποψη υπερκατάστημα, στο οποίο στεγάζεται επιχείρηση λιανικού εμπορίου υπό ενιαία διαχείριση, όπου διατίθενται προϊόντα με εξειδίκευση στα είδη κατοικίας, κήπου και άλλων συναφών ειδών για συναρμολόγηση από τον αγοραστή.
- 13.5.3.4 Εκθεσιακός Χώρος:** σημαίνει κάθε οικοδομή ή άλλη ακίνητη ιδιοκτησία που χρησιμοποιείται για λιανικό εμπόριο ή λιανική πώληση αγαθών που δεν είναι απαραίτητα για καθημερινή/ τακτική εξυπηρέτηση του πληθυσμού, και όπου ο συνολικός αριθμός οχημάτων και η συχνότητα των διακινήσεων που προσελκύει η ανάπτυξη, ιδιαίτερα συγκριτικά με την εμπορική επιφάνεια, είναι σχετικά περιορισμένος. Η επιχείρηση είναι δυνατόν να αφορά αντιπροσωπεύει αυτοκινήτων, ποδηλάτων, μοτοσίκλετών και σκαφών, γεωργικών οχημάτων και μηχανικού εξοπλισμού, εκθέσεις επίπλων, ειδών υγιεινής και κεραμικών, κουρτινών και χαλιών, φωτιστικών, ειδών οικιακού εξοπλισμού, κ.ά., σύμφωνα με τον Πίνακα 13.1. Σημειώνεται ότι ο Πίνακας είναι ενδεικτικός και δεν προδεδεσμεύει την απόφαση της Πολεοδομικής Αρχής σε οποιαδήποτε αίτηση.

Πίνακας 13.1 Εκθεσιακοί Χώροι

Μηχανοκίνητα οχήματα
Εξαρτήματα μηχανοκίνητων οχημάτων
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές
Τηλεπικοινωνιακός εξοπλισμός
Εξοπλισμός ήχου και εικόνας
Ηλεκτρικές οικιακές συσκευές και άλλος οικιακός εξοπλισμός
Σιδηρικά, χρώματα, τζάμια, κλειδαριές, εργαλεία, καθρέπτες
Είδη υγιεινής και επενδύσεις δαπέδου και τοίχου
Ξυλεία και άλλα οικοδομικά υλικά
Χαλιά, κουρτίνες, ταπετσαρίες και επενδύσεις δαπέδου
Οικιακά και γραφειακά έπιπλα
Φωτιστικά είδη
Μουσικά όργανα
Ιατρικά και ορθοπεδικά είδη
Εμπόριο ζώων και πουλιών συντροφιάς

- 13.5.3.5 Πολυκατάστημα:** σημαίνει το ενιαίο από κτιριολογική και λειτουργική άποψη συγκρότημα στο οποίο στεγάζεται επιχείρηση λιανικού εμπορίου υπό ενιαία διαχείριση, όπου διατίθενται κατά κανόνα προϊόντα ευρείας ποικιλίας, χωρίς

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Αρ. Φακ. μας: ΔΔ/Β9898-2-1

Αρ. Φακ. σας: ΛΕΜ/Δ110/21

Επαρχιακό Λειτουργό
Επαρχιακό Γραφείο Πολεοδομίας Λεμεσού
Τ Θ 50421
3604 ΛΕΜΕΣΟΣ

Ημερομηνία: 16/11/2021

Αγαπητέ κύριε

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΓΓΑΡΗΣ κ.ά.

Περιοχή: ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑ Τεμ: 138,548

Τμήμα: Β Ενορία: ΠΟΤΑΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ Φ/Σ: 2-207-341

Οι απόψεις της ΑΗΚ για την πιο πάνω υπόθεση είναι οι ακόλουθες:

Επηρεάζεται Υπόγειο Δίκτυο Διανομής

Στους χώρους που θα εκτελεστούν εργασίες για την προτεινόμενη ανάπτυξη υπάρχει Υπόγειο Ηλεκτρικό Δίκτυο το οποίο θα επηρεαστεί.

Με την ευκαιρία, επιθυμώ να επιστήσω την προσοχή σας στις πρόνοιες του περί Ηλεκτρισμού Νόμου Κεφ. 170 άρθρο 32(ι), βάση του οποίου απαγορεύεται η εκτέλεση εργασιών κοντά στο Ηλεκτρικό Δίκτυο της Αρχής, εκτός αν εξασφαλιστεί προηγουμένως έγκριση από την ΑΗΚ.

Η Αρχή δεν έχει ένσταση στην έκδοση της αιτούμενης Άδειας υπό τους ακόλουθους όρους:

- Ο αιτητής θα αποταθεί στο Σχεδιαστήριο του Γραφείου μας, πριν να ξεκινήσει εργασίες, για να του υποδειχθεί επί τόπου η ακριβής θέση των Υπογείων Καλωδίων της Αρχής.
- Σε περίπτωση που διαφανεί ότι το Υπόγειο Ηλεκτρικό Δίκτυο πράγματι επηρεάζεται, και πρέπει να μετακινηθεί, ο Αιτητής θα πρέπει, αφού εξασφαλίσει Πολεοδομική Άδεια και πριν ξεκινήσει οποιοσδήποτε κατασκευαστικές εργασίες να υποβάλει έγκαιρα γραπτό αίτημα στο Γραφείο μας, για μετακίνηση των Υπογείων Καλωδίων.

Τέλος, παρακαλώ να επιστήσετε την προσοχή των ιδιοκτητών και των εργολάβων της Ανάπτυξης στην ύπαρξη των Υπογείων Καλωδίων και των κινδύνων που συνεπάγεται αυτό το γεγονός, για να αποφευχθούν πιθανά δυστυχήματα. Οι αρμόδιοι λειτουργοί της ΑΗΚ θα ανταποκριθούν άμεσα σε αίτημα των αιτητών ή του εργολάβου, για επί τόπου αξιολόγηση της κατάστασης, ώστε η εργασία να εκτελεστεί με ασφάλεια.

Παρατηρήσεις/Επιπρόσθετοι όροι**ΕΠΙΓΕΙΟΣ ΥΠΟΣΤΑΘΜΟΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ**

Για αυτόν τον υποσταθμό θα παραστεί ανάγκη έκδοσης ξεχωριστού τίτλου ιδιοκτησίας με οριζόντιο διαχωρισμό δηλαδή κτίριο και χώρος αποκλειστικής χρήσης αν υπάρχει. Επίσης στον τίτλο θα αναγράφονται τα δικαιώματα διάβασης και τα δικαιώματα τοποθέτησης και συντήρησης υπόγειων καλωδίων προς τον υποσταθμό.

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΑΛΩΔΙΑ 132kV

ΠΡΟΣΟΧΗ! ΤΑ ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΑΛΩΔΙΑ ΨΗΛΗΣ ΤΑΣΗΣ (132kV) ΕΙΝΑΙ ΑΚΡΩΣ ΕΠΙΚΥΝΔΥΝΑ ΚΑΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΡΟΚΑΛΕΣΟΥΝ ΣΟΒΑΡΟ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟ Ή ΚΑΙ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ, ΟΤΑΝ ΚΤΥΠΗΘΟΥΝ Ή ΟΤΑΝ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΤΙΚΑΝΟΝΙΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΕ ΑΥΤΑ.

Έστω προς πληροφoρία σας ότι συνήθως:

- α) Κάθε κύκλωμα καλωδίων Μεταφοράς αποτελείται από τρία (3) ανεξάρτητα καλώδια τοποθετημένα σε τριγωνική διάταξη, δύο κάτω και ένα πάνω, τα οποία είναι τοποθετημένα στο έδαφος είτε απευθείας (γυμνά) είτε σε πλαστικές σωλήνες συνήθως των 160χιλιοστών
- β) Συνήθως πάνω από το καλώδιο Μεταφοράς βρίσκεται τοποθετημένο τηλεπικοινωνιακό καλώδιο οπτικών ινών είτε απευθείας στο έδαφος (γυμνό) είτε σε πλαστικές σωλήνες συνήθως των 90χιλιοστών
- γ) Γύρω από τα καλώδια Μεταφοράς τοποθετείται ειδικό μείγμα άμμου με τσιμέντο
- δ) Αμέσως πάνω από το καλώδιο είναι τοποθετημένες προστατευτικές πλάκες από μπετόν στις οποίες αναγράφεται η λέξη 'ΑΗΚ' ή 'ΕΑΚ'
- ε) Περίπου 40εκατοστά κάτω από το ασφαλικό επίπεδο ή 20εκατοστά κάτω από το υπόστρωμα του δρόμου βρίσκεται τοποθετημένη κατά μήκος του καλωδίου πλαστική προειδοποιητική ταινία σήμανσης χρώματος γαλάζιου (ή κίτρινου σε παλιά καλώδια)
Τονίζεται ότι μπορεί να παρατηρηθεί παραβίαση των πιο πάνω, λόγω εκσκαφών/εργασιών άλλων υπηρεσιών ή εργολάβων χωρίς να περιέλθει σε γνώση της ΑΗΚ.
Για την ασφάλεια των υπογείων καλωδίων της ΑΗΚ και για την αποφυγή πρόκλησης οποιασδήποτε βλάβης ή ατυχήματος, ο κάθε ενδιαφερόμενος για εκτέλεση εργασίας πάνω ή κοντά στα καλώδια Ψηλής Τάσης, πρέπει να έχει υπόψη του τα πιο κάτω:

1. Πριν την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας να ζητά από την ΑΗΚ την υπόδειξη των υπογείων καλωδίων.
2. Σε περίπτωση που δεν μπορεί να υποδειχθεί με ακρίβεια η θέση των καλωδίων αλλά υποδεικνύεται εύρος κατάληψης τους, τότε θα γίνονται επαρκείς δοκιμαστικές εκσκαφές για τον εντοπισμό τους σύμφωνα με τις υποδείξεις του εκπροσώπου της ΑΗΚ. Τα έξοδα των δοκιμαστικών εκσκαφών βαρύνουν τον ενδιαφερόμενο (Εργολάβο ή Αρμόδια Υπηρεσία).
3. Να ακολουθεί και να τηρεί πιστά όλες τις οδηγίες που του δίνονται από τον Μηχανικό της ΑΗΚ ή τον εκπρόσωπο του
4. Να μην προχωρεί στην εκσκαφή με μηχανικά μέσα προτού εντοπίσει και εξακριβώσει κατόπιν εκσκαφής με το χέρι, την θέση και την διαδρομή των καλωδίων.
5. Σε περίπτωση που αποκαλύπτεται καλώδιο από λανθασμένη ενέργεια ή σε περίπτωση τραυματισμού καλωδίου της ΑΗΚ, έστω και ασήμαντου ή σε περίπτωση ζημιάς σε καλώδιο της ΑΗΚ η οποία προκάλεσε ηλεκτρική εκκένωση, να ειδοποιείται αμέσως η ΑΗΚ. Τονίζεται ότι σε τέτοια περίπτωση απαγορεύεται οποιαδήποτε επαφή με το καλώδιο. Για λόγους ασφαλείας, ο εργολάβος θα πρέπει να απομακρύνει αμέσως το προσωπικό του από το σημείο της ζημιάς.

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

6. Η ΑΗΚ πρέπει να ειδοποιείται όταν τυχαία αποκαλυφθεί κάποιο καλώδιο ή όταν κάποιο καλώδιο εντοπιστεί σε θέση που δεν υποδείχθηκε.

7. Εκσκαφές/εργασίες επιτρέπονται μόνο σε ελάχιστη οριζόντια απόσταση ενός μέτρου (1m) από το αυλάκι τοποθέτησης των καλωδίων και σε βάθος όχι μεγαλύτερο του βάθους των προστατευτικών πλακών (συνήθως 1.20-1.40m) ή όπως διαφορετικά υποδειχθεί επί τόπου.

8. Ουδέποτε θα γίνεται εκσκαφή/ εργασία μέσα στο χώρο του χάνδακα (αυλακιού) μέσα στο οποίο είναι τοποθετημένα τα καλώδια ψηλής τάσης. Εξαιρέση αποτελεί η επιφανειακή εκσκαφή μέχρι και βάθος 0.80-1.00m για τοποθέτηση υπηρεσιών εγκάρσια(κάθετα) υπό τον όρο ότι αυτή θα επιτηρείται πάντοτε από Μηχανικό της ΑΗΚ ή εκπρόσωπο του. Η παράλληλη εκσκαφή/εργασία μέσα στον χώρο του αυλακιού που είναι τοποθετημένα τα καλώδια Ψηλής Τάσης απαγορεύεται αυστηρά.

9. Αυστηρά απαγορεύεται επίσης οποιαδήποτε εκσκαφή κάτω από το χώρο του αυλακιού που είναι τοποθετημένα τα καλώδια Ψηλής Τάσης.

10. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση οποιασδήποτε υπηρεσίας πάνω από τους χώρους σύνδεσης των καλωδίων (Joint Bay).

11. Στις περιπτώσεις ανακατασκευής δρόμων, όπου θα πρέπει να γίνει συμπίεση υλικών επιχωμάτωσης πάνω από τα καλώδια ή και εκατέρωθεν του σκάμματος σε πλάτος 1μ θα πρέπει να τηρηθούν τα ακόλουθα :

A) Πάνω από τον χώρο σύνδεσης των καλωδίων (Joint Bay) η συμπίεση να γίνεται χωρίς την χρήση βαρετού τύπου συμπακνωτή και χωρίς την χρήση δονητή (vibrator). Οι ενώσεις είναι γυμνές στο έδαφος και ευπαθείς σε παραμορφώσεις.

B) Στην υπόλοιπη διαδρομή όπου τα καλώδια βρίσκονται σε σωλήνες, η χρήση βαρετού τύπου συμπακνωτή/δονητή επιτρέπεται μόνο αν η συμπίεση ξεκινά 60 εκατοστά πάνω από τις προστατευτικές πλάκες και γίνεται σε στρώσεις των 20 εκατοστών τουλάχιστον. Η συμπίεση πάνω από τα καλώδια να γίνεται κατά μήκος των καλωδίων και όχι κάθετα σ' αυτά.

12. Για οποιαδήποτε εκσκαφή/εργασία που δεν επιτρέπεται σύμφωνα με τις πιο πάνω παραγράφους (6,7,8,9) θα ενημερώνεται έγκαιρα ο αρμόδιος Μηχανικός της ΑΗΚ που θα μελετά και θα αξιολογεί την κάθε περίπτωση ξεχωριστά. Σε περίπτωση που μπορεί να διεξαχθεί αυτή θα γίνεται σύμφωνα με τους όρους, τις υποδείξεις και την επιτήρηση του Μηχανικού. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί ακόμη να είναι αναγκαία και η πλήρης απενεργοποίηση του καλωδίου με σοβαρές επιπτώσεις στην αξιοπιστία του Συστήματος Μεταφοράς. Επίσης σε τέτοιες περιπτώσεις όλες οι επανορθώσεις θα γίνονται και θα επιβλέπονται στην παρουσία του αρμόδιου Μηχανικού της ΑΗΚ ή του εκπρόσωπου του.

13. Οποιαδήποτε έξοδα βαρύνουν τον Εργολάβο.

Απόψεις, συμφωνήθηκε Υ/Σ

Αναφορικά με τη πιο πάνω Οικοδομή η οποία αποτελείται από:

- 9 ορόφους
- Υπόγειο χώρο στάθμευσης
- 0 Διαμερίσματα

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

- 18 Γραφεία
- 1 Καταστήματα/Εκθ. Χώροι
- 0 Αποθήκες
- 0 Εργαστήρια

επιθυμώ να σας πληροφορήσω ότι η Αρχή Ηλεκτρισμού δεν έχει ένσταση για την παραχώρηση της ζητούμενης Άδειας υπό τους ακόλουθους όρους:

Για την επαρκή παραχώρηση ηλεκτρικού ρεύματος στην προτεινόμενη ανάπτυξη χρειάζεται να εγκατασταθεί/ούν 1 επίγειος/οι Ηλεκτρικός/οί Υποσταθμός/οί μέσα στο χώρο της Ανάπτυξης και να γίνει πρόνοια για υπόγεια παροχή.

Ο Υποσταθμός/οί θα εξασφαλιστεί/ούν από την ΑΗΚ με βάση συμφωνία μεταξύ της ΑΗΚ και των ιδιοκτητών.

Για τον Ηλεκτρικό/ούς Υποσταθμό/ούς θα παραστεί ανάγκη έκδοσης ξεχωριστού τίτλου ιδιοκτησίας που θα καλύπτει επίσης το δικαίωμα προσπέλασης προς τον Υποσταθμό/ούς και το δικαίωμα εγκατάστασης και συντήρησης υπογείων καλωδίων.

Η θέση και οι διαστάσεις του Ηλεκτρικού Υποσταθμού/ών έχουν συμφωνηθεί μεταξύ αρμοδίων λειτουργών του Γραφείου μας και του αρχιτέκτονα των αιτητών, όπως φαίνεται στα επισυνημμένα αρχιτεκτονικά σχέδια, που φέρουν την σφραγίδα της Αρχής και υπογραφή του αρμόδιου λειτουργού.

Η κατασκευή του/των κτιρίων και άλλων δομικών έργων του Υποσταθμού/ών πρέπει να γίνει σύμφωνα με τα αρχιτεκτονικά σχέδια που συμφωνήθηκαν και τις απαιτήσεις και προδιαγραφές της Αρχής. Η επίβλεψη της ανέγερσης αποτελεί ευθύνη του Αιτητή, πρέπει δε να γίνει από τον Επιβλέποντα Μηχανικό της Ανάπτυξης.

Η παραλαβή του Υποσταθμού/ών θα γίνει μόνον όταν επιβεβαιωθεί από τους αρμόδιους λειτουργούς της Αρχής ότι κατασκευάστηκε σύμφωνα με τις πιο πάνω απαιτήσεις της. Αποτυχία στην ικανοποίηση των απαιτήσεων της Αρχής δυνατόν να έχει ως συνέπεια αυξημένα κόστη και καθυστέρηση στην ηλεκτροδότηση της ανάπτυξης.

Αποτελεί ευθύνη των Αιτητών/Επιχειρηματιών της ανάπτυξης να ενημερώσουν τους αγοραστές/ενοικιαστές της ανάπτυξης για την χωροθέτηση του Ηλεκτρικού Υποσταθμού εντός της εν λόγω ανάπτυξης.

Για την έγκαιρη ηλεκτροδότηση της ανάπτυξης, οι Αιτητές θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση στην ΑΗΚ μόλις ξεκινήσουν τις κατασκευαστικές εργασίες.

Κατά την υποβολή της αίτησης ηλεκτροδότησης, μαζί με τα άλλα στοιχεία που πρέπει να υποβληθούν, πρέπει να υποβληθεί σχέδιο και αποτύπωση του οικοπέδου, της οικοδομής, του Ηλεκτρικού Υποσταθμού, του Δωματίου Μετρητών και σωληνώσεων, σε ηλεκτρονική μορφή (σε ψηφιακό δίσκο), σε απόλυτες συντεταγμένες στο Σύστημα Γεωγραφικής Αναφοράς LTM.

Σε περίπτωση που δέν γίνει οποιαδήποτε διαφοροποίηση στα σχέδια των Αιτητών δέν κρίνεται σκόπιμο να μας στείλετε τον Φάκελο της Αίτησης για τις απόψεις της Αρχής Ηλεκτρισμού, αλλά παρακαλείστε όπως συμπεριλάβετε τους πιο πάνω όρους, στους σχετικούς όρους έκδοσης της αιτούμενης Άδειας.

Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου

Σε περίπτωση όμως που γίνουν αλλαγές στα σχέδια των Αιτητών που επηρεάζουν την απόφαση της Αρχής Ηλεκτρισμού για την θέση τις διαστάσεις και την πρόσβαση στον Υποσταθμό όπως, αλλαγή της χρήσης της οικοδομής, αύξηση του μεγέθους της οικοδομής, διαφοροποίηση των κοινόχρηστων χώρων κλπ, θα πρέπει να μας στείλετε τον Φάκελο της Αίτησης για τις αναθεωρημένες απόψεις της Αρχής Ηλεκτρισμού.

Παρακαλώ επίσης όπως ενημερωθούν οι αιτητές ότι σε περίπτωση που η ΑΗΚ εξασφαλίσει Υποσταθμό στην περιοχή σε άλλη Ανάπτυξη που η κατασκευή της θα προηγηθεί της παρούσης, δυνατόν να άρει τον όρο για την εγκαθίδρυση του Υποσταθμού. Η άρση του όρου θα γίνει δίχως καμία υποχρέωση της ΑΗΚ.

Ο Φάκελός σας επιστρέφεται

Με εκτίμηση

Ντ. Θάσος Θεοδοσίου
Βοηθός Διευθυντής (Δίκτυα)
Μελέτες και Συνδέσεις
Διεύθυνση Διανομής Περιφερειακού Γραφείου Λεμεσού

Αρμόδιος Λειτουργός για επικοινωνία: Θωμαΐς Λουκαΐδου Τηλ: 25205033 Φαξ: 25205049
e-mail: Doffice@eac.com.cy

Εσωκλ:

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Το Έντυπο Αρ. 3 θα συνοδεύεται από αρχιτεκτονικά σχέδια ανάλογα με τις απαιτήσεις του κάθε διαβουλευτή, αντίγραφο κτηματικού σχεδίου και τίτλου ιδιοκτησίας, πλήρη περιγραφή της ανάπτυξης (εμβαδό, αρ. ορόφων, χρήσεις κλπ.).
2. Σε περίπτωση που θα προκύψουν τροποποιήσεις στα σχέδια κατά τη διαδικασία των διαβουλεύσεων είναι υποχρέωση του μελετητή να διαβουλευτεί εκ νέου με τους διαβουλευτές από τους οποίους έχουν ήδη ληφθεί απόψεις ώστε τα τελικά σχέδια που θα υποβληθούν για Πολεοδομική Άδεια να ταυτίζονται με εκείνα για τα οποία εξασφαλίστηκαν οι διαβουλεύσεις.
3. Η διάρκεια ισχύος των απόψεων των διαβουλεύσεων που θα υποβάλλονται από τους μελετητές του έργου με την Πολεοδομική Αίτηση θα είναι έξι μήνες από την ημερομηνία εξασφάλισης της πρώτης διαβούλευσης μέχρι την ημερομηνία υποβολής της Πολεοδομικής Αίτησης, διαφορετικά οι απαντήσεις των διαβουλευτών θα πρέπει να εκσυγχρονίζονται εκ νέου από τους ενδιαφερόμενους, μέσω των Αρμοδίων Υπηρεσιών/Τμημάτων.
4. Στο στάδιο μελέτης της Πολεοδομικής Αίτησης δυνατό να απαιτηθεί οποιαδήποτε άλλη διαβούλευση από την Πολεοδομική Αρχή ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της οικοδομής της κάθε ανάπτυξης.
5. Οι διαβουλευτές δεσμεύονται ότι θα μελετούν τις αιτήσεις και θα απαντούν στους μελετητές σε διάστημα 21 ημερών.

Α5. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΔΙΕΝΕΡΓΗΘΗΚΕ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ / ΥΠΗΡΕΣΙΑ:	Α Η Κ
1. ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΡΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ / ΤΜΗΜΑΤΟΣ (ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΩΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΡ. .X.)	* Δ Δ Η / Β 9898-2-1
2. ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:	Δεν απαιτείται
3. ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ Η ΑΙΤΗΣΗ ΝΑ ΕΠΑΝΕΛΘΕΙ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΑΔΕΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ	Ναι απαιτείται
4. ΥΠΟΓΡΑΦΗ / ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ / ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	 Ειρήνη Σοφάκλέους Μηχανικός Δικτύου 16-11-21

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

Αρ. Φακ.: 5.33.6
Αρ. Τηλ. : 22806657
Αρ. Φαξ : 22498910

20 Οκτωβρίου 2022

Διευθυντή
Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

ΤΜΗΜΑ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
1428 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΛΕΜ/2325/21
(σε συρτη)

Κα ΜΚατσα
Κα Χρ. Γραμματση
Κα Γ. Χαρολακίς

ΛΕΜ/2325/2021 - Γραφειακή και Εμπορική ανάπτυξη
στην ενορία Ποταμός Γερμασόγειας του Δήμου Γερμασόγειας,
Αρ. τεμ. 548 & 669, Φ/Σχ.:0/2-207-341

Μ
3/11

Αναφέρομαι στην επιστολή σας με ημερομηνία 13 Μαΐου 2022 σχετικά με την πιο πάνω αίτηση και σε συνέχεια της παρ. 6.3 της επιστολής μου με αρ. φακ. 16.6.3.1 και ημερ. 07.10.2022 (επισυνάπτεται για εύκολη αναφορά, με το σχετικό απόσπασμα των πρακτικών της συνεδρίας 29.07.2022 της Τεχνικής Επιτροπής του Κεντρικού Φορέα Επίλυσης Κυκλοφοριακών Προβλημάτων), σας πληροφορώ τα ακόλουθα, κατόπιν αξιολόγησης και της σχετικής Μελέτης Εκτίμησης Κυκλοφοριακών Επιπτώσεων (ΜΕΚΕ) που μου υποβλήθηκε:

- (α) Η προτεινόμενη ανάπτυξη αφορά σε κατεδάφιση υφιστάμενου κτηρίου και ανέγερση εμπορικής ανάπτυξης (196τ.μ.) και γραφειακής ανάπτυξης (3.192.τ.μ.).
- (β) Για την εξυπηρέτηση της ανάπτυξης προτείνονται συνολικά 70 χώροι στάθμευσης οχημάτων με βάση την αίτηση για Πολεοδομική Άδεια. Σημειώνεται ότι στη ΜΕΚΕ αναφέρεται ότι στην ανάπτυξη προτείνονται 67 χώροι στάθμευσης οχημάτων και 4 χώροι στάθμευσης για ΑμεΑ (σύνολο 71). Η ΜΕΚΕ προτείνει επίσης να χωροθετηθούν 10 χώροι στάθμευσης για μοτοποδήλατα και 20 χώροι στάθμευσης για ποδήλατα.
- (γ) Στα υποβληθέντα σχέδια προτείνεται μία οχηματική πρόσβαση επί της οδού Χρ. Κράνου και μία οχηματική πρόσβαση στο δευτερεύον οδικό δίκτυο ανατολικά της ανάπτυξης το οποίο δεν έχει ακόμη κατασκευαστεί αλλά προωθείται στο πλαίσιο γειτονικής οικιστικής ανάπτυξης. Η εισήγηση των αιτητών είναι για προσωρινή αμφίδρομη οχηματική πρόσβαση από την οδό Χρ. Κράνου μέχρι την υλοποίηση του δευτερεύοντος δικτύου, οπότε η συγκεκριμένη πρόσβαση θα εξυπηρετεί μόνο είσοδο προς την ανάπτυξη. Σημειώνεται ότι το Τμήμα μου είχε εκφράσει σχετικές απόψεις στο στάδιο της άδειας διαχωρισμού των τεμαχίων της ανάπτυξης (αρ. αίτησης ΛΕΜ/0267/2019) οι οποίες ισχύουν (η προς Επαρχιακό Λειτουργό Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως Λεμεσού επιστολή μου με αρ. φακ. 5.33.6, 5.33.10 και ημερ. 15.07.2022 είναι σχετική). Ανεξάρτητα των πιο πάνω, στη ΜΕΚΕ γίνεται εισήγηση για κατασκευή υπερυψωμένου πλατό παρά την πρόσβαση της ανάπτυξης επί της οδού Χρ. Κράνου, ώστε να επιτυγχάνεται μείωση

ταχύτητας αφού η ορατότητα από την προσωρινή έξοδο της ανάπτυξης είναι περιορισμένη.

- (δ) Σύμφωνα με τη ΜΕΚΕ που υποβλήθηκε, η επίπτωση από τη γένεση κυκλοφορίας στο τοπικό οδικό δίκτυο αξιολογήθηκε για δύο σενάρια, ένα για το έτος έναρξης της λειτουργίας της ανάπτυξης το 2024 και ένα για το έτος 2034 (10 έτη μετά, σενάριο «μελλοντικής χρονιάς»), κατά την πρωινή αιχμή (07:00-08:00) και την απογευματινή αιχμή (17:00-18:00) μιας τυπικής καθημερινής. Η επίπτωση της κυκλοφορίας της ανάπτυξης έγινε με τον έλεγχο της χωρητικότητας 6 συμβολών στην περιοχή της ανάπτυξης καθώς και της προσωρινής πρόσβασης της επί της οδού Χρ. Κράνου. Για την εκτίμηση των μελλοντικών κυκλοφοριακών μεγεθών, στη ΜΕΚΕ λήφθηκε υπόψη ετήσιος αυξητικός συντελεστής των κυκλοφοριακών φόρτων ίσος προς 2% μέχρι το έτος 2024 και 1% μεταξύ 2024-2034, η παράγωγη κυκλοφορία της ίδιας της ανάπτυξης καθώς και η παράγωγη κυκλοφορία 2 μεγάλων γειτονικών αναπτύξεων που βρίσκονται στη φάση αδειοδότησης/ κατασκευής και αναμένεται ότι θα λειτουργήσουν μέχρι το 2024. Για το σενάριο της «μελλοντικής χρονιάς» 2034, λήφθηκαν υπόψη δύο υποσενάρια/ επιλογές:

- i. Επιλογή 1: η χρήση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς ανέρχεται στο 10%.
- ii. Επιλογή 2: περιλαμβάνει μέτρα προώθησης της βιώσιμης κινητικότητας ως αντιστάθμισμα της κυκλοφοριακής ζήτησης στην περιοχή καθώς και ειδικά Σχέδια Μετακινήσεων και Σχέδια Διαχείρισης των χώρων στάθμευσης των αναπτύξεων, λειτουργικά μέτρα όπως χρηματικά κίνητρα στους υπαλλήλους για χρήση ποδηλάτου, ομαδικής διακίνησης μεταξύ υπαλλήλων(car pooling), χρήση Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, πολιτική για εργοδότηση υπαλλήλων που διαμένουν σε συγκεκριμένη απόσταση από την ανάπτυξη, ευέλικτα ωράρια εργασίας και τηλεργασία.

- (ε) Με βάση τη ΜΕΚΕ εκτιμάται ότι κατά την πρωινή ώρα αιχμής (07:00 – 8:00) θα προσέρχονται 85 οχήματα και θα αποχωρούν 5 οχήματα προς και από την ανάπτυξη αντίστοιχα (συνολικά 90 οχηματικές μετακινήσεις). Κατά την απογευματινή ώρα αιχμής (17:00 – 18:00) θα προσέρχονται 15 οχήματα και θα αποχωρούν 99 οχήματα προς και από την ανάπτυξη αντίστοιχα (συνολικά 114 οχηματικές μετακινήσεις).

- (στ) Στη ΜΕΚΕ πραγματοποιήθηκε αξιολόγηση των πιο κάτω συμβολών στο κύριο οδικό δίκτυο:

<u>Συμβολή</u>	<u>Τύπος συμβολής</u>
(1) Κυκλικός Κόμβος Γερμασόγειας	Κυκλικός Κόμβος προτεραιότητας (4 κλάδων)
(2) Σπ. Κυπριανού/ Χρ. Κράνου	Φωτοελεγχόμενη (3 κλάδων)
(3) Χρ. Κράνου/ Ανδοκίδου	Προτεραιότητας (3 κλάδων)
(4) Χρ. Κράνου/ Π. Τσαγγάρη	Φωτοελεγχόμενη (3 κλάδων)
(5) Σπ. Κυπριανού/ Μεθανών/ Δ. Κυκκώτη	Φωτοελεγχόμενη (4 κλάδων)
(6) Χρ. Κράνου/ Δαιδαλιδών	Κυκλικός κόμβος προτεραιότητας (3 κλάδων)
(7) Προσωρινή πρόσβαση (αμφίδρομη κυκλοφορίας) της ανάπτυξης στην οδό Χρ. Κράνου	Προτεραιότητας (3 κλάδων)

- (ζ) Σύμφωνα με τη ΜΕΚΕ, το μέγιστο ποσοστό πληρότητας των χώρων στάθμευσης της ανάπτυξης υπερβαίνει το 100% μεταξύ των ωρών 07:00 και 16:00, κάτι που υποδεικνύει ότι οι προτεινόμενοι 67 χώροι στάθμευσης δεν ικανοποιούν τις λειτουργικές ανάγκες της ανάπτυξης κατά τις πιο πάνω ώρες με βάση τις αφίξεις και τις αναχωρήσεις που έχουν υπολογιστεί, παρόλο που σύμφωνα με τους αιτητές ο αριθμός των προτεινόμενων χώρων στάθμευσης ικανοποιεί τα πρότυπα χώρων στάθμευσης του Τμήματος Πολεοδομίας και

Οικήσεως. Συγκεκριμένα, η μέγιστη ζήτηση για χώρους στάθμευσης είναι για 101 οχήματα που αντιστοιχεί σε ποσοστό πληρότητας 151%. Για αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, στη ΜΕΚΕ προτείνονται μέτρα μείωσης της ζήτησης για στάθμευση, με την εφαρμογή των οποίων εκτιμάται ότι θα μειωθεί η παράγωγη οχηματική κυκλοφορία της ανάπτυξης κατά 35% :

- i. Εφαρμογή Σχεδίου Μετακινήσεων της ανάπτυξης το οποίο θα προωθήσει τη χρήση βιώσιμων μέσα μεταφοράς και τα μέσων μαζικής μεταφοράς από τους χρήστες της ανάπτυξης.
  - ii. Σύστημα Διαχείρισης του χώρου στάθμευσης της ανάπτυξης: θα επιλεγθούν οι «απαραίτητοι χρήστες» (π.χ. ανώτερα στελέχη εταιρείας) οι οποίοι θα έχουν πρόσβαση σε καθορισμένους χώρους στάθμευσης και για τους υπόλοιπους υπαλλήλους θα προωθείται η κοινή χρήση ΙΧ οχημάτων (car sharing) και χρήση Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, θα εφαρμοστεί δε και εκ περιτροπής περιορισμός της διαθεσιμότητας των χώρων στάθμευσης στον κάθε εργαζόμενο σε μόνο 3 εβδομάδες κάθε 4 εβδομάδες (μήνα).
- (η) Κατά το έτος 2024, αναμένονται προβλήματα κορεσμού στις συμβολές (1) και (5), τόσο με όσο και χωρίς τη λειτουργία της ανάπτυξης (μέγιστοι βαθμοί κορεσμού της τάξης των 90%-106% για τη συμβολή (1) και 90%-102% για τη συμβολή (5)). Οι υπόλοιπες συμβολές αναμένεται ότι θα λειτουργούν με διαθέσιμα αποθέματα κυκλοφοριακής ικανότητας, σύμφωνα με τη ΜΕΚΕ. Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα των σεναρίων 'με' και 'χωρίς' την ανάπτυξη κατά το έτος 2024, φαίνεται ότι η μέγιστη επιβάρυνση της ανάπτυξης στις πιο πάνω κορεσμένες συμβολές είναι 6% στον δυτικό κλάδο του κόμβου (1). Σημειώνεται επίσης ότι στη συμβολή (5) κατά την απογευματινή αιχμή, ο νότιος κλάδος (οδός Μεθανών) παρουσιάζει βαθμό κορεσμού 75% χωρίς την ανάπτυξη, ο οποίος εκτιμάται ότι θα αυξηθεί σε 91% με την ανάπτυξη.
- (θ) Κατά το έτος 2034, η ΜΕΚΕ εκτιμά ότι οι συμβολές (1) και (5) θα συνεχίσουν να λειτουργούν στα ίδια επίπεδα με το 2024 με ελαφρώς αυξημένους βαθμούς κορεσμού στα σεναρία με και χωρίς τη λειτουργία της ανάπτυξης, ενώ οι υπόλοιπες συμβολές αναμένεται ότι θα συνεχίσουν να λειτουργούν με διαθέσιμα αποθέματα κυκλοφοριακής ικανότητας. Στη ΜΕΚΕ αναφέρεται ότι, ακόμη και με την εφαρμογή των μέτρων Βιώσιμης Κινητικότητας στο σενάριο του έτους 2034 με την ανάπτυξη ("2034 With Development & Sustainable Transport), τα προβλήματα κορεσμού θα συνεχίσουν να υπάρχουν στις συμβολές αυτές (βαθμοί κορεσμού πέραν του 100%).
- (ι) Σημειώνεται ότι σε ότι αφορά τη συμβολή (5), το Τμήμα Δημοσίων Έργων προωθεί σχεδιασμό για μετατροπή της υφιστάμενης φωτοελεγχόμενης συμβολής (5) σε κυκλικό κόμβο, στα πλαίσια του προσωρινού ρυθμιστικού σχεδίου της Λεωφόρου Σπύρου Κυπριανού στον Δήμο Γερμασόγειας.

2. Με βάση τα πιο πάνω, σε περίπτωση που χορηγηθεί Πολεοδομική Άδεια για την υπό αναφορά αίτηση, παρακαλώ όπως ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- (α) Να παραχωρηθεί η προβλεπόμενη ρυμοτομία και όπου χρειάζεται να κατασκευαστούν / συμπληρωθούν / επισκευαστούν τα πεζοδρόμια με τις ράμπες ΑμεΑ όπου απαιτείται, σύμφωνα με τα πρότυπα του Τμήματος Δημοσίων Έργων.
- (β) Ο συνολικός αριθμός των χώρων στάθμευσης να εξυπηρετεί τις πραγματικές ανάγκες της ανάπτυξης, προς ικανοποίηση της Πολεοδομικής Αρχής. Ως εκ τούτου, συστήνεται όπως προωθηθούν οι ενέργειες που προτείνουν οι αιτητές για περιορισμό των μετακινήσεων με Ι.Χ. οχήματα (βλ. παρ. 1(ζ) πιο πάνω). Σε περίπτωση όμως που μετά τη λειτουργία της ανάπτυξης διαπιστωθεί

παράνομη στάθμευση στο γύρω οδικό δίκτυο λόγω της ανεπάρκειας του χώρου στάθμευσης της ανάπτυξης να εξυπηρετήσει τις πραγματικές ανάγκες της, το Τμήμα μου είναι της άποψης ότι ο Δήμος Γερμασόγειας θα πρέπει να μελετήσει και να προωθήσει μέτρα αποτροπής της παράνομης στάθμευσης στο δευτερεύον οδικό δίκτυο.

- (γ) Εντός των χώρων στάθμευσης να σημανθούν κατάλληλα επί του δαπέδου όλες οι θέσεις στάθμευσης και να τοποθετηθούν βέλη για την καθοδήγηση των οχημάτων στο εσωτερικό δίκτυο.
- (δ) Οι υποδομές για εξυπηρέτηση των ΑμεΑ (διαστάσεις θέσεων στάθμευσης, κλίσεις δαπέδου, οριζόντια και κατακόρυφη σήμανση κ.λπ.) να ικανοποιούν τις πρόνοιες της Κανονιστικής Διοικητικής Πράξης ΚΔΠ 262/2018 του Περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου.
- (ε) Με βάση και την προηγούμενη επιστολή μου για την αίτηση ΛΕΜ/0267/2019 (επισυνάπτεται) και την άποψη της Τεχνικής Επιτροπής του Κεντρικού Φορέα Επίλυσης Κυκλοφοριακών Προβλημάτων ημερ. 29.07.2022, η προσωρινή οχηματική πρόσβαση επί της οδού Χρ. Κράνου θα μπορούσε να εξυπηρετεί οχηματικές διακινήσεις εισόδου και εξόδου μέχρι την ολοκλήρωση του δευτερεύοντος οδικού δικτύου ανατολικά της ανάπτυξης, νοουμένου όμως ότι (βλ. και συνημμένο σκαρίφημα) :
- i. Θα κατασκευαστεί τριγωνική νησίδα για καθοδήγηση των οχημάτων στο σημείο πρόσβασης (left in/left out) με διακοπή πεζοδρομίου και κατασκευή των απαιτούμενων ραμπών ΑμεΑ.
  - ii. Θα χαραχθούν εγκάρσιες κίτρινες γραμμές σύμφωνα με το πρότυπο σχέδιο ΠΡ/Μ.Κ.Υ.3 επί των οδών Σπ. Κυπριανού και Χρ. Κράνου εκατέρωθεν της υφιστάμενης διάβασης πεζών τύπου «Ζεβρα». Τα ακριβή σημεία χάραξης των κίτρινων γραμμών αυτών να υποδειχθούν επιτόπου από τον Επαρχιακό Μηχανικό Δημοσίων Έργων Λεμεσού.

Σημειώνεται ότι με την πιο πάνω προσωρινή διαμόρφωση που φαίνεται στο συνημμένο σκαρίφημα, το Τμήμα μου είναι της άποψης ότι δεν είναι απαραίτητη η κατασκευή υπερυψωμένου πλατό που αποτελεί πρόταση της ΜΕΚΕ.

- (στ) Με την ολοκλήρωση του δευτερεύοντος οδικού δικτύου ανατολικά της ανάπτυξης, θα πρέπει:
- i. Να καταργηθεί η οχηματική έξοδος από την ανάπτυξη επί της οδού Χρ. Κράνου με μόνιμα μέσα, ώστε να μην υπάρχει διαθέσιμο πλάτος για αμφίδρομη κυκλοφορία. Ως εκ τούτου, στην περιοχή που θα καταργηθεί, να επεκταθεί το πεζοδρόμιο ή/και ο κόλπος στάθμευσης της οδού Χρ. Κράνου, σύμφωνα με τις επιτόπου υποδείξεις του Επαρχιακού Μηχανικού Δημοσίων Έργων Λεμεσού.
  - ii. Να διατηρηθεί η γεωμετρία της εισόδου (left-in) ώστε να επιτυγχάνεται εύκολη είσοδος προς την ανάπτυξη χωρίς να παρεμποδίζεται η κυκλοφορία της οδού Χρ. Κράνου με νότια κατεύθυνση.
  - iii. Η πρόσβαση της ανάπτυξης στο δευτερεύον δίκτυο να εξυπηρετεί αμφίδρομη κυκλοφορία και ως εκ τούτου να έχει πλάτος 6-7μ.
- (ζ) Σε περίπτωση που η οχηματική πρόσβαση της ανάπτυξης επί της οδού Χρ. Κράνου θα είναι ελεγχόμενη, συστήνεται όπως ο ηλεκτρονικός λαστός/μπάρα/θύρα εισόδου βρίσκεται σε απόσταση 8 τουλάχιστον μέτρων από το σύνορο ιδιωτικής γης - δημόσιου δρόμου, ώστε να μην προκαλούνται καθυστερήσεις κατά την είσοδο οχημάτων από το οδικό δίκτυο προς την ανάπτυξη.

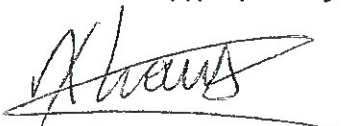
- (η) Σχετικά με τους χώρους στάθμευσης για ποδήλατα και για μοτοποδήλατα, συστήνεται η λήψη μέτρων ή/και η δημιουργία υποδομής για την ασφαλή φύλαξη τους (π.χ. φύλαξη σε κλειστό περιφραγμένο χώρο όπου πρόσβαση θα έχουν μόνο οι χρήστες της ανάπτυξης).
- (θ) Για τη γραφειακή χρήση της ανάπτυξης, συστήνεται όπως δημιουργηθούν εντός του κτηρίου χώροι αποδυτηρίων, χώροι υγιεινής και ντους σε κοντινή απόσταση από τις πιο πάνω θέσεις στάθμευσης για ποδήλατα, ώστε να υποστηρίζεται και να προωθείται στην πράξη η χρήση βιώσιμων μέσων μεταφοράς (ποδήλατα, πεζή) από τους εργαζόμενους, κάτι που αποτελεί και πρόθεση των αιτητών σύμφωνα με τη ΜΕΚΕ (παρ. 2.25 της ΜΕΚΕ).
- (ι) Να ελεγχθεί κατά πόσο η αίτηση αυτή εμπίπτει στις πρόνοιες του άρθρου 9Δ του περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων Νόμου του 2006 (142(Ι)/2006), σχετικά με την ηλεκτροκίνηση. Σε περίπτωση που κριθεί ότι εμπίπτει στις πρόνοιες του συγκεκριμένου Νόμου, συστήνεται όπως τεθούν από την Πολεοδομική Αρχή σχετικοί όροι σε ότι αφορά το/τα απαιτούμενο/α σημείο/α επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και τις σχετικές πρόνοιες για υποδομή καλωδίωσης για μελλοντική εγκατάσταση σημείων επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.
- (ια) Δεδομένων των κυκλοφοριακών επιπτώσεων της ανάπτυξης όπως αυτές συνοψίζονται στη ΜΕΚΕ (βλ. παρ. 1(η)-(θ)), το Τμήμα μου είναι της άποψης ότι οι αιτητές θα μπορούσαν να συνεισφέρουν οικονομικά στην εκπόνηση κυκλοφοριακής μελέτης μικροπροσομοίωσης, ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσο η εγκατάσταση φώτων τροχαίας στον βελτιώνει την απόδοση του Κυκλικού Κόμβου Γερμασόγειας. Το ποσό συνεισφοράς των αιτητών της ανάπτυξης μπορεί να καθοριστεί σε μεταγενέστερο στάδιο από το Τμήμα μου, εφόσον τεθεί από το Τμήμα σας σχετικός όρος. Σημειώνεται ότι η εκπόνηση και η ολοκλήρωση της μελέτης μικροπροσομοίωσης για εγκατάσταση φώτων τροχαίας αυτής θα γίνει αφού εξευρεθούν και εξασφαλιστούν και οι υπόλοιπες απαιτούμενες πιστώσεις και σε χρονικό σημείο που θα καθοριστεί από το Τμήμα Δημοσίων Έργων.

3. Για κατασκευαστικά θέματα, θα πρέπει να ληφθούν οι απόψεις ή/και να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις της Οικοδομικής Αρχής και της Τοπικής Αρχής (Δήμος Γερμασόγειας για δευτερεύον οδικό δίκτυο και Επαρχιακός Μηχανικός Δημοσίων Έργων Λεμεσού για την οδό Χρ. Κράνου).

4. Το κόστος για τα μέτρα που αναφέρονται πιο πάνω θα πρέπει να αναληφθεί από τους αιτητές της ανάπτυξης.

5. Σε περίπτωση που εκδοθεί Πολεοδομική Άδεια παρακαλώ όπως μας κοινοποιηθούν τα σχετικά έγγραφα / όροι.

6. Τα έγγραφα σας επιστρέφονται συνημμένα.

Χαράλαμπος Κάης
για Αν. Διευθύντρια
Τμήματος Δημοσίων Έργων

Κοιν. - Κλάδο Κυκλοφοριακών Μελετών και Οδικής Ασφάλειας
- Επαρχιακό Μηχανικό Δημοσίων Έργων Λεμεσού

ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΟΡΟΙ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΑ

Η ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Προκαταρκτική Σημείωση: Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας επιφυλάσσεται να επιβάλει επιπρόσθετους όρους που αφορούν την ειδική χρήση του υποστατικού ή σε περίπτωση που εγκατασταθούν σε αυτό μηχανήματα ή άλλος εξοπλισμός.

Οι πιο κάτω όροι τίθενται από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, σύμφωνα με τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους του 1996 έως 2020 και τους σχετικούς Κανονισμούς που εκδόθηκαν με βάση τους νόμους αυτούς καθώς και τον περί Πετρελαιοειδών Νόμο (Κεφ.272) και τους Κανονισμούς που εκδόθηκαν κάτω από τον Νόμο αυτό και αφορούν τις εγκαταστάσεις υγραερίου και την αποθήκευση υγρών πετρελαιοειδών.

Οι όροι 1 - 18 αναφέρονται ειδικότερα στις διατάξεις των περί Ασφάλειας και Υγείας (Ελάχιστες Προδιαγραφές για Προσωρινά ή Κινητά Εργοτάξια) Κανονισμών του 2015 (Κ.Δ.Π.410/2015) και αφορούν τις κατασκευαστικές εργασίες (αρχικές και μεταγενέστερες καθόλη τη διάρκεια της ζωής του υποστατικού / κτηριακών εγκαταστάσεων).

Οι όροι 19- 59 αναφέρονται κυρίως στις διατάξεις των περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας στους Χώρους Εργασίας Κανονισμών του 2002 και 2004 (Κ.Δ.Π.174/2002 και Κ.Δ.Π.494/2004) καθώς και σε άλλες σχετικές διατάξεις της Νομοθεσίας.

Η συμμόρφωση με τους πιο κάτω όρους αποτελεί υποχρέωση των ιδιοκτητών και των μελετητών της ανάπτυξης καθώς και των κατόχων των υποστατικών σε σχέση με την εξέταση της παρούσας αίτησης και θα ελεγχθεί τόσο κατά το στάδιο της εξέτασης τυχόν αίτησης που θα υποβάλετε για σκοπούς έκδοσης Πιστοποιητικού Έγκρισης, όσο και σε μελλοντικές επιθεωρήσεις που θα διεξάγονται από Επιθεωρητές του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.

1. Συντονιστές Ασφάλειας και Υγείας (A&Y)

1.1. Συντονιστής A&Y Μελέτης¹

Πριν από την έκδοση της αιτούμενης άδειας (Πολεοδομικής Άδειας ή/και Άδειας Οικοδομής), να υποβληθεί στην Αρμόδια Αρχή έκδοσης της αιτούμενης άδειας, το συμφωνητικό έγγραφο ορισμού του Συντονιστή για τα θέματα Ασφάλειας και Υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου (Συντονιστής A&Y Μελέτης).

Πριν από την έναρξη της μελέτης του έργου ορίζεται Συντονιστής A&Y Μελέτης ο οποίος θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να συντονίσει την εφαρμογή, από τους μελετητές του έργου, των αρχών πρόληψης σε θέματα ασφάλειας και υγείας στα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης και να καταρτίσει ή να αναθέσει την κατάρτιση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) καθώς και την κατάρτιση και αναπροσαρμογή του Φάκελου Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ). Ο Συντονιστής A&Y Μελέτης ορίζεται με γραπτή συμφωνία από τον κύριο του έργου ή τον μελετητή ολόκληρου του έργου, κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα και εκτελεί τα καθήκοντα που καθορίζονται στη σχετική νομοθεσία. Σε κάθε περίπτωση ο κύριος του έργου διασφαλίζει τον ορισμό του Συντονιστή.

Ο Συντονιστής A&Y Μελέτης πρέπει να διαθέτει επαρκή μέσα και πόρους για τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας σε σχέση με την εκπόνηση της μελέτης, το σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και την προετοιμασία της εκτέλεσης του έργου.

¹ Ισχύει για αναπτύξεις όπου προβλέπεται ή θα εκτελεστούν εργασίες από περισσότερους του ενός εργολάβου ή υπεργολάβου ή όπου απαιτείται εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση.

1.2. Συντονιστής Α&Υ Εκτέλεσης¹

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, πρέπει να οριστεί Συντονιστής για τα θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου (Συντονιστής Α&Υ Εκτέλεσης), ο οποίος θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να συντονίζει την εφαρμογή των αρχών πρόληψης και του ΣΑΥ από τους εργολάβους και υπερεργολάβους καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των εργολάβων και υπερεργολάβων κατά την εκτέλεση των εργασιών. Επίσης, πρέπει να αναπροσαρμόζει το ΣΑΥ και ΦΑΥ σε συνεργασία με τον Συντονιστή Μελέτης, όπου αυτό απαιτείται.

Ο Συντονιστής Α&Υ Εκτέλεσης ορίζεται, με γραπτή συμφωνία, από τον εργολάβο ολόκληρου του έργου ή από τον κύριο του έργου, όταν δεν υπάρχει εργολάβος ολόκληρου του έργου, κατέχει τα απαιτούμενα προσόντα και εκτελεί τα καθήκοντα που καθορίζονται στους πιο πάνω Κανονισμούς. Σε κάθε περίπτωση ο κύριος του έργου διασφαλίζει τον ορισμό του Συντονιστή Α&Υ.

Για εργοτάξια έργων Πρώτης Τάξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτικών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων Νόμων του 2001 έως 2013, πρέπει να οριστεί Συντονιστής Α&Υ Εκτέλεσης σε πλήρη απασχόληση.

Ο Συντονιστής Α&Υ Εκτέλεσης πρέπει να διαθέτει τα απαιτούμενα μέσα και την αρμοδιότητα για την εκτέλεση των καθηκόντων του χωρίς να επηρεάζεται από ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων.

2. Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ)

Πριν από την έκδοση της αιτούμενης άδειας (Άδειας Οικοδομής), να υποβληθεί στην Αρμόδια Αρχή έκδοσης της αιτούμενης άδειας Βεβαίωση ότι ετοιμάστηκε το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου.

Στο στάδιο της μελέτης του έργου, πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, πρέπει να εκπονηθεί κατάλληλο ΣΑΥ το οποίο αναφέρεται στις εργασίες εκτέλεσης του έργου. Το ΣΑΥ εκπονείται από τον Συντονιστή Α&Υ Μελέτησή στην περίπτωση που δεν απαιτείται Συντονιστής Α&Υ Μελέτης από τον Μελετητή του έργου.

Το ΣΑΥ πρέπει να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών και τις αλλαγές που επέρχονται πριν από την έναρξη και καθόλη τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών. Η αναπροσαρμογή του ΣΑΥ γίνεται από τον Συντονιστή Α&Υ Μελέτης πριν από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου και στη συνέχεια από τον Συντονιστή Α&Υ Εκτέλεσης, καθόλη τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών σε συνεργασία με το Συντονιστή Α&Υ Μελέτης.

Το περιεχόμενο του ΣΑΥ καθορίζεται στη σχετική νομοθεσία. Στο ΣΑΥ πρέπει να καθορίζονται, μεταξύ άλλων, με βάση τις γραπτές εκτιμήσεις των κινδύνων και λαμβανομένου υπόψη του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης του έργου, τα ειδικά μέτρα για τις εργασίες που προγραμματίζονται ή/και αναμένονται να πραγματοποιηθούν. Τα ειδικά μέτρα περιλαμβάνουν τις μεθόδους εργασίας, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα και άλλες διευθετήσεις για τη διαχείριση και αντιμετώπιση των κινδύνων που ενέχονται στις διάφορες φάσεις, δραστηριότητες και θέσεις εργασίας εκτέλεσης του έργου για την προστασία των προσώπων στην εργασία ή/και άλλων προσώπων που τυχόν να επηρεαστούν. Επίσης, πρέπει να περιλαμβάνει τους κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εργοτάξιο και τις εργασίες για τις οποίες πρέπει να υποβάλλεται ασφαλής μέθοδος εργασίας ή και να εφαρμόζεται σύστημα γραπτής άδειας εργασίας καθώς και οι διαδικασίες έγκρισης. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στους κινδύνους που προκύπτουν από την ταυτόχρονη διεξαγωγή των εργασιών.

Το ΣΑΥ δηλαδή τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα, περιλαμβανομένων ειδικών μελετών ή τα αποτελέσματα επισκοπήσεων, των ειδικών μέτρων, καθώς και άλλων διευθετήσεων για τη διαχείριση και για την αντιμετώπιση των κινδύνων, ενσωματώνονται στη μελέτη, τα κατασκευαστικά σχέδια, τις τεχνικές προδιαγραφές προκήρυξης, τους όρους και τις απαιτήσεις των συμβολαίων ανάθεσης του έργου.

3. Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ)

Στο στάδιο της μελέτης του έργου, πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου πρέπει να καταρτιστεί ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (ΦΑΥ) του έργου. Ο ΦΑΥ καταρτίζεται από τον Συντονιστή Α&Υ Μελέτης και όταν δεν απαιτείται ο ορισμός Συντονιστή Α&Υ Μελέτης από τον Μελετητή του έργου. Ο ΦΑΥ αναφέρεται στις μελλοντικές εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

Ο ΦΑΥ πρέπει να αναπροσαρμόζεται καθόλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών. Ο ΦΑΥ αναπροσαρμόζεται από τον Συντονιστή Α&Υ Μελέτης πριν από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου και το Συντονιστή Α&Υ Εκτέλεσης κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των εργασιών σε συνεργασία με τον Συντονιστή Μελέτης. Στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται ο ορισμός Συντονιστών Α&Υ Μελέτης ή Εκτέλεσης ο ΦΑΥ αναπροσαρμόζεται από τον εργολάβο, με τη συνεργασία και την εποπτεία του Μελετητή και του Επιβλέποντα του έργου. Η τελική αναπροσαρμογή του ΦΑΥ γίνεται μετά το πέρας των εργασιών εκτέλεσης του έργου, ώστε αυτός να περιέχει τα πραγματικά στοιχεία του έργου, έτσι, όπως αυτό κατασκευάστηκε.

Ο ΦΑΥ καταρτίζεται σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά του έργου και περιλαμβάνει τα πραγματικά στοιχεία του έργου όπως αυτό εκτελέστηκε. Πρέπει να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα ενημερωμένα σχέδια του έργου όπως αυτό έχει κατασκευαστεί, πληροφορίες και χρήσιμα στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας, τους προβλεπόμενους κινδύνους που έχουν σχέση με τις εργασίες τακτικής ή έκτακτης συντήρησης ή άλλες μεταγενέστερες εργασίες καθ' όλη τη μελλοντική ζωή του έργου, καθώς και τις μεθόδους εργασίας και τα διαθέσιμα μέσα για την ασφαλή εκτέλεση των εργασιών αυτών.

Ο ΦΑΥ αναπροσαρμόζεται μετά το πέρας των εργασιών και παραδίδεται στον κύριο του έργου με μέριμνα του Συντονιστή Μελέτης ή/και του Μελετητή ή/και του Επιβλέποντα του έργου, εντός τριών μηνών μετά την παράδοση του έργου προς χρήση.

4. Διευθετήσεις για συντήρηση των δομικών στοιχείων των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού

Πρέπει να προβλεφθούν επαρκείς διευθετήσεις και μέτρα, περιλαμβανομένων ασφαλών προσβάσεων και θέσεων εργασίας, καθώς και παροχής του απαραίτητου εξοπλισμού και διευκολύνσεων, για την τακτική και έκτακτη συντήρηση των δομικών στοιχείων, των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού της ανάπτυξης, περιλαμβανομένων μεταξύ άλλων της συντήρησης των όψεων, της οροφής ή/και στέγης, του καθαρισμού των υαλοπινάκων, της συντήρησης των ανελκυστήρων και των συσκευών κλιματισμού. Οι διευθετήσεις και τα μέτρα αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν την πρόβλεψη και εγκατάσταση καταλλήλων κλιμάκων, εξεδρών εργασίας και κιγκλιδωμάτων, την εγκατάσταση κατάλληλων αγκυρίων ή μηχανισμών στήριξης εξοπλισμού ασφαλείας, καθώς και την εγκατάσταση καταλλήλων ρευματοδοτών για την εκτέλεση των εν λόγω εργασιών.

Τα πιο πάνω μέτρα και διευθετήσεις πρέπει να ενσωματώνονται στο Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας.

5. Ασφαλής Πρόσβαση και Θέση Εργασίας στην οροφή / στέγη

Επιπρόσθετα από τη γενικότητα του πιο πάνω όρου «Διευθετήσεις για συντήρηση των δομικών στοιχείων των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού» πρέπει να προβλεφθούν επαρκείς ειδικές διευθετήσεις και ειδικά μέτρα για την ασφαλή πρόσβαση και ασφαλή θέση εργασίας στην οροφή / στέγη, για μελλοντικές επισκευές και τακτική ή έκτακτη συντήρηση των δομικών στοιχείων και του εξοπλισμού που βρίσκεται στην οροφή του κτηρίου για την αποφυγή πτώσης από ύψος.

Οι διευθετήσεις και τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν κατάλληλο κλιμακοστάσιο πρόσβασης, ή κατάλληλη κάθετη σκάλα με δακτύλιο ασφαλείας, κιγκλιδωμα ή άλλο κατάλληλο

εμπόδιο στα άκρα της οροφής / στέγης, κατάλληλα οριζόντια συστήματα για προστασία έναντι πτώσης (για πρόσδεση ζώνης ασφαλείας) (rooftophorizontalLifelineSystemsforFallArrest) ή/και κατάλληλα και επαρκή αγκύρια / σημεία πρόσδεσης ζωνών ασφαλείας / στήριξης εξεδρών εργασίας.

Τα πιο πάνω μέτρα και διευθετήσεις πρέπει να ενσωματώνονται στο Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας.

Οι ασφαλείς προσβάσεις και οι ασφαλείς θέσεις εργασίας θα πρέπει να συντηρούνται κατάλληλα για να διατηρούνται σε ικανοποιητική κατάσταση από πλευράς ασφάλειας και υγείας.

6. Προσθήκες / Μετατροπές από αρχικό σχεδιασμό

Σε κάθε περίπτωση που θα εκτελεστούν εργασίες προσθηκών ή/και μετατροπών από τον αρχικό σχεδιασμό της ανάπτυξης, θα πρέπει να αναθεωρηθούν τα αρχιτεκτονικά σχέδια καθώς και άλλα σχέδια συστημάτων και εγκαταστάσεων του κτηρίου που τυχόν τροποποιούνται, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρολογικών σχεδίων και των σχεδίων συστημάτων κλιματισμού. Επίσης, θα πρέπει ανάλογα να αναπροσαρμοστεί κατάλληλα ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας της ανάπτυξης.

7. Ασφαλείς Μέθοδοι Εργασίας

Πρέπει να παρέχονται και να διατηρούνται Ασφαλείς Μέθοδοι Εργασίας (ΑΜΕ).

Στο στάδιο της μελέτης του έργου πρέπει να καθοριστούν και να περιληφθούν στο ΣΑΥ οι εργασίες για τις οποίες απαιτείται να καταγραφούν οι ΑΜΕ καθώς και οι διαδικασίες έγκρισης τους. Οι εργασίες αυτές καθώς και οι ΑΜΕ πρέπει να αναπροσαρμόζονται, ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών. Μεταξύ άλλων, πρέπει να καταγραφούν οι ΑΜΕ για τις εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κίνδυνους καθώς και εργασίες που παρουσιάζουν ιδιαίτερες δυσκολίες ή άλλες ιδιαιτερότητες, όπως εργασίες σε περιορισμένους χώρους, εργασίες που αφορούν την ανέγερση προσωρινών κατασκευών, εργασίες αντιστήριξης βαθιών εκσκαφών κ.α.

Οι ΑΜΕ πρέπει να ετοιμάζονται πριν από την εκτέλεση της κάθε εργασίας και να αναθεωρούνται, ανάλογα με την εξέλιξη των εργασιών, όταν απαιτείται, με ανάλογη αναπροσαρμογή του ΣΑΥ. Σχετική πληροφόρηση και έντυπα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ στις εκδόσεις.

Για την ετοιμασία των ΑΜΕ και έγκαιρη υποβολή τους στον Συντονιστή Α&Υ Εκτέλεσης για την αναπροσαρμογή του ΣΑΥ, μεριμνά ο κάθε εργολάβος / υπεργολάβος (εργοδότης).

Όλα τα εμπλεκόμενα και επηρεαζόμενα πρόσωπα πρέπει να ενημερώνονται για το περιεχόμενο και τον τρόπο εφαρμογής των ΑΜΕ. Κατά την εκτέλεση των εργασιών πρέπει να διασφαλίζεται συνεχής έλεγχος και επιτήρηση από αρμόδιο πρόσωπο για την εφαρμογή των ΑΜΕ.

8. Γραπτή Άδεια Εργασίας

Στο στάδιο της μελέτης του έργου πρέπει να καθορίζονται και να περιλαμβάνονται στο ΣΑΥ οι εργασίες με τις οποίες απαιτείται να εφαρμοστεί Σύστημα Γραπτής Άδειας Εργασίας (ΣΓΑΕ).

Πρέπει να καθοριστούν διαδικασίες ελέγχου από αρμόδιο πρόσωπο ώστε να διασφαλιστεί η εφαρμογή ΣΓΑΕ όπου απαιτείται περιλαμβανομένων εργασιών και πριν από την είσοδο προσώπων μέσα σε περιορισμένους χώρους, εργασιών οι οποίες θα διεξαχθούν κοντά σε ηλεκτροφόρα καλώδια καθώς και εργασίες με αμιαντούχα υλικά ή άλλα επικίνδυνα ή εύφλεκτα υλικά.

9. Εναέρια και υπόγεια δίκτυα παροχής υπηρεσιών

- 9.1. Πρέπει να **συλλέγονται πληροφορίες και να εντοπίζονται** τυχόν υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα παροχής υπηρεσιών (ηλεκτροδότησης, τηλεπικοινωνιών, νερού, αποχετεύσεων κ.λπ.) και να αποτυπώνονται στα αρχιτεκτονικά σχέδια.
- 9.2. Να γίνεται **διαβούλευση με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες** και να καθορίζονται μέτρα για την αποφυγή ή αντιμετώπιση των προβλεπτών κινδύνων από τα υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα υπηρεσιών.
- 9.3. Όλες οι διαθέσιμες πληροφορίες για τα υφιστάμενα εναέρια ή υπόγεια δίκτυα και τα μέτρα για την αποφυγή ή αντιμετώπιση των κινδύνων που αναμένεται να δημιουργηθούν από τα δίκτυα αυτά να **περιλαμβάνονται στο ΣΑΥ**.

10. Χωροταξικό σχέδιο

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου πρέπει να ετοιμαστεί χωροταξικό σχέδιο του χώρου του εργοταξίου στο οποίο καθορίζονται και περιγράφονται, μεταξύ άλλων, τα όρια περίφραξης του χώρου του εργοταξίου περιλαμβανομένου του χώρου αποθήκευσης των υλικών και του εξοπλισμού, οι οδοί κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων, οι χώροι αποθήκευσης των υλικών, του εξοπλισμού και των άχρηστων υλικών, οι χώροι των γραφείων του εργοταξίου, οι είσοδοι και έξοδοι του εργοταξίου, οι θέσεις εγκατάστασης των γερανών, οι θέσεις εγκατάστασης των ικριωμάτων, οι χώροι υγιεινής, καθαρισμού, αποδυτηρίων και λήψης γευμάτων για τους εργαζόμενους.

11. Είσοδος – έξοδος και περίφραξη του εργοταξίου

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου, ο χώρος του εργοταξίου πρέπει να απομονώνεται, περιλαμβανομένων και των βοηθητικών χώρων αποθήκευσης υλικών και εξοπλισμού, μέσω κατάλληλης περίφραξης επαρκούς αντοχής και ύψους ή μέσω άλλων αποτελεσματικών μέσων για την αποτροπή εισόδου σε αυτό προσωπικού χωρίς σχετική άδεια ή εξουσία. Η περίφραξη πρέπει να έχει ευκρινή και εμφανή σήμανση.

Η περίφραξη του εργοταξίου πρέπει να έχει ικανοποιητικό ύψος, τουλάχιστον 1.80 m, εκτός αν τεκμηριώνεται με βάση τη γραπτή εκτίμηση του κινδύνου, ότι λόγω της φύσης των εργασιών, τη θέση και τις συνθήκες του εργοταξίου μικρότερο ύψος περίφραξης, είναι ικανοποιητικό και επαρκές καθώς και ευκρινή και εμφανή σήμανση.

Στις περιπτώσεις εργοταξίων σε οδικές αρτηρίες που είναι ανοιχτές στην κυκλοφορία, πρέπει, σε συνεργασία με την Αστυνομία ή/και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, να τοποθετούνται κατάλληλα και επαρκή συστήματα αναχαίτισης, όπως στηθαία ασφαλείας ή άλλα ισοδύναμα μέτρα με ανάλογη ρύθμιση του ορίου ταχύτητας για την αποτροπή του κινδύνου για τα πρόσωπα που βρίσκονται στον χώρο του εργοταξίου.

Οι προδιαγραφές της περίφραξης και των συστημάτων αναχαίτισης (όπου εφαρμόζεται) πρέπει να καθοριστούν στο ΣΑΥ.

12. Εγκατάσταση και Χρήση Ικριωμάτων

Σε περίπτωση όπου στο εργοτάξιο εγκατασταθούν ικριώματα, οι θέσεις εγκατάστασης των ικριωμάτων πρέπει να καθορίζονται στο χωροταξικό σχέδιο του εργοταξίου.

Τα ικριώματα πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται, να ανεγείρονται και να συντηρούνται έτσι ώστε να μην μπορούν να καταρρεύσουν ή να μετατοπισθούν τυχαία.

Θα πρέπει να είναι διαθέσιμο στο εργοτάξιο το **Σχέδιο διαμόρφωσης και οι οδηγίες συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης** του κατασκευαστή στην περίπτωση που τα ικριώματα είναι κατασκευασμένα σύμφωνα με τα Κυπριακά ή άλλα ισοδύναμα πρότυπα. Σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμη σχετική μελέτη με τους υπολογισμούς

αντοχής και ευστάθειας από αρμόδιο αδειούχο Πολιτικό Μηχανικό και το Σχέδιο διαμόρφωσης και οι οδηγίες συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης με βάση την εν λόγω μελέτη.

13. Γερανοί Τύπου Πύργου (ΓΤΠ)

13.1 Εγκατάσταση και Χρήση ΓΤΠ

Σε περίπτωση όπου στο εργοτάξιο εγκατασταθεί ΓΤΠ, η θέση εγκατάστασης κάθε ΓΤΠ πρέπει να καθορίζεται στο χωροταξικό σχέδιο με βάση τη γραπτή εκτίμηση των κινδύνων και λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τα προς ανύψωση και διακίνηση φορτία, τους πιθανούς κινδύνους πρόσκρουσης ή πτώσης φορτίων σε πρόσωπα στην εργασία ή σε άλλα πρόσωπα εκτός εργοταξίου, ή σε άλλο εξοπλισμό ή εγκατάσταση του εργοταξίου ή γειτονικά υποστατικά ή κατασκευές και να αναπροσαρμόζεται ανάλογα το πρόγραμμα εργασιών και το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας.

Η βάση του ΓΤΠ πρέπει να τοποθετείται σε χώρο που βρίσκεται υπό τον έλεγχο του εργολάβου. Η βάση του ΓΤΠ και όλα τα σημεία πρόσβασης στον ιστό πρέπει να περιφράσσονται για να αποφεύγονται αναρμόδιες επεμβάσεις τόσο κατά την ώρα λειτουργίας όσο και σε ώρες που δεν λειτουργεί το εργοτάξιο, ιδιαίτερα σε πολυσύχναστα ή κεντρικά σημεία των πόλεων.

Οι κινήσεις του ΓΤΠ κατά τη λειτουργία του πρέπει να περιορίζονται μόνο εντός του εργοταξίου. Σε περίπτωση που εν ώρα λειτουργίας υπάρχει η δυνατότητα περιστροφής του αναρτημένου στον ΓΤΠ φορτίου άνωθεν περιοχής που βρίσκεται εκτός του εργοταξίου όπως πάνω από δρόμο, κτήρια ή άλλους χώρους που δύνανται να διαμένουν ή διακινούνται τρίτα πρόσωπα (π.χ. οικίες, χώρους στάθμευσης, γραφεία κτλ) ή πάνω από απαγορευμένες ζώνες εντός του εργοταξίου, πρέπει να εγκαθίσταται Σύστημα Αποτροπής Σύγκρουσης, γνωστό ως anti-collisionssystem (ή αλλιώς top – zone). Επίσης, anti-collisionssystem πρέπει να εγκαθίσταται και σε όλους τους επηρεαζόμενους ΓΤΠ όταν υπάρχουν δύο ή περισσότεροι ΓΤΠ με τις ακτίνες τους να αλληλοκαλύπτονται (είτε στο ίδιο ή διαφορετικά εργοτάξια).

13.2 Έδραση ΓΤΠ

Ο ΓΤΠ πρέπει να εδράζεται σε επίπεδη βάση, ικανή να φέρει τα στατικά και δυναμικά φορτία που ασκούνται είτε σε λειτουργία, είτε εκτός λειτουργίας. Η βάση πρέπει να υπολογίζεται και σχεδιάζεται από Πολιτικό Μηχανικό μέλος του ΕΤΕΚ με βάση τα φορτία που καθορίζονται από τον κατασκευαστή του ΓΤΠ και λαμβάνοντας υπόψη το υπέδαφος. Η κατασκευή της βάσης με τα πιο πάνω βεβαιώνεται από τον Επιβλέποντα Μηχανικό.

Σημείωση: Σε περίπτωση που ο ΓΤΠ τοποθετείται επί βάσης που πακτώνεται, πρόσθετα των πιο πάνω πρέπει:

- (α) η βάση να κατασκευάζεται από τον κατασκευαστή του ΓΤΠ, οπότε η βάση στήριξης να καλύπτεται από τις πιστοποιήσεις / δηλώσεις του κατασκευαστή, ή
- (β) να κατασκευάζεται σύμφωνα με τις οδηγίες που περιέχονται στο εγχειρίδιο του κατασκευαστή, μετά από πρόσθετους υπολογισμούς, εφόσον χρειάζονται, από προσοντούχο Μηχανικό κατάλληλης ειδικότητας, μέλος του ΕΤΕΚ και να καλύπτεται από πιστοποιητικό ελέγχου από αρμόδιο φορέα για τις συγκολλήσεις (εφόσον υπάρχουν).

13.3 Καταλληλόλητα ΓΤΠ

Ο ΓΤΠ πρέπει να φέρει σήμανση CE και τις ακόλουθες επισημάνσεις:

- (α) Όνομα και διεύθυνση κατασκευαστή,
- (β) Περιγραφή της σειράς ή του τύπου,
- (γ) Τον αριθμό σειράς και

(δ) Το έτος κατασκευής.

Επίσης, ο ΓΤΠ πρέπει να συνοδεύεται από τη Δήλωση Συμμόρφωσης ΕΕ του κατασκευαστή, ή του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οδηγίες χρήσης μεταφρασμένες στην ελληνική.

Εάν ο ΓΤΠ νόμιμα δεν φέρει σήμανση CE (επειδή εισάχθηκε πριν από τον Μάιο του 2004 στην Κύπρο ή διατέθηκε στην αγορά άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν την 1.1.1995 και εισάχθηκε μεταγενέστερα στην Κύπρο) πρέπει να διαθέτει στατική μελέτη του δικτυώματος του ιστού υπογεγραμμένη από προσοντούχο Μηχανικό κατάλληλης ειδικότητας, μέλος του ΕΤΕΚ ή τον κατασκευαστή του ΓΤΠ, η οποία να περιλαμβάνει και την αντοχή σε ανεμοπίεση και την σε ισχύ νομοθεσία για την αντισεισμική προστασία.

Όλες οι αντοχές σε ανεμοπίεση εκτός λειτουργίας πρέπει να λαμβάνουν ως ελάχιστο όριο την τιμή C25 κατά FEM 1.005².

13.4 Έλεγχος ΓΤΠ

Πριν από την πρώτη χρήση κάθε ΓΤΠ πρέπει αυτός να υποβάλλεται σε έλεγχο από Εξουσιοδοτημένο Ελεγκτή Ανωψωτικών Μηχανημάτων, ο οποίος εκδίδει Έκθεση Ελέγχου Ανωψωτικού Μηχανήματος».

14. Προσωρινές κατασκευές

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου πρέπει να ετοιμάζονται οι απαιτούμενοι στατικοί υπολογισμοί, τα κατασκευαστικά σχέδια και η μεθοδολογία ανέγερσης προσωρινών κατασκευών για σκοπούς εκτέλεσης των εργασιών του εργοταξίου.

Οι διαδικασίες έγκρισης των προσωρινών κατασκευών πρέπει να καθορίζονται στο ΣΑΥ.

15. Εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου³

Δεκατέσσερις (14) ημέρες πριν από την έναρξη των εργασιών θα πρέπει να διαβιβαστεί στο αρμόδιο Επαρχιακό Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας η «εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου», όπου αυτό εφαρμόζεται. Το σχετικό έντυπο είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ και στα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας σε έντυπη μορφή. Η «εκ των Προτέρων Γνωστοποίηση Εργοταξίου» θα πρέπει να συνοδεύεται με τα πιο κάτω έγγραφα⁴:

- 15.1. Υπογεγραμμένη Δήλωση από τον κύριο του έργου, τον επιβλέποντα και τον εργολάβο του έργου ότι έχουν ενημερωθεί για τις υποχρεώσεις τους όπως προβλέπει η σχετική νομοθεσία.
- 15.2. Συμφωνητικό έγγραφο⁵ ορισμού του Συντονιστή Α&Υ Μελέτης⁶ και του Συντονιστή Α&Υ Εκτέλεσης⁷ και γραπτή αποδοχή του διορισμού εκ μέρους τους.

² Region C, recurrence interval 25 years, FEM 1.005, 2003 Edition, 2003 - RECOMMENDATIONS FOR THE CALCULATION OF TOWER CRANES STRUCTURES IN OUT OF SERVICE CONDITIONS

³ (α) Για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που υπερβαίνει τις τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα απασχολούνται ταυτόχρονα περισσότερα από είκοσι (20) πρόσωπα στην εργασία ή όταν ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) ημερομίσθια. (β) Για εργοτάξιο στο οποίο θα εκτελεστούν εργασίες κατεδάφισης ή/και διάλυσης ή/και αποσυναρμολόγησης κατασκευής με όγκο μεγαλύτερο από πεντακόσια (500) κυβικά μέτρα ή εμβαδόν μεγαλύτερο από διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα. Το έντυπο της Γνωστοποίησης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ.

⁴ Δείγματα των εγγράφων αυτών είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ.

⁵ Στην περίπτωση που ορίζονται νομικά πρόσωπα ως συντονιστές, πρέπει να καθορίζονται στη γραπτή συμφωνία τα φυσικά πρόσωπα στα οποία ανατίθενται τα καθήκοντα των συντονιστών.

⁶ Συντονιστής Α&Υ Μελέτης: Συντονιστής(ές) για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών 4 και 8.

⁷ Συντονιστής Α&Υ Εκτέλεσης: Συντονιστής(ές) για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών 4 και 9.

15.3. Υπογραμμένη δήλωση από το Συντονιστή Α&Υ Μελέτης ότι εκπόνησε το ΣΑΥ ή/και ανάθεσε την εκπόνηση του, στην οποία αναφέρεται το όνομα του προσώπου στο οποίο ανάθεσε την εκπόνηση του ΣΑΥ, όπου αυτό εφαρμόζεται.

16. Ανάρτηση Πινακίδας

Πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου και καθόλη τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών πρέπει να τοποθετηθεί ή να αναρτηθεί πινακίδα σε περίοπτο σημείο του εργοταξίου, στην οποία να αναγράφονται τα ονόματα και τα στοιχεία επικοινωνίας των Συντονιστών Α&Υ Μελέτης και Εκτέλεσης.

17. Μέτρα προστασίας από σκόνη

Πρέπει να λαμβάνονται κατάλληλα και επαρκή προληπτικά και προστατευτικά μέτρα για καταστολή της σκόνης, ώστε τα πρόσωπα στην εργασία αλλά και τρίτα πρόσωπα να μην εκτίθενται σε κίνδυνο.

18. Εκσκαφές

Στις περιπτώσεις όπου οι εργασίες του εργοταξίου περιλαμβάνουν βαθιές εκσκαφές θα πρέπει να καθορίζονται με βάση τη γραπτή εκτίμηση των κινδύνων, μεταξύ άλλων, το σύστημα / η μέθοδος αντιστήριξης των πρανών της εκσκαφής λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του εδάφους και τη γεωτεχνική μελέτη της περιοχής, τα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα για την αποτροπή πτώσεων προσώπων και αντικειμένων μέσα στην εκσκαφή και την προστασία γειτονικών κτηρίων ή άλλων κατασκευών που τυχόν επηρεάζονται καθώς και τα μέσα ή/και ο εξοπλισμός πρόσβασης / διακίνησης των προσώπων μέσα στην εκσκαφή και εξόδου από την εκσκαφή.

19. Διάθεση οικοδομικών υλικών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από άποψης ακτινοπροστασίας

Σε περίπτωση που το υποστατικό / επιχείρηση διαθέτει ή προτίθεται να διαθέτει στην αγορά οικοδομικά υλικά που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από άποψης ακτινοπροστασίας, όπως αυτά ορίζονται στην περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας νομοθεσία, απαιτείται η συμμόρφωση με τις προδιαγραφές, απαιτήσεις και υποχρεώσεις που έχουν τεθεί με τη νομοθεσία αυτή και ειδικότερα με τις πρόνοιες της περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας (Προδιαγραφές, απαιτήσεις και υποχρεώσεις για οικοδομικά υλικά και κατηγορίες και είδη πρακτικών με φυσικά ραδιενεργά υλικά που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από άποψης ακτινοπροστασίας) Γνωστοποίησης του 2019, όπως αυτή εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.

20. Γραπτή Εκτίμηση των Κινδύνων

Πριν από την έναρξη της λειτουργίας του υποστατικού πρέπει να είναι διαθέσιμη στο υποστατικό Γραπτή Εκτίμηση των Κινδύνων (ΓΕΚ) που σχετίζονται με όλες τις διεργασίες και άλλες δραστηριότητες του υποστατικού / της εγκατάστασης / της επιχείρησής σας (διαγράφεται ανάλογα) με βάση την οποία να καθορίζονται τα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την προστασία εργοδοτούμενων ή και άλλων προσώπων που επηρεάζονται.

Πρέπει να καθορίζονται με βάση τη γραπτή εκτίμηση για όλους τους κινδύνους από όλες τις δραστηριότητές σας, τα απαιτούμενα προληπτικά και προστατευτικά μέτρα ανά θέση εργασίας και ανά δραστηριότητα (μηχανήματα / εξοπλισμό / ουσίες / υποστατικά / εγκαταστάσεις / διεργασίες). Στη γραπτή εκτίμηση κινδύνων πρέπει να περιλαμβάνονται οι πηγές κινδύνου, τα πρόσωπα που επηρεάζονται (π.χ. χειριστές, συντηρητές, προσωπικό καθαρισμού, επισκέπτες), τα μέτρα που ήδη έχουν ληφθεί και τα πρόσθετα μέτρα (οργανωτικά και τεχνικά) που πρέπει να ληφθούν καθώς και τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την εφαρμογή των μέτρων αυτών. Στα

μέτρα αυτά πρέπει να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η παροχή εκπαίδευσης, η εγκατάσταση εξοπλισμού, οι μέθοδοι εργασίας καθώς και το υλικό ή ο εξοπλισμός προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί. Η εφαρμογή των μέτρων πρέπει να διασφαλίζεται μέσω διαδικασιών ή/και σχεδίου δράσης που καθορίζεται στο σύστημα διαχείρισης των κινδύνων.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας, η απαίτηση για ετοιμασία ΓΕΚ εφαρμόζεται σε όλα τα υποστατικά ανεξάρτητα του μεγέθους του υποστατικού ή του αριθμού των εργοδοτούμενων που εργοδοτούνται σε αυτά. Επίσης, επιβάλλεται η ύπαρξη και διάθεση της ΓΕΚ ακόμη και από τα αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα.

21. Εσωτερική και Εξωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης

21.1. Εσωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης

Ο εργοδότης οφείλει να ορίσει πρόσωπα για να ασχολούνται με τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων που υπάρχουν ή μπορεί να δημιουργηθούν στην εγκατάσταση / το υποστατικό ή την επιχείρησή του και τον συμβουλεύουν για τη λήψη προληπτικών και προστατευτικών μέτρων για την προστασία των εργοδοτούμενων και άλλων προσώπων στον χώρο εργασίας. Τα πρόσωπα που ορίζονται από τον εργοδότη αποτελούν την Εσωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης (ΕΣΥΠΠ), η οποία αποτελείται, κατ' ελάχιστο, από τα πιο κάτω πρόσωπα:

- Λειτουργό και Αναπληρωτή Λειτουργό Ασφάλειας (>200 εργοδοτούμενους) ή
- Υπεύθυνο και Αναπληρωτή Υπεύθυνο Ασφάλειας (≤ 200 εργοδοτούμενους).
- Υπεύθυνο πρόσωπο για Πρώτες Βοήθειες.
- Υπεύθυνο πρόσωπο για πυρασφάλεια ή εκκένωση χώρων.
- Πρόεδρο της Επιτροπής Ασφάλειας (όπου εφαρμόζεται).

21.2. Εξωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης

Ο εργοδότης δύναται να απευθύνεται σε Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή κατάλληλα πρόσωπα (ΕΞΥΠΠ), νομικά ή φυσικά πρόσωπα, εκτός του υποστατικού / της επιχείρησης / της εγκατάστασής του. Το Μητρώο των ΕΞΥΠΠ είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Η ανάθεση εργασιών σε ΕΞΥΠΠ δεν απαλλάσσει τον εργοδότη από την υποχρέωσή του να έχει ΕΣΥΠΠ για τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης στην επιχείρησή του.

22. Μέσα διαφυγής

22.1. Κάθε χώρος εργασίας πρέπει να διαθέτει επαρκή και κατάλληλα μέσα διαφυγής (διαδρόμους, διόδους, οδούς και εξόδους) με την κατάλληλη σήμανση (πινακίδες) τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν, σε περίπτωση κινδύνου, ή άλλου επείγοντος περιστατικού, για την ασφαλή διαφυγή των εργαζομένων ή και άλλων προσώπων, χωρίς τα διαφεύγοντα πρόσωπα να εκτίθενται σε κίνδυνο. Θα πρέπει για τον σκοπό αυτό να διαφανεί, μέσα από την εκτίμηση των κινδύνων, κατά πόσο τα υφιστάμενα μέσα διαφυγής είναι ικανοποιητικά ή είναι αναγκαία η κατασκευή επιπρόσθετων οδών, διόδων, διαδρόμων, θυρών διαφυγής ή και επιπρόσθετων κλιμακοστασίων. Επιπρόσθετα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικοί όροι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου.

22.2. Στις περιπτώσεις όπου προβλέπονται κυκλικές ή ελικοειδείς σκάλες, οι οποίες αναμένεται θα χρησιμοποιούνται και ως μέσα διαφυγής από χώρο εργασίας, για να θεωρηθούν κατάλληλες και επαρκείς πρέπει τα σκαλοπάτια τους να έχουν:

- (1) ελάχιστο μήκος 1,05 μέτρα,
- (2) ελάχιστο πλάτος 31 εκατοστά στην εξωτερική τους πλευρά και ελάχιστο πλάτος 14 εκατοστά στην εσωτερική τους πλευρά,
- (3) σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου και όπως αυτές εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

23. Θύρες κινδύνου

Οι θύρες κινδύνου που οδηγούν έξω από το κτήριο, πρέπει να ανοίγουν προς την κατεύθυνση της εξόδου (διαφυγής). Συστήνεται όπως οι θύρες κινδύνου εφοδιαστούν με σύρτη πανικού ή με άλλο σύστημα / μηχανισμό που να επιτρέπει το εύκολο και άμεσο άνοιγμά τους από την εσωτερική πλευρά του κτηρίου. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να είναι εφοδιασμένες με κατάλληλες πινακίδες. Οι συρόμενες και οι περιστρεφόμενες θύρες που προορίζονται ειδικά για θύρες κινδύνου απαγορεύονται.

24. Υλικά κατασκευής δαπέδων

Τα δάπεδα σε όλους τους χώρους εργασίας να κατασκευαστούν από κατάλληλα, αντιολισθητικά και μη υδροπερατά υλικά, ικανοποιητικής αντοχής που να έχουν ομαλή επιφάνεια.

25. Διαφανή τοιχώματα

Τα διαφανή τοιχώματα και ιδιαίτερα τα εντελώς υαλωτά τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα σε χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε διαδρόμους κυκλοφορίας, να επισημανθούν ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται κατάλληλα από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας.

26. Πυράντοχα και ικανοποιητικής αντοχής υλικά κατασκευής

Τα υλικά κατασκευής όλων των τοίχων, δαπέδων, σκαλών, παταριών, οροφών και εσωτερικών διαχωρισμών πρέπει να είναι πυράντοχα και ικανοποιητικής αντοχής. Η χρήση υλικών όπως σπτόπλινθων (τούβλων) / τσιμεντοσανίδων / γυψοσανίδων είναι προτιμητέα.

27. Εσωτερικές επιφάνειες

Οι εσωτερικές επιφάνειες των τοίχων και διαχωριστικών να επικαλυφθούν με κατάλληλα επιχρίσματα, έτσι ώστε να είναι λείες για να επιτρέπεται ο καθαρισμός ή και το βάψιμό τους.

28. Επιτρεπόμενο Ύψος

Το χαμηλότερο σημείο της οροφής δωματίου που χρησιμοποιείται ως χώρος εργασίας, δεν πρέπει να ευρίσκεται από το δάπεδο ή το πάτωμα σε ύψος μικρότερο από 2,60 μέτρα.

29. Διάδρομοι κυκλοφορίας

Οι διάδρομοι και τα κλιμακοστάσια (εάν υπάρχουν) πρέπει να έχουν ικανοποιητικό πλάτος που να επιτρέπει τη διακίνηση προσώπων και υλικών. Οι διάδρομοι πρέπει να έχουν ικανοποιητικό πλάτος που να επιτρέπει ανάλογα με την περίπτωση τη διακίνηση τροχοφόρων, ατόμων και υλικών. Συστήνεται όπως οι διάδρομοι και τα κλιμακοστάσια έχουν ελεύθερό πλάτος τουλάχιστον 1,10m.

30. Κλιμακοστάσια

Πρέπει να τοποθετηθεί κατάλληλο κιγκλίδωμα, καθαρού ύψους τουλάχιστον 1,10m με χειρολισθήρα, σε κάθε ανοικτή πλευρά του κάθε κλιμακοστασίου (όπου αυτό εφαρμόζεται). Στην περίπτωση που στα κιγκλιδώματα υπάρχουν ανοίγματα που επιτρέπουν την πτώση προσώπων διαμέσου αυτών πρέπει να τοποθετείται ενδιάμεσα προστατευτική ράβδος ή άλλο εμπόδιο.

Τα κλιμακοστάσια πρέπει να φέρουν κατάλληλους χειρολισθήρες σε κάθε πλευρά.

31. Προστασία από πτώση

Πρέπει να τοποθετηθεί κατάλληλο προπέτασμα ή άλλη ισοδύναμη διάταξη προστασίας έναντι πτώσης, σε ανοίγματα δαπέδων, οριζόντιων ή κεκλιμένων επιφανειών, τοίχων και γενικά κατακόρυφων επιφανειών (π.χ. εσωτερικά ή εξωτερικά παράθυρα, εσωτερικές ή εξωτερικές βεράντες, οροφές κτηρίου (περιμετρικά ή εσωτερικά)), όπου υπάρχει κίνδυνος πτώσης προσώπων από ύψος μεγαλύτερο από 2,00m. Το προστατευτικό προπέτασμα ή άλλη διάταξη προστασίας που αναφέρεται πιο πάνω πρέπει να έχει ύψος τουλάχιστο 1,10m από το δάπεδο και όπου χρειάζεται να τοποθετείται ενδιάμεση προστατευτική ράβδος ή άλλο εμπόδιο, ώστε να μην δημιουργούνται ανοίγματα που να επιτρέπουν την πτώση προσώπων διαμέσου αυτών.

32. Θέσεις εργασίας σε ύψος

Θα πρέπει να προβλεφθούν ασφαλή και κατάλληλα μέσα πρόσβασης στις θέσεις εργασίας οι οποίες βρίσκονται σε ύψος, λαμβάνοντας υπόψη τη συχνότητα πρόσβασης, όπως σταθερές κλίμακες με κιγκλιδώματα ή/και ανελκυστήρες, καθώς επίσης και κατάλληλα αγκύρια ή/και άλλες διατάξεις για τη χρήση εξοπλισμού διάσωσης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

33. Αερισμός-Εξαερισμός

Πρέπει να διασφαλίζεται ικανοποιητικός αερισμός με φυσικά ή τεχνητά μέσα εξαερισμού σε κάθε χώρο του υποστατικού. Στους κλειστούς χώρους εργασίας (π.χ. γραφεία, αποθήκες, χώρους υγειονομικών διευκολύνσεων κ.λπ.) πρέπει να υπάρχει επαρκής νωπός αέρας. Στον συνημμένο Πίνακα 1 καθορίζεται ο ελάχιστος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα ανάλογα με τον τύπο του χώρου εργασίας. Όπου ο καθοριζόμενος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα δεν μπορεί να επιτευχθεί με φυσικό αερισμό, πρέπει να χρησιμοποιούνται τεχνητά μέσα ή συστήματα. Στους χώρους εργασίας όπου ο αερισμός γίνεται μόνο με φυσικά μέσα πρέπει να υπάρχουν θύρες ή παράθυρα που να ανοίγουν κατευθείαν στο ύπαιθρο. Οι θύρες και τα παράθυρα πρέπει να έχουν εμβαδό όχι μικρότερο από το ένα δέκατο (1/10) του εμβαδού του χώρου εργασίας και να είναι έτσι κατασκευασμένα που να ανοίγουν τουλάχιστον κατά το μισό εμβαδό τους.

34. Τοπικά συστήματα συλλογής και απομάκρυνσης αναθυμιάσεων, σκόνης, αιωρούμενων μικροσωματιδίων

Πρέπει να εγκατασταθούν, όπου χρειάζεται, κατάλληλα τοπικά συστήματα τεχνητού εξαερισμού για τη συλλογή και απομάκρυνση, εκτός του χώρου εργασίας, της σκόνης και των επικινδύνων ή οχληρών αναθυμιάσεων που πιθανόν να παράγονται στις διάφορες διεργασίες.

35. Θερμοκρασία

Η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού κατά τον χρόνο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που καταβάλλουν οι εργοδοτούμενοι. Ο συνημμένος Πίνακας 2 καθορίζει τα ανώτατα όρια ασφαλούς έκθεσης σε θερμότητα καθώς επίσης και τα όρια ανέσεως του ανθρώπινου οργανισμού (Διορθωμένη Ενεργό Θερμοκρασία). Ως εκ τούτου πρέπει να ληφθεί πρόνοια για την εγκατάσταση όπου χρειάζεται συστημάτων κλιματισμού (θέρμανσης, ή και ψύξης). Επίσης, μπορεί να ληφθούν μέτρα θερμομόνωσης του κτηρίου (π.χ. να γίνει επαρκής θερμομόνωση του εσωτερικού της οροφής με τη χρήση κατάλληλων πυράντοχων θερμομονωτικών υλικών) ή και άλλα κατάλληλα μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η διορθωμένη ενεργός θερμοκρασία στον χώρο εργασίας βρίσκεται μέσα στα όρια ανέσεως.

36. Επαρκής φωτισμός

Στους χώρους εργασίας και διακίνησης προσώπων να εξασφαλίζεται και να διατηρείται επαρκής και κατάλληλος φωτισμός, είτε φυσικός είτε τεχνητός. Ειδικότερα ο τεχνητός φωτισμός πρέπει να είναι ανάλογος με το είδος και τη φύση της εργασίας, να ελαχιστοποιεί τη θάμβωση, να μη δημιουργεί υπερβολικές αντιθέσεις και εναλλαγές φωτεινότητας, να διαχέεται, κατευθύνεται και κατανέμεται σωστά. Στον συνημμένο Πίνακα 3, καθορίζεται η ελάχιστη ένταση φωτισμού σε Lux

μετρούμενη στο οριζόντιο επίπεδο το ευρισκόμενο ένα μέτρο υπεράνω του εδάφους ή του δαπέδου, ανάλογα με τον τύπο του χώρου εργασίας.

37. Εφεδρικός φωτισμός

Σε όλα τα σημεία εξόδου διαφυγής καθώς και σ' άλλα κεντρικά σημεία των χώρων εργασίας, στα οποία ενδέχεται να βρίσκονται πρόσωπα τα οποία δεν θα έχουν ικανοποιητικό φωτισμό σε περίπτωση διακοπής της ηλεκτρικής ενέργειας, πρέπει να τοποθετούνται συστήματα εφεδρικού φωτισμού έκτακτης ανάγκης, έτσι ώστε όλα τα πρόσωπα που βρίσκονται στα κτήρια να δύνανται να εγκαταλείψουν με ασφαλή τρόπο αυτά σε περίπτωση διακοπής της ηλεκτρικής ενέργειας. Στις διόδους και εξόδους κινδύνου, τόσο εντός των χώρων εργασίας όσο και στη διαδρομή από τους χώρους εργασίας διαμέσου των κλιμακοστασίων προς το ισόγειο των κτηρίων καθώς και στους χώρους στάθμευσης, να εγκατασταθεί εφεδρικός φωτισμός ικανοποιητικής έντασης ίσης ή μεγαλύτερης από 1 lux. Στους χώρους εργασίας υψηλού κινδύνου, πρέπει να εγκατασταθεί εφεδρικός φωτισμός ικανοποιητικής έντασης ίσης ή μεγαλύτερης από 15 lux ή 10% της έντασης του κανονικού (ανάλογα με την εκτελούμενη εργασία) φωτισμού.

38. Διευκολύνσεις

Οι ακόλουθοι όροι αφορούν τις διευκολύνσεις (υγειονομικές, καθαρισμού, αποδυτηρίων και λήψης γευμάτων), οι οποίες πρέπει να παρέχονται, για χρήση από τα πρόσωπα στην εργασία.

38.1. Υγειονομικές διευκολύνσεις

38.1.1. Στην περίπτωση που θα εργοδοτηθούν άνδρες και γυναίκες τότε πρέπει να κατασκευαστούν χωριστές υγειονομικές διευκολύνσεις για κάθε φύλο.

38.1.2. Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να έχουν κατάλληλη σήμανση, για κάθε φύλο.

38.1.3. Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να απομονωθούν από τους υπόλοιπους χώρους μέσω προθαλάμων και θυρών.

38.1.4. Οι χώροι των υγειονομικών διευκολύνσεων πρέπει να εφοδιασθούν ανάλογα με το φύλο με ικανοποιητικό αριθμό αποχωρητηρίων και ουρητηρίων, που θα έχουν τα κατάλληλα διαχωριστικά παραπετάσματα τα οποία θα τα καθιστούν αθέατα και ατομικά. Οι διευκολύνσεις, ανάλογα με τον αριθμό των προσώπων στην εργασία καθορίζονται στον συνημμένο Πίνακα 4.

38.1.5. Όλοι οι θαλαμίσκοι των αποχωρητηρίων πρέπει να έχουν θύρες εφοδιασμένες με σύστημα αυτόματης επαναφοράς και παράθυρα που να ανοίγουν απευθείας προς το ύπαιθρο για επαρκή εξαερισμό, τουλάχιστον πέντε εναλλαγών αέρα την ώρα. Σε περίπτωση που είναι πρακτικώς αδύνατον να διασφαλίζεται φυσικός εξαερισμός με παράθυρα πρέπει να επιτυγχάνεται ο απαιτούμενος στον Πίνακα 1 αριθμός εναλλαγών αέρα με τεχνητό εξαερισμό.

38.1.6. Απαγορεύεται η απευθείας επικοινωνία των χώρων υγειονομικών διευκολύνσεων με οποιαδήποτε αίθουσα εργασίας. Η επικοινωνία αυτή πρέπει να γίνεται μέσω προθαλάμων, διαδρόμων ή παραπετασμάτων.

38.2. Διευκολύνσεις καθαρισμού

38.2.1. Πρέπει να κατασκευαστούν κατάλληλοι χώροι καθαρισμού, των εργαζομένων, χωριστά για κάθε φύλο.

38.2.2. Στους χώρους καθαρισμού των εργαζομένων πρέπει να τοποθετηθεί και ικανοποιητικός αριθμός νιπτήρων, σύμφωνα με τον συνημμένο Πίνακα 5, για τους εργοδοτούμενους που διακόπτουν την εργασία τους ταυτόχρονα, εκτός των θαλαμίσκων των αποχωρητηρίων.

- 38.2.3.** Σε περίπτωση που επιβάλλεται από το είδος της δραστηριότητας ή από την υγιεινή (όπως έκθεση σε υψηλές θερμοκρασίες ή μόλυνση του δέρματος από επικίνδυνες, ερεθιστικές ή ρυπαντικές ουσίες) πρέπει να υπάρχουν κατάλληλα ντους με τρεχούμενο ζεστό και κρύο νερό απομονωμένα από τους υπόλοιπους χώρους των διευκολύνσεων καθαρισμού μέσω θυρών ή παραπετασμάτων. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να διατίθεται κατ' ελάχιστο ένα ντους ανά έξι εργαζόμενους που διακόπτουν ταυτόχρονα την εργασία τους.
- 38.2.4.** Τα ντους πρέπει να απομονωθούν από τους υπόλοιπους χώρους των διευκολύνσεων καθαρισμού μέσω θυρών ή παραπετασμάτων.
- 38.2.5.** Τα ντους και οι νιπτήρες πρέπει να εφοδιαστούν με ζεστό και κρύο νερό.

38.3. Αποδυτήρια

- 38.3.1.** Όπου οι εργοδοτούμενοι πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας να τίθενται στη διάθεση των εργοδοτούμενων ξεχωριστά αποδυτήρια για άντρες και γυναίκες. Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι κοντά στον χώρο διευκολύνσεων καθαρισμού, να είναι εφοδιασμένα με καθίσματα και να διαθέτουν ατομικές ιματιοθήκες, χωρητικότητας τουλάχιστον 0,25m³ η κάθε μια και να είναι επαρκώς αεριζόμενες.

38.4. Χώρος γευμάτων

- 38.4.1.** Όπου λόγω της φύσης της εργασίας που εκτελείται ή των ουσιών που χρησιμοποιούνται η λήψη γευμάτων ή η κατανάλωση τροφής εντός του χώρου εργασίας είναι επικίνδυνη για την υγεία των εργοδοτούμενων, πρέπει να διαμορφωθεί κατάλληλος χώρος λήψης γευμάτων. Στον χώρο λήψης γευμάτων να τοποθετηθούν τραπέζια με καθίσματα και νεροχύτης εφοδιασμένος με πόσιμο νερό, για τις ανάγκες όλων των προσώπων στην εργασία.

39. Ηλεκτρική εγκατάσταση

- 39.1.** Η ηλεκτρική εγκατάσταση πρέπει να εκτελεστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας Έκδοσης του Βρετανικού Προτύπου BS7671, τους σχετικούς Κώδικες Πρακτικής για εναέρια ηλεκτρικά δίκτυα χαμηλής τάσης, τους Κυπριακούς Νόμους (Κεφ. 170 – 171) και Κανονισμούς για τον Ηλεκτρισμό (οι περί Ηλεκτρισμού Κανονισμοί του 1941 μέχρι 2004) και τους Γενικούς Όρους Παροχής Ηλεκτρικής Ενέργειας της ΑΗΚ για τον Ηλεκτρισμό. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει:
- 39.2.** Να διασφαλιστεί ότι στο κτήριο θα υπάρχουν αναθεωρημένα ηλεκτρολογικά σχέδια της ηλεκτρικής εγκατάστασης όπως αυτή εγκρίθηκε από την Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (κατόψεις με συστήματα φωτισμού και μικρής ισχύος καθώς επίσης και ηλεκτρικά διαγράμματα του κάθε πίνακα διανομής του κτηρίου).
- 39.3.** Να τοποθετηθούν καλύμματα στα κενά (μονωτήρες) στο εσωτερικό των πινάκων διανομής ηλεκτρισμού και κατάλληλες σημάνσεις των ταυτοτήτων των ηλεκτρικών κυκλωμάτων των ηλεκτρικών διακοπών της εγκατάστασης (στην οποία να αναγράφεται ο εξοπλισμός ή το μέρος της εγκατάστασης το οποίο τροφοδοτούν) και του εξοπλισμού εργασίας (μηχανημάτων, εξοπλισμών κ.λπ.)
- 39.4.** Τα ηλεκτρικά κυκλώματα που τροφοδοτούν φορητές ή κινητές συσκευές ή φορητό ή κινητό εξοπλισμό εργασίας μέσω ρευματοδοτών 13Α πρέπει να είναι εφοδιασμένα με αυτόματους διακόπτες διαρροής (Residual Current Devices RCDs) αμπερομετρικού τύπου υψηλής ευαισθησίας, τουλάχιστον 30mA ή και μικρότερης ή με άλλες κατάλληλες συσκευές, για προστασία των εργοδοτούμενων ή και άλλων προσώπων από ηλεκτροπληξία.

Σε περίπτωση που η ηλεκτρολογική εγκατάσταση είναι σχεδιασμένη και κατασκευασμένη με άλλα συστήματα ή/και συσκευές προστασίας των προσώπων από άμεση ή έμμεση επαφή με τον ηλεκτρισμό τότε θα πρέπει να υποβληθεί στο αρμόδιο Επαρχιακό Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας σχετική βεβαίωση από αδειούχο ηλεκτρολόγο μελετητή που να βεβαιώνει, αφού μελετήσει και ελέγξει την εγκατάσταση ότι, τα συστήματα ή/και συσκευές αυτές παρέχουν το ίδιο επίπεδο προστασίας με αυτό που παρέχουν οι αυτόματοι αμπερομετρικοί διακόπτες διαρροής ψηλής ευαισθησίας.

40. Γεννήτρια

Σε περίπτωση που θα τοποθετηθεί γεννήτρια για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, πρέπει αυτή να εγκατασταθεί αφού πρώτα εξασφαλισθούν όλες οι απαιτούμενες άδειες από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Ανεξάρτητα από τις άδειες αυτές η γεννήτρια και όλη η ηλεκτρική εγκατάσταση του υποστατικού πρέπει να γειωθούν αποτελεσματικά και να ληφθούν συμπληρωματικά μέτρα προστασίας των εργαζομένων σε περίπτωση διαρροής ηλεκτρικού ρεύματος με την τοποθέτηση αυτόματου διακόπτη διαρροής (ResidualCurrentDevice) ευαισθησίας 30mA ή και μικρότερης.

41. Εξοπλισμός κατάσβεσης πυρκαγιάς

Οι χώροι εργασίας να εφοδιαστούν με επαρκή και κατάλληλο εξοπλισμό κατάσβεσης της πυρκαγιάς ο οποίος να περιλαμβάνει οπωσδήποτε και φορητούς πυροσβεστήρες. Για τον αριθμό και το είδος του πυροσβεστικού εξοπλισμού που χρειάζεται θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικοί όροι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου. Ο εξοπλισμός αυτός πρέπει να είναι ευτρώσττος, ευδιάκριτος και να υποδεικνύεται με κατάλληλη σήμανση.

42. Σύστημα συναγερμού

Ανάλογα με τις διαστάσεις, τη χρήση των κτηρίου, τον υπάρχοντα εξοπλισμό και τον μέγιστο αριθμό των προσώπων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, να εγκατασταθούν ανιχνευτές πυρκαγιάς και συστήματα συναγερμού, έτσι ώστε να ειδοποιούνται όλοι οι εργαζόμενοι ή και τα άλλα πρόσωπα, που πιθανόν να βρίσκονται στο κτήριο σε περίπτωση πυρκαγιάς ή άλλου επείγοντος περιστατικού. Σχετικά με τα συστήματα πυρανίχνευσης και αυτόματης πυρόσβεσης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ειδικοί όροι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου. Στις περιπτώσεις όπου χρησιμοποιούνται ή αποθηκεύονται ποσότητες εύφλεκτων ουσιών πρέπει πάντοτε να τοποθετούνται ανιχνευτές πυρκαγιάς και συστήματα συναγερμού.

43. Αδειοδότηση Αποθηκείσεων Πετρελαιοειδών

Σε περίπτωση που θα αποθηκεύονται πετρελαιοειδή στο υποστατικό πρέπει να ικανοποιούνται οι πρόνοιες της περί Πετρελαιοειδών νομοθεσίας ώστε να εξασφαλιστεί Άδεια Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών. Η Άδεια Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών απαιτείται για αποθηκείσεις:

- (1) πετρελαιοειδών κλάσης Α (προϊόντα που είναι συνήθως γνωστά ως βενζίνη αεροπλάνων, βενζίνη για κινητήρες, αργό πετρέλαιο και οποιοδήποτε άλλο πετρελαιοειδές με σημείο ανάφλεξης κάτω από 37,8 βαθμούς Κελσίου), όταν η αποθήκευση είναι πάνω από 18 λίτρα,
- (2) πετρελαιοειδών κλάσης Β (προϊόντα που είναι συνήθως γνωστά ως καύσιμο αεριωθουμένων τύπου κηροζίνης, φωτιστικό πετρέλαιο, πετρέλαιο εσωτερικής καύσης / ντίζελ και οποιοδήποτε άλλο πετρελαιοειδές με σημείο ανάφλεξης όχι κάτω από 37,8 βαθμούς αλλά κάτω από 60 βαθμούς Κελσίου), όταν η αποθήκευση είναι πάνω από 455 λίτρα, και
- (3) πετρελαιοειδών κλάσης Γ (προϊόντα που είναι συνήθως γνωστά ως πετρέλαιο θέρμανσης, ελαφρύ Μαζούτ, βαρύ Μαζούτ, καύσιμο ορυκτέλαιο και οποιοδήποτε άλλο πετρελαιοειδές με σημείο ανάφλεξης όχι κάτω από 60 βαθμούς Κελσίου), όταν η αποθήκευση είναι πάνω από 1137 λίτρα.

44. Αποθηκείσεις και Εγκαταστάσεις Υγραερίου

Στην περίπτωση που θα αποθηκεύεται, εγκαθίσταται, ή/και χρησιμοποιείται υγραέριο, πρέπει να τηρούνται οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Εγκατάσταση, Λειτουργία, Συντήρηση και Έλεγχος Εγκαταστάσεων Υγραερίου) Κανονισμοί του 2021 (Κ.Δ.Π. 189/2021) και οι ακόλουθοι κατά περίπτωση Κώδικες Πρακτικής που εφαρμόζουν στο υποστατικό:

- (α) Ο Κώδικας Πρακτικής για την Αποθήκευση Κυλίνδρων Υγραερίου - 2η Έκδοση, στην περίπτωση που στο υποστατικό θα αποθηκεύεται ή φυλάσσεται μόνο υγραέριο σε κυλίνδρους και δεν γίνεται οποιαδήποτε χρήση υγραερίου.
- (β) Ο Κώδικας Πρακτικής για Μικρές Εγκαταστάσεις Υγραερίου, στην περίπτωση εγκαταστάσεων υγραερίου μόνο με κυλίνδρους, με μέγιστο αριθμό κυλίνδρων τους 3 και μέγιστη συνολική χωρητικότητα των κυλίνδρων τα 105 kg υγραερίου.
- (γ) Ο Κώδικας Πρακτικής για τις Εγκαταστάσεις Υγραερίου, σε εγκαταστάσεις υγραερίου με:
  - ελάχιστο αριθμό κυλίνδρων υγραερίου τους 4 και μέγιστο τους 20 και μέγιστη συνολική χωρητικότητα των κυλίνδρων υγραερίου τα 500 kg.
  - δεξαμενές υγραερίου με συνολική χωρητικότητα των δεξαμενών υγραερίου μικρότερη από 500.000 λίτρα σε νερό.
- (δ) Ο Κώδικας Πρακτικής για την Πυροπροστασία Εγκαταστάσεων με Υγραέριο.

Η συμμόρφωση με τον πιο πάνω όρο τεκμηριώνεται με:

- (α) Βεβαίωση Πιστής Εκτέλεσης της Εγκατάστασης, την οποία εκδίδει ο Εγκαταστάτης Υγραερίου δυνάμει του Κανονισμού 22(4) των εν θέματι Κανονισμών, και
- (β) Έκθεση Περιοδικού Ελέγχου της εγκατάστασης / αποθήκευσης υγραερίου, την οποία εκδίδει ο Εξουσιοδοτημένος Ελεγκτής Υγραερίου δυνάμει του Κανονισμού 23 των εν θέματι Κανονισμών.

Η αποθήκευση ή η χρήση υγραερίου σε υπόγειο χώρο απαγορεύεται.

45. **Ανελκυστήρας**

- 45.1. Στην περίπτωση που στο υποστατικό θα εγκατασταθεί νέος ανελκυστήρας, αυτός πρέπει να συμμορφώνεται με τις πρόνοιες των περί των Βασικών Απαιτήσεων (Ανελκυστήρες και Κατασκευαστικά Στοιχεία Ασφάλειας Ανελκυστήρων) Κανονισμών του 2016 (Κ.Δ.Π. 309/2016, 4.11.2016). Ο ανελκυστήρας πρέπει να φέρει σήμανση CE, να συνοδεύεται από οδηγίες χρήσης και συντήρησης στην ελληνική, καθώς και από τη Δήλωση ΕΕ Συμμόρφωσης που εκδίδει ο Εγκαταστάτης του ανελκυστήρα.
- 45.2. Στην περίπτωση ανελκυστήρα που προορίζεται για χρήση από μειονεκτούντα άτομα, ο ανελκυστήρας πρέπει, μεταξύ άλλων, να ικανοποιεί το εναρμονισμένο πρότυπο EN 81-70: 2003 με τίτλο «Κανόνες ασφάλειας για την κατασκευή και την εγκατάσταση ανελκυστήρων - Ειδικές εφαρμογές για ανελκυστήρες επιβατών και αγαθών – Μέρος 70: Προσιότητα σε ανελκυστήρες ατόμων περιλαμβανομένων ατόμων με ειδικές ανάγκες», όπως αυτό εκάστοτε τροποποιείται.

Το πιο πάνω πρότυπο καθορίζει ανάμεσα σε άλλα, ότι η θύρα του ανελκυστήρα πρέπει να είναι αυτόματη ηλεκτρικά συρόμενη και να έχει καθαρό άνοιγμα 0,8 m και οι εσωτερικές διαστάσεις του θαλάμου πρέπει να είναι τουλάχιστον:

- (1) 1,25 m βάθος x 1,0 m πλάτος για ένα αναπηρικό τροχοκάθισμα,
- (2) 1,4 m βάθος x 1,1 m πλάτος για ένα αναπηρικό τροχοκάθισμα μαζί με συνοδό,
- (3) 1,4 m βάθος x 2 m πλάτος για ένα αναπηρικό τροχοκάθισμα και άλλους χρήστες του ανελκυστήρα.

Η ακρίβεια στάσης του θαλάμου όταν ο ανελκυστήρας ακινητοποιείται στον όροφο πρέπει να είναι +/- 10 mm.

45.3. Ο ανελκυστήρας που είναι εγκατεστημένος και λειτουργεί στο υποστατικό πρέπει να συμμορφώνεται με τις πρόνοιες των περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Λειτουργία, Συντήρηση και Έλεγχος Ανελκυστήρων) Κανονισμών του 2012 (Κ.Δ.Π. 533/2012) όπως αυτοί τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Η συμμόρφωση τεκμηριώνεται με:

- (1) την Έκθεση Ελέγχου Ανελκυστήρα που εκδίδει Εξουσιοδοτημένος Ελεγκτής Ανελκυστήρα και
- (2) τη σήμανση «ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ: ΕΠΙΤΥΧΗΣ» εντός του θαλάμου του ανελκυστήρα.

46. Κυλιόμενες Σκάλες

Κάθε κυλιόμενη σκάλα πρέπει να:

- (1) Πληροί τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας μηχανημάτων
- (2) Διαθέτει Σήμανση CE από τον κατασκευαστή και
- (3) Συνοδεύεται από (β1) Δήλωση ΕΚ Συμμόρφωσης και (β2) Οδηγίες Χρήσης στην Ελληνική.

47. Πόρτες γκαράζ που ανοίγουν με πηγή ενέργειας διαφορετική από αυτή του ανθρώπου (π.χ. αυτόματες, τηλεχειριζόμενες, αλλά όχι χειροκίνητες)

Κάθε πόρτα γκαράζ πρέπει να:

- (1) Πληροί τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας μηχανημάτων
- (2) Διαθέτει Σήμανση CE από τον κατασκευαστή και
- (3) Συνοδεύεται από (β1) Δήλωση ΕΚ Συμμόρφωσης και (β2) Οδηγίες Χρήσης στην Ελληνική.

48. Σήμανση

Στους χώρους εργασίας πρέπει να παρέχεται και να εξασφαλίζεται η ύπαρξη κατάλληλης σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας. Η σήμανση να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υπόδειξη των διόδων διαφυγής, των εξόδων κινδύνου, των θέσεων του πυροσβεστικού εξοπλισμού και των κουτιών πρώτων βοηθειών κ.λπ. Σχετικό φυλλάδιο με τη μορφή των διαφόρων σημάτων όπως αυτά ορίζονται στους περί Ελαχίστων Προδιαγραφών για τη Σήμανση Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Κανονισμούς του 2000 (Κ.Δ.Π. 212/2000) υπάρχει στις εκδόσεις του ΤΕΕ που βρίσκονται στην ιστοσελίδα.

49. Εύφλεκτες ουσίες

48.1 Σε περίπτωση που θα χρησιμοποιούνται εύφλεκτες ουσίες, οι ουσίες αυτές πρέπει να φυλάσσονται είτε μέσα σε πυράντοχη αποθήκη, είτε σε κατάλληλες δεξαμενές, είτε σε άλλο ασφαλή χώρο εκτός οποιουδήποτε υποστατικού ή εγκατάστασης όπου υπάρχουν πρόσωπα. Η αποθήκη με εύφλεκτα υλικά δεν πρέπει να είναι σε τέτοια θέση που να θέτει σε κίνδυνο τις οδούς ή τις εξόδους κινδύνου από τους χώρους εργασίας σε περίπτωση εκδήλωσης πυρκαγιάς. Η αποθήκη αυτή δεν πρέπει να επικοινωνεί καθόλου με τους χώρους εργασίας, αλλά να έχει θύρα που να ανοίγει στην αυλή ή σε ανοικτό εξωτερικό χώρο.

48.2 Στην πυράντοχη αποθήκη πρέπει να υπάρχει σύστημα πυρανίχνευσης που να συνδέεται με σύστημα συναγερμού. Η αποθήκη πρέπει επίσης να έχει κατάλληλο αερισμό. Συστήνεται όπως, τα σημεία εξαερισμού τοποθετούνται ψηλά, κοντά στην οροφή και χαμηλά, κοντά στο δάπεδο. Σε καμιά περίπτωση δεν επιτρέπεται να αποθηκεύονται στον ίδιο χώρο μη συμβατές χημικές ουσίες ή άλλα υλικά. Ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός στην

πυράντοχη αποθήκη πρέπει να είναι κατάλληλου τύπου με την κατάλληλη σήμανση E_x ή e_x. Επίσης, όλες οι μεταλλικές κατασκευές και ο μεταλλικός οπλισμός στα δομικά στοιχεία από οπλισμένο σκυρόδεμα όπως στο δάπεδο ή στην οροφή της αποθήκης, πρέπει να γειώνονται κατάλληλα, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία στατικού ηλεκτρισμού. Στην περίπτωση που θα αποθηκεύονται ουσίες σε υγρή μορφή πρέπει να υπάρχει σύστημα συλλογής τυχόν διαρροών και συλλογή τους σε στεγανά φρεάτια.

48.3 Η αποθήκευση επικίνδυνων χημικών ουσιών και μειγμάτων (π.χ. τοξικών, ερεθιστικών, διαβρωτικών, οξειδωτικών, εκρηκτικών) πρέπει να βασίζεται στις πληροφορίες που παρέχονται στα Δελτία Δεδομένων Ασφάλειας. Τα Δελτία Δεδομένων Ασφάλειας πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύουν τα προϊόντα αυτά και να βρίσκονται ανά πάσα στιγμή στη διάθεση του εργοδότη για να γνωρίζει την επικινδυνότητά τους, να τα διαχειρίζεται ορθά και να ενημερώνει κατάλληλα τους επηρεαζόμενους.

48.4 Κατά τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία εγκαταστάσεων, στις οποίες αποθηκεύονται εύφλεκτα υγρά οφείλτε να συμβουλευέστε τους σχετικούς οδηγούς του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, δηλ. τον «Οδηγό Αποθήκευσης Εύφλεκτων Υγρών σε Μετακινούμενα Δοχεία» και τον «Οδηγό Αποθήκευσης Εύφλεκτων Υγρών σε Δεξαμενές».

50. Εκρήξιμες Ατμόσφαιρες

Όταν στο υποστατικό υπάρχει η πιθανότητα δημιουργίας εκρήξιμης ατμόσφαιρας θα πρέπει να καταρτιστεί «Έγγραφο Προστασίας από Εκρήξεις» (μελέτη ATEX). Με βάση το έγγραφο αυτό θα πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα τεχνικά ή/και οργανωτικά μέτρα ώστε όλες οι εργασίες και ειδικά οι εργασίες που μπορεί να επηρεαστούν ή να επηρεάσουν τις εκρήξιμες ατμόσφαιρες, να διεξάγονται με ασφάλεια.

51. Μηχανήματα με μηχανές εσωτερικής καύσης (π.χ. περνοφόρα)

Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται μηχανήματα με μηχανές εσωτερικής καύσης (όπως π.χ. περνοφόρα) μέσα στα κτήριο, θα πρέπει να εγκατασταθούν κατάλληλα συστήματα καθαρισμού των καυσαερίων που παράγονται ή τα μηχανήματα αυτά να αντικατασταθούν με άλλα ηλεκτροκίνητα.

52. Θόρυβος

Σε περίπτωση που στο υποστατικό θα εγκατασταθούν μηχανές οι οποίες κατά τη λειτουργία τους δυνατό να προκαλούν θόρυβο, πρέπει να τοποθετηθούν κατάλληλα συστήματα για τη μείωση του παραγόμενου θορύβου καθώς και της διάδοσης του, έτσι, ώστε η ημερήσια έκθεση των εργαζομένων να μην υπερβαίνει τα 87 dB(A) επί οκταώρου βάσεως.

53. Μειονεκτούντα πρόσωπα

Στην περίπτωση που θα εργοδοτηθούν και μειονεκτούντα πρόσωπα, τότε, πρέπει να προβλεφθούν και να διαρρυθμιστούν, ανάλογα με τις ανάγκες αυτών των προσώπων, κατάλληλες θύρες, διάδρομοι, κλιμακοστάσια, διευκολύνσεις (καθαρισμού και υγειονομικές).

54. Αντικεραυνική Προστασία

Εκεί όπου επιβάλλεται λόγω της φύσεως του κτηρίου (π.χ. μεγάλο ύψος), ή των χαρακτηριστικών της εγκατάστασης, θα πρέπει να εγκαθίσταται κατάλληλη και επαρκής αντικεραυνική προστασία.

55. Χώρος χρήσης και φόρτισης περνοφόρων

Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται μηχανήματα φορτοεκφορτώσης με μηχανές εσωτερικής καύσης μέσα στα κτήρια όπως περνοφόρα οχήματα, θα πρέπει να εγκατασταθούν κατάλληλα συστήματα καθαρισμού των καυσαερίων που παράγονται ή τα μηχανήματα αυτά να

αντικατασταθούν με άλλα ηλεκτροκίνητα σύμφωνα με τον πιο πάνω Όρο που αφορά τα τοπικά συστήματα συλλογής και απομάκρυνσης αναθυμιάσεων, σκόνης, αιωρούμενων μικροσωματιδίων.

Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται ηλεκτροκίνητα μηχανήματα φορτοεκφορτώσης, τότε πρέπει να υπάρχει κατάλληλος χώρος φόρτισης των συσσωρευτών τους.

56. Αποβάθρες φόρτωσης

Οι αποβάθρες και οι εξέδρες φόρτωσης πρέπει να είναι κατάλληλες για τις διαστάσεις των μεταφερόμενων φορτίων και να διαθέτουν τουλάχιστον μία έξοδο. Επίσης, πρέπει να λαμβάνονται επαρκή και κατάλληλα μέτρα για προστασία έναντι πτώσης σύμφωνα με τον πιο πάνω Όρο που αφορά την προστασία από πτώση.

Οι αποβάθρες φόρτωσης που υπερβαίνουν τα 15 μέτρα μήκος πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον μία έξοδο σε κάθε άκρο. Οι εξοδοι αυτές μπορεί να είναι μόνιμες κλίμακες ή κεκλιμένα επίπεδα.

57. Χώρος Φόρτισης συσσωρευτών

Ο χώρος φόρτισης των συσσωρευτών υγρού τύπου (μπαταρίες) πρέπει να γίνεται σε ξεχωριστό δωμάτιο και οι αναθυμιάσεις να απομακρύνονται με κατάλληλου τύπου σύστημα συλλογής και απαγωγής τους σύμφωνα με τον πιο πάνω Όρο που αφορά τα τοπικά συστήματα συλλογής και απομάκρυνσης αναθυμιάσεων, σκόνης, αιωρούμενων μικροσωματιδίων. Στον χώρο αυτό, ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός θα πρέπει να είναι αντιακρηκτικού τύπου και κατάλληλα γειωμένος για να αποφεύγεται ο κίνδυνος ανάφλεξης ή και έκρηξης. Ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός θα πρέπει επίσης να διαθέτει την κατάλληλη σήμανση (Ex).

Επίσης όλες οι μεταλλικές κατασκευές καθώς και ο μεταλλικός σπλισμός στα δομικά στοιχεία από σπλισμένο σκυρόδεμα όπως π.χ. στο δάπεδο ή στην οροφή του εν λόγω δωματίου, πρέπει να γειωθούν κατάλληλα, ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία στατικού ηλεκτρισμού.

58. Ψυκτικοί θάλαμοι

Σε περίπτωση που θέσεις εργασίας βρίσκονται υπό την επίδραση πολύ υψηλών ή πολύ χαμηλών θερμοκρασιών πρέπει να υπάρχουν ειδικοί χώροι, προθάλαμοι στους οποίους η θερμοκρασία είναι κατάλληλη, έτσι ώστε οι εργοδοτούμενοι να μπορούν να προσαρμόζονται σταδιακά στην πολύ υψηλή ή πολύ χαμηλή θερμοκρασία που τυχόν επικρατεί στη θέση εργασίας τους σε σχέση με την επικρατούσα θερμοκρασία στον εξωτερικό ή εσωτερικό χώρο.

59. Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας

Στους Χώρους Εργασίας πρέπει για κάθε διαρκώς παρευρισκόμενο εργοδοτούμενο να υπάρχει ελάχιστος χώρος ως εξής:

- (1) 12 κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον καθιστική απασχόληση,
- (2) 15 κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον ελαφρά σωματική απασχόληση,
- (3) 18 κυβικά μέτρα για ως επί το πλείστον βαριά σωματική απασχόληση.

Ο παραπάνω όγκος προσαυξάνεται ανάλογα με τις περιπτώσεις που παράλληλα με τους μόνιμα απασχολημένους παραμένουν και άλλα πρόσωπα. Στην εκτίμηση του κυβισμού δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το διάστημα σε ύψος άνω των 4,00 μέτρων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΑΕΡΙΣΜΟΣ-ΕΞΑΕΡΙΣΜΟΣ

**Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004**

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 6]

<u>Τύπος Χώρου Εργασίας</u>	Ελάχιστος αριθμός αλλαγών αέρος ανά ώρα
Μεγάλος (περιλαμβανομένων αποθηκών, διαδρόμων, δωματίων με ύψος εσωτερικής οροφής μεγαλύτερο των πέντε μέτρων)	1-2
Ανοικτός (περιλαμβανομένων εργαστηρίων επιδιορθώσεως, χώρων αποθηκείσεως, αποδυτηρίων)	3-5
Κλειστός (περιλαμβανομένων μηχανουργείων, δωματίων λεβήτων και μηχανοστασίων, δωματίων καθαρισμού και αποχωρητηρίων, χυτηρίων, μαγειρείων, εστιατορίων).	5-8
Ειδικός (περιλαμβανομένων πλυντηρίων, στεγνωκαθαριστηρίων, αρτοποιείων, εσωτερικών δωματίων όπου εκτελούνται βαριές εργασίες)	10-15

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 7]

A. Ανώτατα Όρια Ασφαλούς Εκθέσεως σε Θερμότητα

Φόρτος Εργασίας	Διορθωμένη Ενεργός Θερμοκρασία (°C)
Καθιστική Εργασία (2.6 Kcal/Kg/h)	30.0
<u>Ελαφρός – Ενδιάμεσος</u> (4.3 Kcal/Kg/h)	28.0
Βαρύς (6.0 Kcal/Kg/h)	26.5

B. Όρια Ανέσεως

Όρια Ανέσεως	Διορθωμένη Ενεργός Θερμοκρασία (°C)
Κάτω όριο	15.5
Άνω όριο	26.7

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 8]

Απαιτούμενη Διακριτικότητα	Τύπος χώρου εργασίας	Ελάχιστη Ένταση φωτισμού σε Lux
Ανεπαίσθητος	Εξωτερικός (περιλαμβανομένων δρόμων, αυλών ή χώρων με εφεδρικό φωτισμό εκτάκτου ανάγκης)	20
Πολύ μικρή	Μεγάλος και ανοικτός (περιλαμβανομένων αποθηκών, διαδρόμων και κλιμάκων)	50
Μικρή	Μικρός και ανοικτός (περιλαμβανομένων χώρων συσκευασίας, δωματίων λεβήτων και δωματίων καθαρισμού)	100
Μέτρια	Ενδιάμεσος (περιλαμβανομένων αρτοποιείων, μηχανουργείων και καταστημάτων)	200
Μεγάλη	Ειδικός (περιλαμβανομένων εργαστηρίων, δωματίων ελέγχου και γραφείων)	500
Πολύ μεγάλη	Ιδιάζων (περιλαμβανομένων σχεδιαστηρίων, χώρων κατασκευής και επιδιορθώσεως ωρολογίων και ραφείων όπου εκτελούνται λεπτής φύσεως συρραφές)	1000

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

[Παράρτημα Ι, Παράγραφος 20]

ΑΡΡΕΝΩΝ

Αριθμός αρρένων, εργοδοτούμενων κατά τον αυτό χρόνο	Ελάχιστος αριθμός υγειονομικών διευκολύνσεων	
	Αποχωρητήρια	Ουρητήρια
Έως 15	1	1
Έως 25	1	2
Έως 50	2	3
Έως 75	3	4
Ανά 35 επί πλέον	1	1

ΘΗΛΕΩΝ

Αριθμός θηλέων, εργοδοτούμενων κατά τον αυτό χρόνο	Ελάχιστος αριθμός αποχωρητηρίων
Έως 15	1
Έως 30	2
Έως 50	3
Έως 70	4
Ανά 30 επί πλέον	1

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ

Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας
στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004
ΚΔΠ 174/2002 και ΚΔΠ 494/2004

Παράρτημα Ι, Παράγραφος 19]

<u>Αριθμός εργαζοτούμενων που διακόπτουν την</u> εργασία ταυτόχρονα	<u>Ελάχιστος αριθμός</u> <u>νιπτήρων</u>
Έως 7	1
Έως 14	2
Ανά 10 επί πλέον	1

ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΨΗΛΑ ΚΤΗΡΙΑ

Η ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Προκαταρκτική Σημείωση: Το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας επιφυλάσσεται να επιβάλει επιπρόσθετους όρους που αφορούν την ειδική χρήση του υποστατικού ή σε περίπτωση που εγκατασταθούν σε αυτό μηχανήματα ή άλλος εξοπλισμός.

Οι πιο κάτω ειδικοί όροι ισχύουν για ψηλά κτήρια με ύψος πέραν των 25 μέτρων και ισχύουν επιπρόσθετα από τους τυποποιημένους όρους των πιο κάτω Παραρτημάτων 3 ή 4, ανάλογα με ότι εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση. Τα Παραρτήματα αυτά είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ στην ενότητα «Πολεοδομικές Άδειες και Άδειες Οικοδομής - Όροι Ασφάλειας και Υγείας».

Παράρτημα 3: ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΟΡΟΙ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ,
(όταν το κτήριο θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά ως οικιστικό) ή

Παράρτημα 4: ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΟΡΟΙ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΥΠΟΣΤΑΤΙΚΑ,
(όταν στο κτήριο θα υπάρχουν χώροι εργασίας όπως εστιατόρια, γυμναστήρια κ.α.)

Οι πιο κάτω όροι τίθενται από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, σύμφωνα με τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους του 1996 έως 2020 και τους σχετικούς Κανονισμούς που εκδόθηκαν με βάση τους νόμους αυτούς καθώς και τον περί Πετρελαιοειδών Νόμο (Κεφ.272) και τους Κανονισμούς που εκδόθηκαν κάτω από τον νόμο αυτό και αφορούν τις εγκαταστάσεις υγραερίου.

Οι όροι αυτοί αναφέρονται ειδικότερα στις διατάξεις των

- (α) περί Ασφάλειας και Υγείας (Ελάχιστες Προδιαγραφές για Προσωρινά ή Κινητά Εργοτάξια) Κανονισμών του 2015 (Κ.Δ.Π.410/2015) και αφορούν τις κατασκευαστικές εργασίες (αρχικές και μεταγενέστερες καθόλη τη διάρκεια της ζωής του υποστατικού / κτηριακών εγκαταστάσεων), και
- (β) περί Ελάχιστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας στους Χώρους Εργασίας Κανονισμών του 2002 και 2004 (Κ.Δ.Π.174/2002 και Κ.Δ.Π.494/2004) και αφορούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας των κτηριακών εγκαταστάσεων των χώρων εργασίας.

Η συμμόρφωση με τους πιο κάτω όρους αποτελεί υποχρέωση των ιδιοκτητών ή και των κατόχων των κτηρίων και θα ελέγχεται τόσο σε επιθεωρήσεις που διεξάγονται από Επιθεωρητές Εργασίας του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, όσο και κατά το στάδιο της εξέτασης τυχόν αίτησης που υποβάλλεται για σκοπούς έκδοσης Πιστοποιητικού Έγκρισης.

1. Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ)

(Επιπρόσθετα του αντίστοιχου όρου 2.1 στα πιο πάνω Παραρτήματα 3 και 4)

Το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ) του έργου, το οποίο πρέπει να ενσωματώνεται στις τεχνικές προδιαγραφές του έργου, θα πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα πιο κάτω:

- 1.1. Ειδικά μέτρα, για την αντιμετώπιση των πιθανών κινδύνων για την ασφάλεια και υγεία των προσώπων που θα εκτελέσουν την εργασία ή/και άλλων προσώπων που τυχόν να επηρεάζονται από εκτέλεση των εργασιών περιλαμβανομένων:

- τεχνικών μέτρων
- ασφαλών μεθόδων εργασίας

- εξοπλισμού εργασίας
- οργανωτικών μέτρων
- διαδικασιών

σε σχέση με:

- εκτέλεση εργασιών σε ύψος (μέτρα προστασίας έναντι πτώσης προσωπικού και αντικειμένων, συλλογικά και ατομικά μέτρα προστασίας),
- εγκατάσταση και χρήση ικριωμάτων,
- εγκατάσταση και χρήση ειδικών συστημάτων ξυλότυπου / μεταλλότυπου
- ασφαλή πρόσβαση σε θέσεις εργασίας σε ύψος,
- βαθιές εκσκαφές,
- διαχείριση της παρουσίας υπόγειων υδάτων,
- διαχείριση των όμβριων υδάτων,
- μεταφορά και ανύψωση φορτίων με ανυψωτικό εξοπλισμό,
- εγκατάσταση και χρήση γερανών συμπεριλαμβανομένου συστήματος αποτροπής σύγκρουσης των γερανών,

1.2. Σχέδιο Δράσης και επαρκείς διευθετήσεις για τη διαχείριση ατυχημάτων, επεισοδίων πυρκαγιάς και άλλων επικίνδυνων και εκτάκτων καταστάσεων/περιστατικών, με ειδική αναφορά στην ασφαλή εκκένωση βαθιών εκσκαφών και ορόφων σε ύψος.

2. Πρόβλεψη Υγειονομικών διευκολύνσεων κοντά στις θέσεις εργασίας στο Εργοτάξιο

Πρέπει να προβλεφθεί από το στάδιο της μελέτης του έργου και να ενσωματωθεί στη μελέτη και τα κατασκευαστικά σχέδια η εγκατάσταση επαρκών υγειονομικών διευκολύνσεων με κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης στους προσιτούς ορόφους του κτηρίου και κοντά στους χώρους εργασίας, για χρήση από τους εργαζόμενους στο εργοτάξιο. Οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με επαρκή αριθμό αποχωρητηρίων καθώς και επαρκή αριθμό κατάλληλων νιπτήρων με τρεχούμενο νερό.

3. Πρόβλεψη Κλιμακοστάσιου σε όλα τα επίπεδα – Ασφαλής Πρόσβαση στο Εργοτάξιο

Για σκοπούς πρόσβασης ή/και για χρήση ως οδός διαφυγής σε περίπτωση έκτακτου περιστατικού πρέπει να προβλεφθεί από το στάδιο της μελέτης του έργου και να ενσωματωθεί στη μελέτη και τα κατασκευαστικά σχέδια:

- α) Ταυτόχρονη / παράλληλη / κατασκευή του μόνιμου κλιμακοστασίου με την κατασκευή των ορόφων του κτηρίου. Η κατασκευή του κλιμακοστασίου πρέπει να ολοκληρώνεται κατ' ελάχιστο μέχρι δύο ορόφους κάτω από τον ψηλότερο όροφο του κτηρίου.
- β) Η κατασκευή εξωτερικού προσωρινού μεταλλικού κλιμακοστασίου με πρόσβαση στα διάφορα επίπεδα του έργου.

4. Ικριώματα

4.1. Στις περιπτώσεις όπου θα χρησιμοποιηθούν ικριώματα και αναμένεται το ύψος να υπερβαίνει το ύψος που καθορίζεται στα ισχύοντα Κυπριακά και Ευρωπαϊκά πρότυπα ή το ύψος που καθορίζει ο κατασκευαστής στο σχέδιο διαμόρφωσης και στις οδηγίες συναρμολόγησης, χρήσης και αποσυναρμολόγησης, πρέπει να εκπονηθεί και να είναι διαθέσιμη πριν την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου μελέτη υπολογισμού αντοχής και ευστάθειας των ικριωμάτων από αρμόδιο πρόσωπο συνοδευόμενη με το σχέδιο δομικής διαμόρφωσης περιλαμβανομένης και της στήριξης των ικριωμάτων στις όψεις του κτηρίου.

4.2. Πρέπει να καθοριστούν οι ειδικές διευθετήσεις για την εγκατάσταση των ικριωμάτων και να περιληφθούν στο ΣΑΥ.

4.3. Πρέπει να ετοιμαστεί σχέδιο στο οποίο θα αποτυπωθούν οι θέσεις εγκατάστασης των ικριωμάτων και να περιληφθούν στο ΣΑΥ.

5. Γερανοί Τύπου Πύργου (ΓΤΠ)

5.1. Εγκατάσταση και Χρήση ΓΤΠ

Σε περίπτωση όπου στο εργοτάξιο εγκατασταθεί ΓΤΠ, η θέση εγκατάστασης κάθε ΓΤΠ πρέπει να καθορίζεται στο χωροταξικό σχέδιο με βάση τη γραπτή εκτίμηση των κινδύνων και λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τα προς ανύψωση και διακίνηση φορτία, τους πιθανούς κινδύνους πρόσκρουσης ή πτώσης φορτίων σε πρόσωπα στην εργασία ή σε άλλα πρόσωπα εκτός εργοταξίου, ή σε άλλο εξοπλισμό ή εγκατάσταση του εργοταξίου ή γειτονικά υποστατικά ή κατασκευές και να αναπροσαρμόζεται ανάλογα το πρόγραμμα εργασιών και το Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας.

Η βάση του ΓΤΠ πρέπει να τοποθετείται σε χώρο που βρίσκεται υπό τον έλεγχο του εργολάβου. Η βάση του ΓΤΠ και όλα τα σημεία πρόσβασης στον ιστό πρέπει να περιφράσσονται για να αποφεύγονται αναρμόδιες επεμβάσεις τόσο κατά την ώρα λειτουργίας όσο και σε ώρες που δεν λειτουργεί το εργοτάξιο, ιδιαίτερα σε πολυσύχναστα ή κεντρικά σημεία των πόλεων.

Οι κινήσεις του ΓΤΠ κατά τη λειτουργία του πρέπει να περιορίζονται μόνο εντός του εργοταξίου. Σε περίπτωση που εν ώρα λειτουργίας υπάρχει η δυνατότητα περιστροφής του αναρτημένου στον ΓΤΠ φορτίου άνωθεν περιοχής που βρίσκεται εκτός του εργοταξίου όπως πάνω από δρόμο, κτήρια ή άλλους χώρους που δύνανται να διαμένουν ή διακινούνται τρίτα πρόσωπα (π.χ. οικίες, χώρους στάθμευσης, γραφεία κτλ) ή πάνω από απαγορευμένες ζώνες εντός του εργοταξίου, πρέπει να εγκαθίσταται Σύστημα Αποτροπής Σύγκρουσης, γνωστό ως anti-collision system (ή αλλιώς top – zone). Επίσης, anti-collision system πρέπει να εγκαθίσταται και σε όλους τους επηρεαζόμενους ΓΤΠ όταν υπάρχουν δύο ή περισσότεροι ΓΤΠ με τις ακτίνες τους να αλληλοκαλύπτονται (είτε στο ίδιο ή διαφορετικά εργοτάξια).

5.2 Έδραση ΓΤΠ

Ο ΓΤΠ πρέπει να εδράζεται σε επίπεδη βάση, ικανή να φέρει τα στατικά και δυναμικά φορτία που ασκούνται είτε σε λειτουργία, είτε εκτός λειτουργίας. Η βάση πρέπει να υπολογίζεται και σχεδιάζεται από Πολιτικό Μηχανικό μέλος του ΕΤΕΚ με βάση τα φορτία που καθορίζονται από τον κατασκευαστή του ΓΤΠ και λαμβάνοντας υπόψη το υπέδαφος. Η κατασκευή της βάσης με τα πιο πάνω βεβαιώνεται από τον Επιβλέποντα Μηχανικό.

Σημείωση: Σε περίπτωση που ο ΓΤΠ τοποθετείται επί βάσης που πακτώνεται, πρόσθετα των πιο πάνω πρέπει:

- (α) η βάση να κατασκευάζεται από τον κατασκευαστή του ΓΤΠ, οπότε η βάση στήριξης να καλύπτεται από τις πιστοποιήσεις / δηλώσεις του κατασκευαστή, ή
- (β) να κατασκευάζεται σύμφωνα με τις οδηγίες που περιέχονται στο εγχειρίδιο του κατασκευαστή, μετά από πρόσθετους υπολογισμούς, εφόσον χρειάζονται, από προσοντούχο Μηχανικό κατάλληλης ειδικότητας, μέλος του ΕΤΕΚ και να καλύπτεται από πιστοποιητικό ελέγχου από αρμόδιο φορέα για τις συγκολλήσεις (εφόσον υπάρχουν).

5.3 Καταλληλόλητα ΓΤΠ

Ο ΓΤΠ πρέπει να φέρει σήμανση CE και τις ακόλουθες επισημάνσεις:

- (α) Όνομα και διεύθυνση κατασκευαστή,
- (β) Περιγραφή της σειράς ή του τύπου,
- (γ) Τον αριθμό σειράς και

(δ) Το έτος κατασκευής.

Επίσης, ο ΓΤΠ πρέπει να συνοδεύεται από τη Δήλωση Συμμόρφωσης ΕΕ του κατασκευαστή, ή του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οδηγίες χρήσης μεταφρασμένες στην ελληνική.

Εάν ο ΓΤΠ νόμιμα δεν φέρει σήμανση CE (επειδή εισάχθηκε πριν από τον Μάιο του 2004 στην Κύπρο ή διατέθηκε στην αγορά άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης πριν την 1.1.1995 και εισάχθηκε μεταγενέστερα στην Κύπρο) πρέπει να διαθέτει στατική μελέτη του δικτυώματος του ιστού υπογεγραμμένη από προσοντούχο Μηχανικό κατάλληλης ειδικότητας, μέλος του ΕΤΕΚ ή τον κατασκευαστή του ΓΤΠ, η οποία να περιλαμβάνει και την αντοχή σε ανεμοπίεση και την σε ισχύ νομοθεσία για την αντισεισμική προστασία.

Όλες οι αντοχές σε ανεμοπίεση εκτός λειτουργίας πρέπει να λαμβάνουν ως ελάχιστο όριο την τιμή C25 κατά FEM 1.005¹.

5.4 Έλεγχος ΓΤΠ

Πριν από την πρώτη χρήση κάθε ΓΤΠ πρέπει αυτός να υποβάλλεται σε έλεγχο από Εξουσιοδοτημένο Ελεγκτή Ανυψωτικών Μηχανημάτων, ο οποίος εκδίδει Έκθεση Ελέγχου Ανυψωτικού Μηχανήματος».

6. Εγκατάσταση Ανελκυστήρα ή Κατάλληλου Μηχανικού Εξοπλισμού Ανύψωσης Προσώπων στο Εργοτάξιο

- 6.1. Πρέπει να προβλεφθεί κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου και να ενσωματωθεί στη μελέτη και τα κατασκευαστικά σχέδια η εγκατάσταση και λειτουργία ανελκυστήρα ή άλλου κατάλληλου μηχανικού εξοπλισμού ανύψωσης προσώπων.
- 6.2. Ο ανελκυστήρας ή ο μηχανικός εξοπλισμός ανύψωσης προσώπων θα πρέπει να φτάνει μέχρι το ψηλότερο δυνατό επίπεδο του κτηρίου για χρήση ως μέσο διαφυγής σε περίπτωση έκτακτου περιστατικού (π.χ. ατυχήματος, επικίνδυνου συμβάντος) καθώς και για σκοπούς πρόσβασης της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου (ΠΥΚ) σε περίπτωση πυρκαγιάς στο κτήριο.
- 6.3. Ο ανελκυστήρας ή ο μηχανικός εξοπλισμός πρέπει να είναι επιθεωρημένος από αρμόδιο πρόσωπο.
- 6.4. Πρέπει να γίνει διαβούλευση με την ΠΥΚ, για την πιθανή εγκατάσταση ανελκυστήρα πυροσβεστικής (fireman's lift).

7. Πυρασφάλεια / Πυροπροστασία στο Εργοτάξιο και κατά τη διάρκεια χρήσης του κτηρίου

- 7.1. Πρέπει να προβλεφθούν από το στάδιο της μελέτης του έργου και να περιληφθούν στη μελέτη και στα κατασκευαστικά σχέδια μέτρα για την πυρασφάλεια και πυροπροστασία κατά τη διάρκεια λειτουργίας του εργοταξίου, καθώς και κατά τη διάρκεια της χρήσης του κτηρίου μετά την ολοκλήρωση των εργασιών του εργοταξίου καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του κτηρίου.
- 7.2. Στο ΣΑΥ πρέπει να καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι διαδικασίες καθώς και τα μέτρα προστασίας και πρόληψης που αφορούν την πυρασφάλεια / πυροπροστασία (συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών εκκένωσης), με βάση τη γραπτή εκτίμηση των κινδύνων.

¹ Region C, recurrence interval 25 years, FEM 1.005, 2003 Edition, 2003 - RECOMMENDATIONS FOR THE CALCULATION OF TOWER CRANES STRUCTURES IN OUT OF SERVICE CONDITIONS

7.3. Πρέπει να ετοιμαστεί μελέτη πυροπροστασίας και πυρασφάλειας (cause and effect matrix) σε συνεργασία με την ΠΥΚ κατά τη διάρκεια της χρήσης του κτηρίου. Η μελέτη αυτή πρέπει να περιλαμβάνει σχετικές διαδικασίες πρόσβασης, εκκένωσης του κτηρίου, ενεργοποίησης των συστημάτων πυρόσβεσης, λειτουργίας των προνοιών για πυροδιαμερισματοποίηση, λειτουργίας του εξαερισμού μετά τη κατάσβεση και να καθοριστούν οι κατάλληλες διευθετήσεις για την προσπέλαση των πυροσβεστικών οχημάτων για την ασφαλή πυρόσβεση πιθανής πυρκαγιάς στο κτήριο.

8. Διαδικασίες Διάσωσης στο Εργοτάξιο

Πρέπει να ετοιμαστεί Σχέδιο Δράσης που να περιλαμβάνει διαδικασίες διάσωσης των προσώπων που βρίσκονται στο εργοτάξιο σε περίπτωση ατυχήματος ή επικίνδυνου συμβάντος, ανάλογα με την εξέλιξη της εκτέλεσης των εργασιών και τη φάση του έργου. Στο σχέδιο δράσης θα πρέπει να γίνεται ειδική αναφορά στην ασφαλή εκκένωση βαθιών εκσκαφών και ορόφων σε ύψος.

9. Διαδικασίες Διάσωσης κατά τη χρήση του κτηρίου

Πρέπει να ληφθεί πρόνοια και να ενσωματωθούν στη μελέτη του έργου οι κατάλληλες διευθετήσεις για την ασφαλή συντήρηση των δομικών στοιχείων των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού που πιθανόν να εγκατασταθεί στο κτήριο και θα χρησιμοποιηθεί για τη διάσωση σε περίπτωση ατυχήματος ή επικίνδυνου συμβάντος.

Οι διευθετήσεις αυτές πρέπει να καθοριστούν μέσω της ετοιμασίας Σχεδίου Δράσης για διάσωση των προσώπων στο κτήριο, σε περίπτωση ατυχήματος ή επικίνδυνου συμβάντος.

10. Εγκατάσταση και Χρήση υγραερίου κατά τη χρήση του κτηρίου

10.1. Η εγκατάσταση υγραερίου πρέπει να ικανοποιεί τις πρόνοιες του Κώδικα Πρακτικής για τις Εγκαταστάσεις Υγραερίου και την περί Πετρελαιοειδών νομοθεσία.

10.2. Πρέπει να ληφθεί πρόνοια και να ενσωματωθούν στη μελέτη του έργου και τα κατασκευαστικά σχέδια κατάλληλα μέτρα προστασίας και πρόληψης των κινδύνων από τη χρήση υγραερίου που είναι προβλέψιμοι στο στάδιο της μελέτης του έργου ως ακολούθως:

- (α) Πρέπει να γίνει κατάλληλος σχεδιασμός για την αποφυγή και αντιμετώπιση της διαρροής υγραερίου, την ανάφλεξη, την πυρκαγιά ή και έκρηξη.
- (β) Πρέπει να ληφθούν τεχνικά μέτρα τα οποία θα καθοριστούν με βάση τη γραπτή εκτίμηση των κινδύνων τα οποία θα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα πιο κάτω:
  - (i) την πυρόσβεση με εγκατάσταση κατάλληλου εξοπλισμού (wetriser, πυροσβεστικές φωλιές κ.λπ.)
  - (ii) την ταχεία και απρόσκοπτη πρόσβαση της ΠΥΚ στο χώρο π.χ. εγκατάσταση ειδικών προδιαγραφών ανεγκυστήρα για χρήση από την ΠΥΚ σε περίπτωση πυρκαγιάς και
  - (iii) τα ενεργητικά και παθητικά μέτρα πυροπροστασίας π.χ. σύστημα πυρανίχνευσης και αγγελτήρων πυρκαγιάς, σύστημα καταιονισμού και πυροδιαμερίσματα.
  - (iv) την κατακόρυφη όδευση του υγραερίου στο κτήριο η οποία πρέπει να γίνεται μέσα από επαρκώς αεριζόμενο πυράντοχο διαμέρισμα (verticalriser) αποκλειστικά για το δίκτυο υγραερίου και το δίκτυο σωληνώσεων να είναι χωρίς ενώσεις ή ραφές (seamless).
  - (v) το πυράντοχο διαμέρισμα (verticalriser) θα πρέπει να έχει ανοίγματα που θα επιτρέπουν τον φυσικό αερισμό καθόλο το ύψος του με το άνοιγμα στο χαμηλότερο σημείο να οδηγεί στο υπαίθρο, σε ασφαλές σημείο, ώστε να μην υπάρχει επικοινωνία με υπόγειο χώρο, για να αποφεύγεται, σε περίπτωση διαρροής, ο κίνδυνος συγκέντρωσης του υγραερίου στο υπόγειο.

- (vi) τα σημεία οριζόντιας εισόδου του δικτύου υγραερίου σε όροφο από τα οποία θα εισέλθει η σωλήνα υγραερίου, θα πρέπει να στεγανοποιούνται με πυράντοχο αρμό όπως επίσης και τα σημεία όπου η σωλήνα διέρχεται από ενώσεις διαστολής (expansion joints) του κτηρίου.
- (vii) τη συσκευή κατανάλωσης στην οποία θα πρέπει να εγκαθίσταται ξεχωριστή σωλήνα υγραερίου, η οποία θα πρέπει να καταλήγει σε πυράντοχο εύκαμπτο αγωγό.
- (viii) το οριζόντιο δίκτυο εντός κτηρίου το οποίο πρέπει να είναι εγκατεστημένο επιφανειακά σε κατάλληλο ύψος από το δάπεδο για να αποφεύγονται οι μηχανικές καταπονήσεις και να επιτρέπεται η εύκολη πρόσβαση για έλεγχο και συντήρηση.
- (ix) την απαγόρευση της τοποθέτησης οποιασδήποτε σωλήνας υγραερίου εντός δαπέδων.
- (x) την εγκατάσταση όλων των ασφαλιστικών διατάξεων και συστημάτων ανίχνευσης διαρροής υγραερίου που προβλέπονται στον Κώδικα Πρακτικής για τις Εγκαταστάσεις Υγραερίου και
- (xi) την εγκατάσταση συστήματος καταιονισμού σε όλους τους χώρους του κτηρίου όπου θα γίνει εγκατάσταση υγραερίου (πχ. σε ένα εστιατόριο σε ψηλό κτήριο θα πρέπει να καλύπτονται η κουζίνα, ο χώρος εστίασης καθώς και οι αποθηκευτικοί χώροι του εστιατορίου).

ΕΚΔΟΣΗ: ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2022

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30
ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΕΩΣ 2021**

**ΕΡΓΟ: ΜΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑΚΗΣ/ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΗΣ
ΕΤΑΙΡΙΑΣ MARCUJI LTD, ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ.**

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια των περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμων του 2018 έως 2021, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το Έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Αρ. Φακ. ΛΕΜ/02325/2021 και ημερομηνία 11.05.2022) για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο κύριος του Έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του Έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Για το εν λόγω Έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια διαβούλευση από τις 05.04.2021 μέχρι τις 19.04.2022, μετά από την ανάρτηση προσχεδίου της ΜΕΕΠ στα γραφεία του Δήμου Γερμασόγειας, δημοσίευση της ανάρτησης σε μία (1) εφημερίδα ημερήσιας κυκλοφορίας και με εγκατάσταση πινακίδων ενημέρωσης στο χώρο που προτείνεται να κατασκευαστεί το Έργο.

Κατά το στάδιο αξιολόγησης της ΜΕΕΠ, κρίθηκε απαραίτητο να υποβληθεί γεωλογική/ γεωτεχνική μελέτη. Η εν λόγω μελέτη υποβλήθηκε ως συμπληρωματικό στοιχείο της ΜΕΕΠ στις 08.09.2022.

Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της στις 25.10.2022.

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων και τη ΜΕΕΠ ετοιμάστηκε η Γνωμοδότησης της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο Έργο (ΠΕ) χωροθετείται στα τεμάχια 548 και 669 με Φ/Σχ: 0/2-207-341 του Δήμου Γερμασόγειας, της επαρχίας Λεμεσού. Το τεμάχιο 548 εμπίπτει εντός πολεοδομικής ζώνης Εβ6 (ζώνη εμπορικών και άλλων συναφών λειτουργιών εκτός αστικού εμπορικού κέντρου), ενώ το τεμάχιο 669 εμπίπτει σε πολεοδομική ζώνη Κα8 (περιοχή με επικρατούσα χρήση την κατοικία). Τα τεμάχια είναι συνολικής έκτασης 2404 τ.μ. Το τεμάχιο 548 προορίζεται ως χώρος πρασίνου καθώς και για τη δημιουργία της απαραίτητης πρόσβαση προς το ΠΕ. Τα κτήρια του ΠΕ χωροθετούνται στο τεμάχιο 669. Ο ανώτατος συντελεστής δόμησης του τεμαχίου 669 είναι 60%, το μέγιστο ποσοστό κάλυψης είναι 35%, ο ανώτατος αριθμός επιτρεπόμενων ορόφων είναι δύο (2) και το μέγιστο

3.1.4. Επιπτώσεις στην ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα: Απελευθέρωση αέριων ρύπων σκόνης και οσμών από τις κατασκευαστικές δραστηριότητες (μεταφορά, φορτοεκφόρτωση αδρανών, εκσκαφές, χωματουργίες κτλ.), την αποθήκευση υλικών κατασκευής (χρώματα, διαλύτες κ.λπ.) και τη λειτουργία των μηχανημάτων και του μηχανολογικού εξοπλισμού. Οι επιπτώσεις αυτές θα είναι περιορισμένες σε διάρκεια και έκταση, αλλά κρίνονται σημαντικές.

3.1.5. Επιπτώσεις από τον θόρυβο και τις δονήσεις: Αύξηση των επιπέδων θορύβου και δονήσεων λόγω της κυκλοφορίας βαρέων οχημάτων και της εκτέλεσης κατασκευαστικών εργασιών με τα αντίστοιχα μηχανήματα/εργαλεία.

3.1.6. Επιπτώσεις από την παραγωγή στερεών και υγρών αποβλήτων:

Θα παράγεται σημαντικός όγκος αδρανών στερεών αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων ημερησίων από τις κατασκευαστικές δραστηριότητες του Έργου (ΑΕΚΚ). Επιπλέον θα παράγεται μικρός όγκος στερεών αστικών αποβλήτων (συσσκευασίες τροφίμων, αναψυκτικών κτλ.) από τους εργαζομένους.

Θα παράγεται όγκος υγρών αστικών αποβλήτων από τους εργαζομένους στο εργοτάξιο. Επιπρόσθετα θα παράγεται μικρή ποσότητα υγρών αποβλήτων από λιπαντικά και μηχανέλαια από τη συντήρηση των μηχανημάτων και οχημάτων που θα δραστηριοποιούνται στο εργοτάξιο.

3.1.7. Επιπτώσεις στο βιολογικό περιβάλλον: Το βιολογικό περιβάλλον στην περιοχή του Έργου είναι ιδιαίτερα υποβαθμισμένο. Θα αποκοπούν ένα δέντρο αγριοκαπνού (*Nicotiana glauca*) και ένα πολύ μικρό δέντρο συκιάς (*Ficus carica*) για την κατασκευή του Έργου. Απομάκρυνση των συναθροιστικών ειδών που απαντώνται σε πολύ μικρούς αριθμούς στα τεμάχια του Έργου, ως αποτέλεσμα των εργασιών του εργοταξίου και του θορύβου.

3.1.8. Επιπτώσεις στο τοπικό οδικό δίκτυο: Αύξηση της κυκλοφοριακής κίνησης λόγω της διακίνησης των βαρέων οχημάτων από και προς το εργοτάξιο.

3.2. Φάση Λειτουργίας

3.2.1. Επιπτώσεις στο έδαφος: Πιθανή ρύπανση του εδάφους από την παραγωγή υγρών ή και στερεών αποβλήτων λόγω της λειτουργίας του Έργου.

3.2.2. Επιπτώσεις στο νερό και τους υδάτινους πόρους: Η λειτουργία του Έργου συνεπάγεται αυξημένη κατανάλωση νερού.

3.2.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα: Αύξηση των εκπομπών αέριων ρύπων και αερίων του θερμοκηπίου από τη διακίνηση οχημάτων από και προς το Έργο, καθώς και από τη λειτουργία του μηχανολογικού εξοπλισμού του Έργου.

3.2.4. Επιπτώσεις από το θόρυβο και τις δονήσεις: Περιορισμένη αύξηση των επιπέδων θορύβου από την αυξημένη ανθρώπινη δραστηριότητα στην περιοχή μελέτης του Έργου, τη αυξημένη διακίνηση οχημάτων και τη λειτουργία μηχανολογικού εξοπλισμού του Έργου (κλιματιστικά κ.λπ.).

3.2.5. Επιπτώσεις από την παραγωγή στερεών και υγρών αποβλήτων:

Δημιουργία στερεών αποβλήτων αστικού τύπου από τις ανθρώπινες δραστηριότητες στο Έργο.

Δημιουργία αστικών λυμάτων από τις ανθρώπινες δραστηριότητες στο Έργο. Επιφανειακές απορροές υγρών αποβλήτων μηχανελαίων, ψυκτικών υγρών, υγρών καθαρισμού, χρωμάτων, διαλυτών και άλλων χημικών ουσιών που θα διατηρούνται επί τόπου για τις ανάγκες συντήρησης και καθαρισμού των εγκαταστάσεων και του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού.

3.2.6. Επιπτώσεις στο βιολογικό περιβάλλον: Απομάκρυνση των συναθροιστικών ειδών που απαντώνται σε πολύ μικρούς αριθμούς στο τεμάχιο του Έργου, ως αποτέλεσμα της αυξημένης ανθρώπινης δραστηριότητας, του θορύβου και της φωτορύπανσης. Επηρεασμός της διέλευσης

- Συνεχής διαβροχή των υλικών που θα συγκεντρώνονται σε σωρούς, των μετώπων εκσκαφής και των διαδρόμων κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
- Ελαχιστοποίηση των αποθέσεων/ αποσπάσεων υλικών σε και από σωρούς.
- Αποφυγή υπερπλήρωσης των φορητών που μεταφέρουν χύδην υλικά από/ προς το εργοτάξιο και κάλυψη του φορτίου τους.
- Τοποθέτηση των σωρών των υλικών σε επιλεγμένες θέσεις μέσα στο εργοτάξιο μακριά από παρακείμενες κατοικίες και τοποθέτηση τεχνητής περίφραξης ή / και κάλυψη των σωρών.
- Τοποθέτηση περίφραξης γύρω από τον χώρο των εργασιών.
- Θέσπιση μεγίστων ορίων ταχύτητας σε όλες τις μη ασφαλτοστρωμένες επιφάνειες του εργοταξίου.
- Έλεγχος μηχανημάτων ώστε να πληρούν τις προδιαγραφές του κατασκευαστή.
- Εγκατάσταση φίλτρων σκόνης στους χώρους αποθήκευσης τσιμέντου και αδρανών υλικών.
- Αποφυγή οικιστικών περιοχών κατά τις διαδρομές βαρέων οχημάτων εργοταξίου (όπου αυτό είναι δυνατό).
- Αποθήκευση διαλυτών, βαφών, καθαριστικών υγρών, αραιωτικών κ.ά. σε κατάλληλο αποθηκευτικό χώρο. Τα δοχεία που περιέχουν τα εν λόγω υλικά να διατηρούνται ερμητικά κλειστά όταν δεν χρησιμοποιούνται.
- Τακτικός καθαρισμός και συντήρηση των υγειονομικών εγκαταστάσεων στο εργοτάξιο.

4.1.3. Μέτρα περιορισμού επιπτώσεων από τη δημιουργία στερεών και υγρών αποβλήτων:

- Θα ετοιμαστεί και θα εφαρμοστεί Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων το οποίο θα περιλαμβάνει τα στάδια κατασκευής και λειτουργίας του Έργου.
- Θα γίνει εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών διαχείρισης αποβλήτων, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.
- Θα γίνεται διαχωρισμός των αποβλήτων που θα προκύπτουν από τις εργασίες κατασκευής ανά είδος, πριν την απομάκρυνση τους από το εργοτάξιο.
- Η απόθεση στερεών αποβλήτων / μπαζών θα γίνεται σε προκαθορισμένα σημεία εντός του εργοταξίου.
- Θα γίνεται συγκέντρωση και τοποθέτηση των αποβλήτων / άχρηστων οικοδομικών υλικών σε κατάλληλες θέσεις και σε ειδικούς κάδους, καθώς και τακτική περισυλλογή τους, για αποφυγή έκλυσης οσμών.
- Τυχόν ρυπασμένα υλικά εκσκαφής θα μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων, σε συνεννόηση με τις Αρμόδιες Αρχές.
- Οι ποσότητες των εκσκαφθέντων υλικών που δε θα επαναχρησιμοποιηθούν και που πρόκειται να απορριφθούν, θα μεταφέρονται σε κατάλληλο χώρο απόρριψης, μέσω αδειοδοτημένων συλλεκτών / μεταφορέων με ειδικά σκεπασμένα φορητά οχήματα.

4.1.4. Μέτρα περιορισμού επιπτώσεων στην οδική κυκλοφορία:

Θα ετοιμαστεί Σχέδιο Διαχείρισης Κυκλοφορίας κατά το στάδιο κατασκευής που θα στοχεύει στην επίτευξη ανεμπόδιστης και ασφαλούς κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων, σε παρακείμενους δρόμους και τις γύρω περιοχές, κατά τη διάρκεια της κατασκευαστικής φάσης του Έργου. Επιπλέον, θα επιτύχει τη μείωση της ταυτόχρονης συγκέντρωσης βαρέων φορητών και μηχανοκίνητων οχημάτων, μέσω του προγραμματισμού καθορισμένων οδών

- Θα εξετασθεί το ενδεχόμενο χρήσης Αειφόρων Συστημάτων Αποχέτευσης Όμβριων Υδάτων (ΑΣΑΟ), εάν είναι εφικτό.

4.2.2. Μέτρα περιορισμού επιπτώσεων από τη σκόνη και τους αέριους ρύπους:

Θα τοποθετηθούν κατάλληλα φίλτρα σύμφωνα με τις οδηγίες των Αρμόδιων Αρχών, όπου κριθεί απαραίτητο, για περαιτέρω μείωση των εκπομπών καυσαερίων από τη λειτουργία του μηχανολογικού εξοπλισμού του Έργου.

4.2.3. Μέτρα περιορισμού επιπτώσεων από τη δημιουργία στερεών και υγρών αποβλήτων:

- Θα ετοιμαστεί και θα εφαρμοστεί Ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων που να καλύπτει ολόκληρή την ανάπτυξη.
- Θα γίνει εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών διαχείρισης αποβλήτων, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.
- Θα προωθηθεί πρόγραμμα ευαισθητοποίησης για την μείωση και ανακύκλωση αποβλήτων.

4.2.4. Μέτρα περιορισμού επιπτώσεων από το θόρυβο:

- Οι μηχανολογικές εγκαταστάσεις θα τοποθετηθούν σε ηχομονωμένα μηχανοστάσια ή χώρους.
- Θα τοποθετηθούν εξασθενητές θορύβου και δονήσεων στον εξοπλισμό που υπερβαίνει τα όρια παραγόμενου θορύβου.
- Θα γίνεται έλεγχος συμμόρφωσης των εγκατεστημένων μηχανημάτων με τα πρότυπα χαμηλών εκπομπών θορύβου.
- Θα υπάρχει διαθέσιμη μια ενεργή και επαρκής ομάδα συντήρησης (τόσο σε αριθμό όσο και σε δεξιότητες).
- Θέσπιση χαμηλού ορίου ταχύτητας στους χώρους στάθμευσης.

4.2.5. Μέτρα περιορισμού επιπτώσεων από την φωτορύπανση:

Να ληφθούν μέτρα ώστε να μειώνεται η διάχυση τεχνητού φωτισμού εκτός της έκτασης του Έργου.

4.2.6. Μέτρα περιορισμού επιπτώσεων στο βιολογικό περιβάλλον:

- Ο τρόπος κατασκευής, ο φωτισμός και η τοπιοτέχνηση του Έργου να σχεδιαστούν κατάλληλα, ώστε να ελαχιστοποιείται η προσέλκυση και η παγίδευση πουλιών.
- Στην τοπιοτέχνηση του χώρου θα χρησιμοποιηθεί ιθαγενής βλάστηση, ώστε να συνάδει με τον χαρακτήρα και το υπόβαθρο της ευρύτερης περιοχής.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Δεν απαιτήθηκε η ετοιμασία ειδικής οικολογικής αξιολόγησης.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου, την ΜΕΕΠ και τις θέσεις των μελών της Επιτροπής των εμπλεκόμενων τμημάτων. Η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του Έργου υπό τους πιο κάτω όρους / προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, όπως αναφέρεται στο Συνοπτικό Σημείωμα, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Κωνσταντίνος Χαράλαμπος,
Επικεφαλής Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή
Φακ. 02.10.011.014.003.075

28 Νοεμβρίου 2022

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΕΡΓΟ: ΜΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΓΡΑΦΕΙΑΚΗΣ/ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ MARCUJI LTD, ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Γενικοί Όροι:

1. Ο κύριος του Έργου φέρει ακέραη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
2. Ο κύριος του Έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του Έργου.
3. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του Έργου.
4. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του Έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
5. Ο σχεδιασμός του Έργου να συμμορφώνεται με την προκαταρκτική έγκριση του Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως ως προς τον αριθμό ορόφων του κτηρίου. Σύμφωνα με αυτή το κτήριο να περιοριστεί σε επτά (7) ορόφους. Ουσιώδης όρος
6. Να εφαρμόζονται όλες οι πρόνοιες για τη Ζώνη Προστασίας των Γεωτρήσεων ΙΙα πόσιμου νερού, όπως καθορίζονται στο Περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Μέτρα Προστασίας Υπόγειων Νερών) Διάταγμα του 1996 [Κ.Δ.Π. 45/96].
7. Να εκπονηθεί μελέτη για τη χρήση και εξοικονόμηση νερού, πριν την έκδοση Άδειας Οικοδομής, η οποία να τύχει έγκρισης από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Ουσιώδης όρος
8. Να εκπονηθεί μελέτη που να περιλαμβάνει τη μέθοδο διαχείρισης των ομβρίων υδάτων μέσα από την εφαρμογή Αειφόρων Συστημάτων Αποχέτευσης Ομβρίων (SUDS) για το εν λόγω έργο για έγκριση από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων . Ουσιώδης όρος
9. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 (Αρ. 106(Ι)/2002) μέχρι 2013 [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Νομοθεσίες, Ευρωπαϊκό κεκτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Εθνική Νομοθεσία/Έλεγχος και Προστασία της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους], εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια

Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 έως 2022, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του Έργου.

20. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις κατηγορίες του Έργου.
21. Ο εργολάβος σε περίπτωση που τα παραγόμενα Α.Ε.Κ.Κ δεν θα επεξεργαστούν στον χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση Α.Ε.Κ.Κ.
22. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα από την Έργου που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του Έργου ή όποτε τους ζητηθούν.
23. Το εργοτάξιο να περιφραχθεί. Τα μπάζα, τα οικοδομικά υλικά, τα μηχανήματα, κλπ., να τοποθετούνται εντός των περιφραγμένων χώρων για την ασφάλεια των κατοίκων της περιοχής.
24. Οι εργασίες να περιορίζονται αποκλειστικά εντός του τεμαχίου χωροθέτησης του Έργου. Να μην γίνει καμιά επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.
25. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου που να εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του Έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.
26. Υγρά τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο (π.χ. μη χρησιμοποιημένα μηχανέλαια, καύσιμα, κλπ.) και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον, να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία και σε στεγασμένο χώρο με βάση από μπετόν και με περιτοίχισμα.

- i. Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, εάν απαιτηθεί.
- ii. Να υπάρχει πρόγραμμα δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
- iii. Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 χλμ./ ώρα) στους χωμάτινους δρόμους.
- iv. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από και προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορτηγών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
- v. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματοουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
- vi. Όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
- vii. Οι χωματοουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυσμένων με αιωρούμενα σωματίδια.
- viii. Να μειωθεί κατά το δυνατόν η εναπόθεση / απόσπασση υλικών σε και από σωρούς και η εναπόθεση / απόσπασση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
- ix. Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.

34. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:

- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου
- ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου
- iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών
- iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπετασμάτων.
- v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας.

42. Στη δέντροφύτευση ή/και τοπιοτέχνηση του περιβάλλοντα χώρου του Έργου να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη χλωρίδας.
43. Ο κύριος του Έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του Έργου:

44. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα τα οποία πιθανόν να προκύψουν κατά τη λειτουργία του Έργου, να συλλεχθούν από αδειοδοτημένους διαχειριστές αποβλήτων ή κατόχους πιστοποιητικών καταχώρησης για συλλογή - μεταφορά αποβλήτων και να παραδοθούν σε αδειοδοτημένη μονάδα διαχείρισης αποβλήτων, με βάση τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2016 (ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος - www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Νομοθεσία/ Τομέας Διαχείρισης Αποβλήτων/ Νόμος Αρ. 185 (I)/ 2011).
45. Τυχόν τοποθέτηση συμπιεστή σκυβάλων, καθώς και η χωροθέτηση των σκυβαλοδοχείων να γίνει σε συνεννόηση με τις υγειονομικές υπηρεσίες του Δήμου Γερμασόγειας.
46. Τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που πιθανόν να προκύπτουν κατά τις περιόδους συντήρησης ή βλαβών, να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς διαχείρισης βάσει του Περί Αποβλήτων Νόμου (ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος - www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Νομοθεσία/ Τομέας Διαχείρισης Αποβλήτων/ Νόμος Αρ. 185 (I)/ 2011).
47. Να γίνεται χωριστή Διαλογή στην Πηγή (ΔσΠ), εντός του κτηρίου, για τουλάχιστον τα ρεύματα αποβλήτων γυαλί, χαρτί/ χαρτόνι, PMD, βιοαπόβλητα (τροφικά υπολείμματα, πράσινα). Για το σκοπό αυτό να εγκατασταθεί εξοπλισμός (π.χ. συμπιεστής, κάδος) σε λειτουργική θέση εντός του κτηρίου για τη ΔσΠ και εκτός για τη συλλογή. Οι χρήστες του κτηρίου να τύχουν κατάλληλης εκπαίδευσης / κατάρτισης για τον τρόπο χωριστής ΔσΠ, ώστε να επιτυγχάνεται υψηλής ποιότητας ανακυκλώσιμα και οργανικά απόβλητα. Τα χωριστά διαλεγμένα ανακυκλώσιμα απόβλητα να περισυλλέγονται από το Κεντρικό Σημείο Περισυλλογής σε τακτά χρονικά διαστήματα από αδειοδοτημένους διαχειριστές.
48. Τα απόβλητα βρώσιμων ελαίων να συλλέγονται ξεχωριστά και να παραδίδονται σε αδειοδοτημένο συλλογέα-μεταφορέα για τη μεταφορά τους σε αδειοδοτημένο διαχειριστή.
49. Οι κτηριακές εγκαταστάσεις να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες των περί Ρύθμισης της Ενεργειακής Απόδοσης των Κτιρίων (Απαιτήσεις Ελάχιστης Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίου) Διατάγματος του 2020 (Κ.Δ.Π. 121/2020).
50. Να γίνει εγκατάσταση σύγχρονων συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων:

56. Να γίνεται χρήση φυσικών λιπασμάτων ως εδαφοβελτιωτικά.
57. Η καταπολέμηση των ζιζανίων να γίνεται με μηχανικά μέσα. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, να γίνεται χρήση ζιζανιοκτόνων τα οποία να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμου του 2011, καθώς και με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΚΔΠ 93/2018).
58. Προτείνεται η εφαρμογή Περιβαλλοντικού Συστήματος Διαχείρισης και καταχώριση της ανάπτυξης στο Μητρώο EMAS. Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος που είναι και ο Αρμόδιος Φορέας στην Κύπρο <http://www.moa.gov.cy/moa/environment> στη διαδρομή (Αδειοδοτήσεις / Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου EMAS).

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο αποξήλωσης του Έργου:

59. Η αποξήλωση του Έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.
60. Ο κύριος του Έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει:
- i. Κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον από τη λειτουργία τους.
  - ii. Το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.
61. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ, 2022

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ... ΣΤ ...

ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ
YERMASOYIA MUNICIPALITY

Αγ. Παρασκευής 74
CY-4044 Γερμασόγεια
Τηλ. 25879898
Τέλεφαξ: 25873434
E-mail: yermasoyia.municipality@cytanet.com.cy
www.yermasoyiamunicipality.org.cy

Αρ. Φακ. 3.4.2

5/7 @

74, Ayias Paraskevis str.
CY-4044 Yermasoyia
Tel. 25879898
Telefax: 25873434
E-mail: yermasoyia.municipality@cytanet.com.cy
www.yermasoyiamunicipality.org.cy

30 Ιουνίου, 2022.

Διευθυντή
Τμήματος Πολεοδομίας & Οικήσεως.

Υπόψη κας. Γεωργίας Χαραλάμπους.

Κα Μ. Χατζη
Κα Χρ. Ψρασι
Κα Γ. Χαλαλάη
Κα
17/1

Αίτηση για ανέγερση θόροφης οικοδομής, με υπόγειο χώρο στάθμευσης και μεσοπάτωμα, στα τεμάχια μ' αριθμούς 548, 669, Σχ. 2-207-341, Τμήμα 2 ΛΕΜ/2325/2021

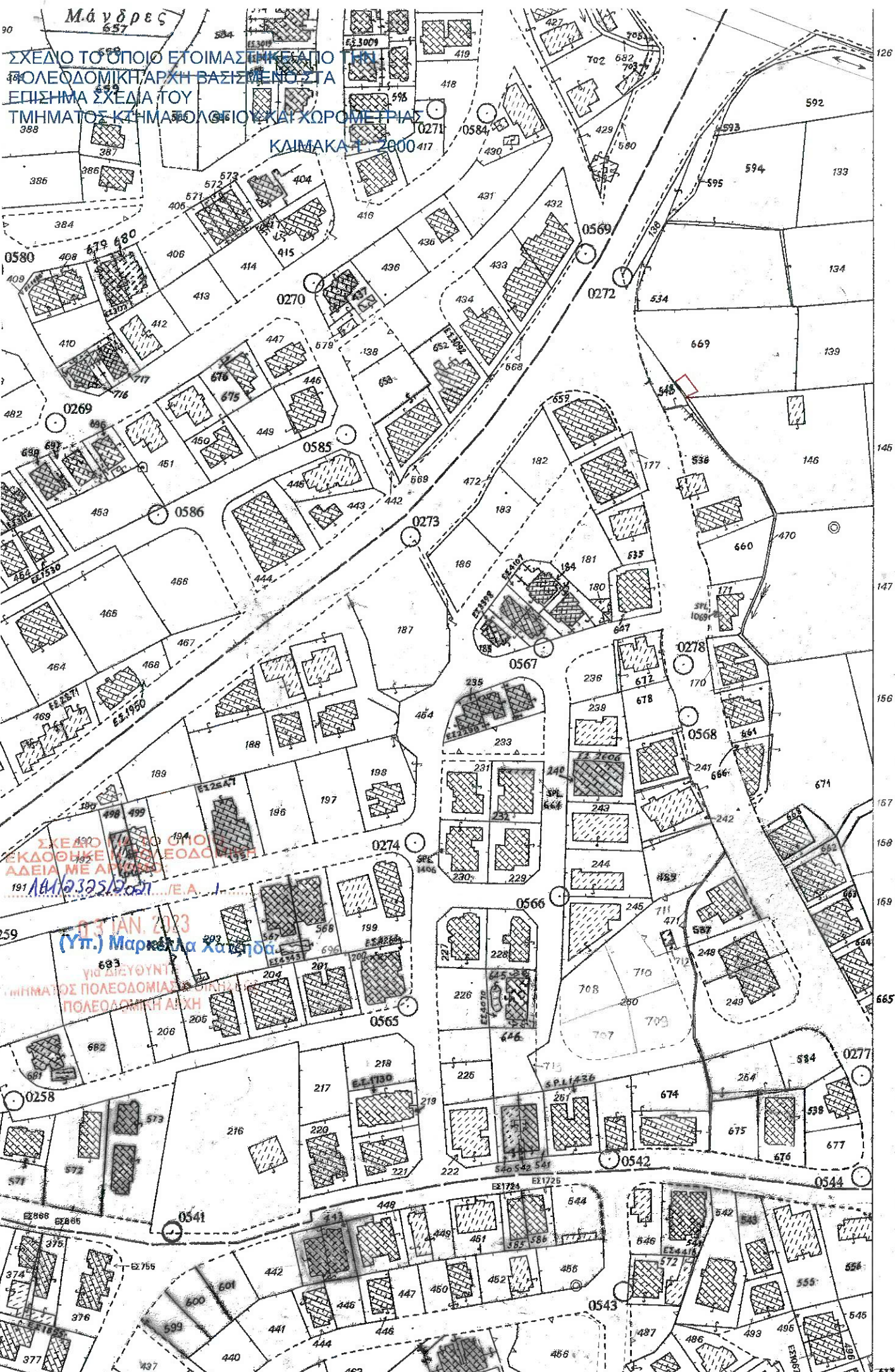
Επιθυμώ να σας πληροφορήσω, ότι το Δημοτικό Συμβούλιο στη συνεδρίαση του ημερομηνίας 2 Ιουνίου, 2022, ενέκρινε τη χορήγηση της αιτούμενης άδειας, νοουμένου ότι θα τεθεί όρος στην πολεοδομική άδεια, ότι θα διευθετηθούν τυχόν αντισταθμιστικά μέτρα που απαιτούνται για την ανάπτυξη, από την αρμόδια Αρχή, το Δήμο Γερμασόγειας.

Με εκτίμηση,

Γιώργος Αθάνατος,
Δημοτικός Μηχανικός.

ΓΑ/ΕΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ
 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΑΡΧΗ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΤΑ
 ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ
 ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΧΟΡΟΜΕΤΡΙΑΣ

ΚΑΙΜΑΚΙΑ 2000

ΣΧΕΔΙΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ
 ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΜΕ ΑΔΕΙΑ ΜΕ ΑΡ. ΠΡ.
 191/19325/2021.../Ε.Α.
 13 ΙΑΝ. 2023
 (Υπ.) Μαριέλλα Χατζηδα
 ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΓΕΡΜΑΣΙΩΤΕΙΑ (02) - ΤΜΗΜΑ 02
 ΠΟΤΑΜΟΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΣΙΩΤΕΙΑΣ (02) - ΤΜΗΜΑ 02
 2-208-:
 ΠΟΤΑΜΟΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΣΙΩΤΕΙΑΣ (02) - ΤΜΗΜΑ 02

